

BUSINESS PORTRÉ

LÁSZLÓ ÁRPÁD

A ROBINSON ÉTTEREM
TULAJDONOSA

A NAGY BESZÉLGETÉS

DR. JÓJÁRT FERENC

ŐK A NŐK

Ránki Sára

bűnügyi nyelvész

A GOODWILL PHARMA KFT.
ALAPÍTÓ TULAJDONOSA

Pilsner Urquell®

AZ EREDETI NEHEZEN FELÜLMÚLHATÓ

AZ EREDETI PILSNER 1842 ÓTA

CSAK 18 ÉVEN FELÜLIEKNEK!
www.alkohol.info.hu

Kedves olvasóink!

Az év utolsó lapszámát fogják a kezükben, ennek okán talán itt is összegeznem kellene, ahogy ezt tettem a MiNők lapindító előszavában is. Nemigen fülük hozzá a fogam, miközben tény, hogy a pandémiahatás kikerülhetetlen témája a hétköznapijainknak, mi több, egyértelműen továbbmutat, mint azt bárki gondolta volna. Jól megsorozta a világ gazdaságát, mára szinte nincs az életnek olyan szeglete a kakaóbab-termesztéstől az autógyártásig, ahol ne találánánk ütésnyomokat. És persze, ahogy a pesti szleng mondja: minden napra tojik valamit a kutya, hiszen még vége sincs a negyedik hullámnak, de itt az omikron-mutáns, aminek kapcsán már az ötödik hullámról beszélnek. Itt azonban abba hagyom a depresszív gondolatok taglalását és átmegyek a napos oldalra, ahol megannyi érdekes történet, ember, sikersztori vár és jut eszembe 2021-ről. Nagyon jó megélni lapszámról lapszámra ezeket, mert biztonysággal szolgálhat arra, hogy a pandémia mellett is van élet, születnek jó sztorik és sikerek.

Hűen önmagunkhoz óévűbcúsztató számunkban is számos izgalmas emberrel találkozhatnak. A nagy beszélgetésben **dr. Jójárt Ferencet**, a Goodwill Pharma Kft. tulajdonosát ismerhetik meg, őt **Malchiner Péter** vezetési tanácsadó követi, akivel a nemrégien megjelent könyve kapcsán beszélgettünk. Az agytorna után **Marokkóban** teszünk egy körutazást Jurák Zsolt állandó utazási szakértőnkkel. Erre ráfűzve megismerhetnek egy olyan hajót, ami lyukas, de mégsem süllyed el. Az Ők a Nők rovatunkban **Ránki Sárát** láttuk vendégül, aki igen ritka hivatást választott, ugyanis bünygyi nyelvész lett. A nyomok **Izrael Norberthez** vezetnek, aki A Cápák között című üzleti show-műsorban tűnt fel, és tiny house-okat épít.

A guruló otthonok után **Kanizsai Silka Ágnes** segítségével a következő oldalakon megismerhetik a szmoking történetét, majd pedig a Gucci-házét is. A film kapcsán híressé vált ingatlan után **László Árpáddal**, a Robinson étterem tulajdonosával beszélgettünk, aki egy fantasztikus személyiség, és elképesztő életutat tudhat maga mögött. A Városliget mesterséges szigetét elhagyva jön néhány osztrák utazási tipp és a NASA űrben keltett jalapenója, majd lezárásként Kanada öt legjobb whiskyje.

Uraim, vegyék fel a vacsorakabátjukat, irány a fülesfotel mellé egy jó kis kanadai nedű, és kapcsolódjanak ki velünk! Boldog ünnepeket és jó egészséget kíván a MiFérfiak csapata!

Barna András

TARTALOM

**12 A NAGY
BESZÉLGETÉS**

DR. JÓJÁRT FERENC
a Goodwill Pharma Kft. alapító tulajdonosa

**58 Ők
a Nők**

RÁNKI SÁRA
bűnügyi nyelvész

**72 BUSINESS
PORTRÉ**

IZRAEL NORBERT
Az álmodozó viking

IMPRESSZUM

MiFérfiak Magazin, 2021/04 / LAPIGAZGATÓ: Kökény Roland / FŐSZERKESZTŐ: Barna András / MUNKATÁRSÁK: Hilbert Péter, Balogh Róbert, Novák Ildikó, Szikora Katalin.
MŰVÉSZETI VEZETŐ: Nagy Orsolya / KIADÓ: Neppen Risk Kft., 1184. Budapest, Benedek Elek u. 11., miferfiak@miferfiak.hu / HIRDETÉS: miferfiak@miferfiak.hu /
ÉRTÉKESÍTÉS: Árusításban terjeszti a Lapker Zrt. országos hálózatán keresztül a Relay, Inmedio hírlapüzletek, független áruhelyek és nagykereskedések, valamint az OMV üzemanyaghálózat
kiemelt kútjai, továbbá megrendelhető a kiadó email címén postai utánvétellel. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Postacím: 1900 Budapest. Megrendelhető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél, www.posta.hu WEBSHOP-ban (eshop.posta.hu/storefront), e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, telefonon 06-1-767-8262 számon, levélben a MP Zrt. 1900 Budapest
címen. Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu WEBSHOP-ban (eshop.posta.hu/storefront), 1900 Budapest, 06-1-767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu /
Belföldi éves előfizetési díj: 4800 Ft 4 lapszámra. Digitális formátumban elérhető és előfizethető a www.dimag.hu oldalon. ISSN 2732-043X

28 TRÉNING

Vezérelés bátyákkal
Beszélgetés Malchner Péter
vezetési tanácsadóval

28

32 AUTÓ

Apple Car
Beérhet az elektromos alma

32

50 HAJÓ

Ívről ívre
Lazzarini szuperjacht
konceptió

54 INGATLAN BUSINESS

Ház gyűjtőknek

86 TREND

A szmoking története

86

94 GASTRO BUSINESS

„Péntek voltam
a Robinson szigetén”
beszélgetés László Árpáddal
a Robinson étterem
tulajdonosával

114 GASZRTO

Az öt legjobb
kanadai whisky

40 UTAZÁS MAROKKÓ

Jurák Zsolttal

Fotóink, írásaink és grafikáink, szerkesztési és tördelési megoldásaink önálló szerzői jogi védelem alatt állnak. Engedély nélküli felhasználásuk jogszabályba ütközik, és büntetőjogi felelősséggel jár. Az újságban megjelenő fotókat és írásokat sokszorosítani csak a kiadó hozzájárulásával lehet. Minden jog fenntartva. Kéziratokat és fotókat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A lapban megjelent hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

A cikkekét tovább olvashatja a [MiFerfiak.hu-n](https://miferfiak.hu), használja a QR kódot!

GOODWOODI VISSZATÉRÉS

A Schaffhausen és a Hot Wheels egy új limitált kiadással, az IWC Pilot's Watch Chronograph Edition IWC x Hot Wheels kiadású pilótaórával ünnepli a Goodwoodba való visszatérést. A 43 mm-es, homokfúvott titánium tokban elhelyezett, átlátszó zafirüveg hátlappal ellátott számlapon a versenyés ihlette fekete háttér kockás versenyzászló motívummal, elegáns kontrasztot alkot a fekete, koncentrikus mintázattal.

Az óra oldalára 9 óránál az ikonikus Hot Wheels lángcsóvás logó van gravírozva. Az órát a nemrég megjelent házon belüli IWC 69385-ös, beépített automata kronográf szerkezet hajtja, amely 28800,0 fordulat/órás (4,0 Hz) sebességgel és 46 órás járástartalékkal.

Egy különleges fém szerszámos dobozba csomagolva ez a gyűjtői szett tartalmazza a Pilot's Watch Chronograph Edition

„IWC x Hot Wheels Racing Works” órát, valamint egy miniatűr Hot Wheels Mercedes-Benz 300 SL „Racing Works Edition” makettet, ami a valaha készült legrészletesebb 1:64-es méretarányú modell.

A 10 000 dolláros IWC Pilot's Watch Chronograph Edition „IWC x Hot Wheels Racing Works” kiadásból mindössze 50 darab készül.

Az első példányt a Bonhams online árverésre bocsátotta, a bevételt a jótékonyági Two Bit Circus Foundation javára ajánlotta fel. A fennmaradó 49 darab közvetlenül az IWC-től lesz megvásárolható.

HOGYAN KÉSZÍTSÜNK MAGUNKNAK LEVEGŐMENTES KERÉKPÁR- GUMIT?

A levegőmentes gumiabroncsok koncepciója régóta népszerű, és ebben nincs semmi meglepő – senki nem szeret defektet kapni. Bár még akad néhány mérnöki probléma, amit meg kell oldani, mielőtt levegőmentes autógumik gurulhatnak az utakon, azt már most megtapasztalhatjuk, milyen ilyenekkel tekerni – amennyiben a „the Q” nevű youtuber segítségével elkészítjük a saját kerékpárgumi-szettünket. Az amerikai ezermester videójában bemutatja olcsó és egyszerű levegőmentes kerékpárgumi-konstrukcióját, amelyhez mindössze PVC-csővekre, csavarokra és anyákra van szükség.

POLE POZÍCIÓ A VÍZEN

Először a tenisz szupersztár Rafael Nadal, most pedig a motorsport legenda Fernando Alonso rendelt egy Sunreef Yachts power katamaránt, amely a legújabb zöld technológiát ötvözi a stílusos és fenntartható dizájnnal.

A negyven éves profi versenyző szeptember elején írta alá az egyedi 60-as Sunreef Power Eco építési szerződését a Yacht Club de Monacóban, a lengyel hajógyár alapítója és elnöke, Francis Lapp mellett. Mindez alig egy évvel azután történt, hogy a spanyol Nadal átvette a luxus Sunreef 80 Power Great White-ot, amely a Robb Report 2021-es Best of the Best versenyén a legjobbak között a legjobbnak járó díjat kapta.

Alonso úszó lakhelye, amely a csúcstól a farokig 18 méter hosszú, jó 6 méterrel rövidebb lesz, mint Nadalé, de sokkal környezetbarátabbnak és energiatakarékosabbnak ígérkezik. A többtestű hajó elektromos motorokkal lesz felszerelve a sima és csendes, károsanyag-kibocsátás nélküli hajózás érdekében. A Great White-ot ezzel szemben két 1200 lóerős motor hajtja.

A katamarán a futurisztikus „napelemes bőrének” köszönhetően tiszta energiát is hasznosít és tárol. Ez alapvetően egy fejlett napelemes rendszer, amely nagyjából 738 négyzetmétert fog borítani a jacht külsején. Az innovatív berendezés 13 kWh csúcsteljesítményű, a megtermelt energiát pedig egy ultrakönnyű akkumulátorbankban tárolják. „Egy ideje már figyelem ennek a márkának

az evolúcióját, és nagyra értékelem az elkötelezettségüket, hogy a Sunreef Yachts Eco termékcsaláddal előremozdítsák az innovációt” – mondta Alonso egy nyilatkozatban. „Izgatóan vágok bele ebbe a projektbe, mivel tudom, hogy a 60 Sunreef Power Eco mindent képvisel, amit keresek: csúcsmérnöki tudást, elképesztő know-how-t és egy csodálatos környezetbarát terméket.”

Ami a belső teret illeti, a 18 méteres hajó 12 vendégnek és négy főnyi legénységnek kínál majd elegendő helyet. Az ultramodern lakótereket számos fenntartható anyagból készítik el, és energiatakarékos légkondicionáló rendszerrel is rendelkeznek. Mint minden Sunreef hajó, ez is egy komoly adag luxust kínál majd a csúcskategóriás bútorokkal.

Űrtoll

A Retro 51 élen jár az űr témájú íróeszközök megalkotásában. A többek között az Apollo-Saturn V rakétákat és a Hubble űrteleszkópot idéző tollak után a márka most az űrsikló Enterprise Tornado-t tervezte, amely érdemben a legérdekesebb és rangsorban a legújabb a gyűjtői íróeszközök sorában. A tollat az Astronauts

Scholarship Foundationnel együttműködve tervezték és fejlesztették ki, és „azoknak szánják, akik továbbra is a csillagok után nyúlnak”.

Az ősszel megjelent Space Shuttle Enterprise Tornado egy olyan golyóstoll, amely az ikonikus űrrepülőgép prototípusára hasonlít. A NASA Enterprise (OV-101) űrsiklója után tervezték, amely az első szárnyas orbiter prototípusa volt, amely mintegy 45 évvel ezelőtt, 1975. szeptember 17-én debütált. A limitált szériás golyóstoll az orbiter kinézetét idézi a rozsdamentes acél hordószerkezet köré tekert grafikával.

Az Enterprise űrrepülőgép megjelenését idéző golyóstoll rozsdamentes acélból készült, fekete nikkell ékezetekkel díszített és fényes lakkozással védett hordóval rendelkezik.

Az orbiter ihlette Enterprise Tornado egy limitált példányszámú toll, amelyen 1958 (a NASA alapításának éve) van gravírozva, és minden egyes darab egyedi számozással is rendelkezik. A Retro 51 űrsikló Enterprise Tornado már kapható 60 dollárért. Minden tollat egy grafikus gyűjtőcsőbe csomagolnak, amelyen szintén az Enterprise motívuma látható.

A ZeroAvia nemcsak az elektromos meghajtásban látja a légi közlekedés jövőjét. Ezt jól fémjelzi az is, hogy a brit-amerikai légitársaság nem rég bejelentette, hogy az Alaska Airlines-szal együttműködve megépíti a világ legnagyobb, zero károsanyag-kibocsátású,

hidrogénüzemű utasszállító repülőgépét. A partnerek úgy vélik, hogy az elképzelésük már 2024-ben készen áll majd a kereskedelmi repülésre.

A ZeroAvia már korábban is épített H2 repülőgépeket, de a legújabb projektjük majdnem biztos, hogy az eddigi legnagyobb vállalkozásuk. A tervek szerint a repülőgép 76 ülőhellyel rendelkezik, így majdnem kétszer akkora lesz, mint a Universal Hydrogen és a H2Fly hasonló gépei, amelyek egyenként 40 ülőhellyel rendelkeznek.

A repülőgépek alapja egy De Havilland Q400-as turbólégcsavaros repülőgép lesz, amelyet a ZeroAvia legnagyobb hidrogénhajtóművével, a ZA2000-essel szerelnek fel, ami 2000 és 5000 kW közötti teljesítmény leadására képes. A repülőgép két légcsavaros lesz, egy-egy hajtóművel a szárny mindkét oldalán. Ami viszont nem lesz rajta, az a puffer akkumulátor rendszer, mivel az túl nagy súlyt jelentene, ami korlátozná a hajtáslánc hatékonyságát.

Egy normál Q400-as egy teljes méretű üzemanyagtartállyal 2000 km-es hatótávolsággal bír a H2 változat esetében ez a táv 800 km. Noha a hatósugár jelentősen kisebb a gyártók mégis úgy vélik, hogy ez több mint elég megoldás lehet rövid távú útvonalakra.

A Zero Avia és az Alaska reméli, hogy már 2023-ban megkezdheti a tesztrepüléseket. Ha ezek jól mennek, a cégek reményei szerint 2024-ben 19 személyes, kereskedelmi célú járatokat indíthatnak London és Rotterdam között, ami egy 320 km-es útvonal. Valószínűleg ezek lennének a világ első kereskedelmi, nemzetközi hidrogénjáratai.

„A légi közlekedés az egyik legnehezebben „dekarbonizálható iparág”; ezzel az együttműködéssel azonban egy lépéssel közelebb kerültünk ahhoz a célunkhoz, hogy emissziómentessé tegyük az égboltot” – mondta Val Miftakhov, a ZeroAvia vezetője a közleményben. Mivel az egész iparág új utakat keres a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére, a következő évtizedekben valószínűleg sokkal több hidrogénüzemű repülőgépet fogunk látni, a számtalan tisztán elektromos meghajtású repülőgép mellett. Ami pedig az utasszállító repülőgépeket illeti, a ZeroAvia és az Alaska Airlines most úgy tűnik, hogy elfoglalta a pole pozíciót.

A Pininfarina szárnyrakel

A nagysebességű foilerhajók – a szó valós és átvitt értelemben is – szárnyra kelnek. A Pininfarina úgy döntött, hogy egy futurisztikus új „repülő” jachtal dobja be a kalapját a ringbe.

A Persico Marine és a Carkeek Design Partners együttműködésével készült új Persico F70 a legmodernebb technológiát ötvözi a pazar lakóterekkel,

szerint ez a beállítás hasonló a nemrég a 2021-es Amerika Kupán versenyző AC75 repülő egytestű hajókhoz, amiket a verseny történetének leggyorsabb és legbonyolultabb versenyhajóiként tartják számon.

Shawn Carkeek, aki a névadó cég vezető tervezője, azt állítja, hogy a hajó már 10 csomós széllel is

hogy kettős feladatot lásson el: regattaversenyzőként és nappali vitorlásként. A karbon kompozitból készült, könnyű, huszonegyméteres karcsú, aerodinamikus hajótest nemcsak szárnyalásra, hanem cirkálásra is alkalmas, nem véletlenül becézik már most hiperhajónak.

A full foiler innovatív, behúzható szárnyakkal és a kormánylapáton lévő elevátorokkal rendelkezik, amelyek együttesen lehetővé teszik, hogy minimális légellenállással repüljön a vízen. A tervezőcsapat

képes elérni a teljes repülési üzemmódot. A csapat nem adott meg becsült végsebességet, de azt mondta, hogy a hajó „ultragyors”.

A hiperhajó különleges szoftverekkel (CFD és VPP) is felszerelik, amelyek segítik majd jó a kezelhetőséget. Mivel a jacht szárnyai teljesen behúzhatók, az F70-est könnyű dokkolni is.

A fedélzet és a hajó belseje is úgy néz ki, mintha egyenesen egy sci-fiből érkezett volna. A nyitott teret "szerkezeti gyűrűk" sora szakítja meg, amelyek

a Pininfarina vezető jachttervezője, Daniele Mazzon szerint a hajó hosszát és szélességét hangsúlyozzák. „Az F70-nél egyesítettük a Carkeek hidrodinamikai szakértelmét azzal az aerodinamikai know-how-val, amelyet az elmúlt 50 évben a saját szélcsatornámban fejlesztettünk ki” – tette hozzá Mazzon.

„Az F70-nél egyesítettük a Carkeek hidrodinamikai szakértelmét azzal az aerodinamikai know-how-val, amelyet az elmúlt 50 évben a saját szélcsatornámban fejlesztettünk ki” – tette hozzá Mazzon.

AQUARELL
HOTEL****
CEGLÉD

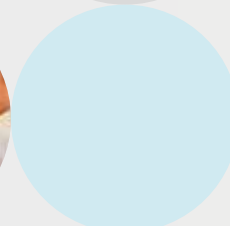
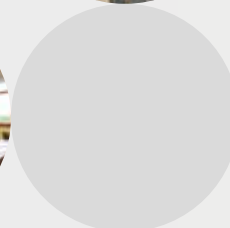
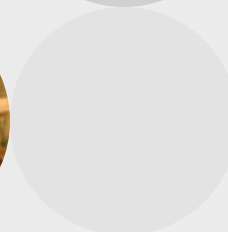
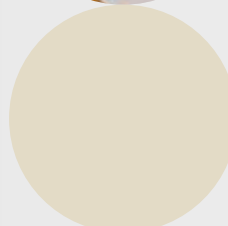
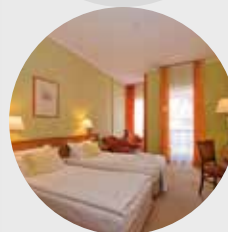
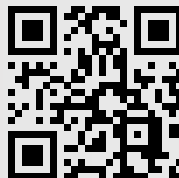
Minden igény kielégítő négycsillagos wellness hotel Cegléden, rengeteg szolgáltatással, MÓKaland gyermekprogramokkal közvetlenül a Ceglédi Gyógyfürdő és Szabadidőközpont mellett. Budapest csak 65 km!

H-2700 Cegléd, Fürdő út 24.

+36 53 510 900

info@aquarellhotel.hu

www.aquarellhotel.hu

Mautner Zsófi

Mautner Zsófi mára akár egy klasszikus és nagy ívű diplomata-életutat is magáénak tudhatja, azonban a gasztronómia iránti érdeklődése száznyolcvan fokot fordított az életén.

A hat nyelvet beszélő Zsófi a diplomatakarriert cserélte le a konyhaművészetre és a gasztrakultúrára, aminek első stációjaként elindította saját blogját, a Chili & Vaníliát. A hobbi-ként induló kulináris élményoldal nemcsak a siker, hanem egy új típusú kiteljesedés kapuját is kinyitotta számára, amit megannyi szakácskönyv, tévés szereplés és nemzetközi főzőbemutatók egész sora követett. A sornak azonban még nincsen vége, s úgy tűnik, lopva visszakanyarodik egy kicsit a diplomáciához is.

Ezt a cikkünket teljes terjedelmében elolvashatja, a MiNők Magazin aktuális számában. A lapot keresse az Inmedio és Relay üzletekben és a kiemelt OMV benzinkutakon.

BESZÉLGETÉS DR. JÓJÁRT FERENCCEL,
A GOODWILL PHARMA KFT.
ALAPÍTÓ TÁRSTULAJDONOSÁVAL

A VILÁGPIAC KÜSZÖBÉN

írta: BARNA ANDRÁS *fotó:* BALOGH RÓBERT ÉS GOODWILL PHARMA

Dr. Jójárt Ferenc az internetes oldalán azt írja: „mindenki akkora vállalkozást tud építeni, amekkorát el tud képzelni”. Az orvos-üzletember pályafutásán végig tekintve kétséget kizáróan nemcsak hitt ebben, hanem konzekvensen követte is ezt a filozófiát. Talán nem túlzás azt állítanom, hogy Ferenc egy jó értelemben vett nyughatatlan ember, egy jó értelemben vett túlélő, akinek mindig és minden helyzetben van jó ötlete, s ezek az ötletek az elmúlt két évtized során – e filozófia mentén haladva – sikerré kovácsolódtak. Ferenc pedig az orvosi praxist leváltó üzleti létnek köszönhetően ma már sokkal nagyobb „rendelőben” gyógyíthat.

**EDDIG CSAK EGYETLEN
ALKALOMMAL
JÁRTAM A GOODWILL
PHARMA SZEGEDI
FŐHADISZÁLLÁSÁN,
FURCSA MÓDON MÉGIS,
AMIKOR BELÉPTEM AZ
IRODAÉPÜLETBE, ÚGY
ÉREZTEM, MINTHA
HAZAJÖTTEM VOLNA.**

Ugyanaz a szívéllyesség fogadott, mint bő két évvel ezelőtt, amikor Ferenc feleségével, dr. Kardos Máriával, Marcsival beszélgettem. Akkor Ferencel csak egy fél pillanatra futottunk össze, viszont sokat megtudtam róla, így aztán a mostani interjú alkalmával ismeretlen ismerősként üdvözölhettem.

E tények felfedése után nehezen tudnám kivédeni, ha valaki azt gondolná, hogy nyilván most a Goodwill Pharma-sztori 2.0-s verziója következik, mert kicsit igen, de most teljesen más olvasatban, amiben csak egyes időrendi motívumok köszönnek majd vissza a hitelesség kedvéért.

Ferenc irodájában ülünk le beszélgetni, ahol tetten érhető egyfajta zen hatás, ami magába szippantja a vendéget. Utóbb kiderül, nem véletlenül ilyen a szoba hangulata: a feng shui nyomja rá a bélyegét, ettől a „nyugodt erő érzete”.

Vendéglátóm nyitott, bár kissé nehezen megnyíló személyiség. Szerencsére a történetmesélés játékosan hat a helyzetre, s az is kiderül, hogy Ferenc karrierútja olykor a véletlenek mentén halad. Pályája szakmákon és hivatásokon átívelő história-

ként kerekedik ki a beszélgetés végére, melynek szálait összefonva a Goodwill Pharma alapítója eljut az orvoslástól a gyógyszergyártásig, s ma már a világpiacra lépés küszöbén áll.

– **Barna András: Mindig orvos akartál lenni?**

– Dr. Jójárt Ferenc: Viszonylag későn döntöttem el, hogy orvos leszek, igazából közgazdász vagy építész szerettem volna lenni, vagy e kettő környezetében dolgozni. Azonban egy érdemjegy miatt lecsúsztam ezekről a helyekről, így végül az orvosi egyetemre felvételiztem.

– **Otthonról kaptál valamilyen iránymutatást, volt valami ráhatás, hogy merre tanulj tovább?**

– Édesapám jogász volt egy nagy építőipari cégnél,

a nagyapám építész, az édesanyám pedig a szegedi szemészeti klinika laborjában dolgozott, ahol gyerekkoromban igen sokszor megfordultam. Ráadásul Szeged egyetemi részén laktunk, ahol nagyon sok egyetemi oktató gyerekével együtt nőttem fel, akik, ha nem is direkt módon, de mégiscsak hatással voltak a látásmódomra.

– **Akkor igazából mindenre volt egy kicsi rálátásod. Elvégezted az egyetemet, és a fül-orr-gégész szakot választottad.**

– Ez csak fél igazság, sokkal inkább az volt a helyzet, hogy a fül-orr-gégészet választott engem, ugyanis én urológus szerettem volna lenni. Abban az időben csak nagyon nehezen lehetett Szegeden orvosként elhelyezkedni, nem úgy, mint ma. A feleségem, aki akkor még a menyasszonyom volt,

Hódmezővásárhelyen dolgozott szemész orvosként, ezért megállapodtam a vásárhelyi kórház igazgatójával, hogy a katonaság után odamegyek urológusnak. Viszont mire eljött az idő, és leszereltem, a státuszt betöltötték, és tulajdonképpen egy választásom maradt: a fül-orr-gégészet, ami valójában nem is választás volt, hanem eldöntendő kérdés: igen vagy nem.

– **Talán nem egészen jó a kérdésfeltevés, de megbántad, hogy végül is ezen a területen kötöttél ki?**

– Ma azt gondolom, ha sikerül urológusként elhelyezkednem, akkor később valószínűleg nehezebben hagyom el az orvosi pályát.

– **Ezek szerint ez is tényező volt?**

– Igen, de nem ez volt az egyetlen ok, hanem sok más is közrejátszott, ami miatt a pályaelhagyás

mellett döntöttem. A legfőbb indok talán az volt, hogy ráuntam a kórházi lét egyhangúságra. Miután gyorsan és határozottan dolgoztam, már kora délután végeztem a munkámmal, és ezután semmi olyan nem volt, ami kitöltse az időmet, sem szellemileg, sem pedig fizikailag. Ezen még az sem segített, hogy rendszeresen háziorvosi ügyeletet is adtam. Egy idő után annyira belefásultam a monotonitásba, és annyira vágytam valami többre, hogy jelképesen szögre akasztottam a fehér köpenyt.

– **Orvoslátogatói pályára váltottál.**

Nem bántad meg? Hiszen az egy másik magasság.

– Életem talán egyik legnagyobb és legkomolyabb döntését hoztam meg ezzel a lépéssel, amit a környezetem felelőtlennek tartott. Ennek ellenére én úgy gondoltam, hogy nem fogom megbánni, mert viszonylag gyorsan megláttam a benne rejlő karrierlehetőséget, ami rendkívül elszánttá tett. Nekikezdttem egy MBA iskolának és további gazdasági képzéseken vettem részt, bújtam a téma könyveit, és fejlesztettem az angoltudásomat. Ez az időszak hatalmas felszabadultság érzését hozta el számomra. Egyszerűen euforikus volt, hogy elhagyhattam a kórházi rutint, és ezt a ténytet még az sem árnyékolta be, hogy akkor még alkalmazottként dolgoztam.

– **Milyen perspektívát láttál meg, hogy ennyire elszánt lettél?**

– Bizonyos tekintetben nagy szerencsém volt, hiszen egy olyan kicsi céghez kerültem, ahol jóformán a középvezetői szint sem létezett.

Ezért az orvoslátogatókat, akik egyébként a vállalati hierarchiában alsóbb szinten helyezkednek el, felsővezetői tréningekre küldték Svédországba, Olaszországba, Svájcba, többek között engem is. Orvoslátogatóként szinte egyik pillanatról a másikra

olyan szakmai csoportba kerültem, ahol senior gyógyszeripari vezetők voltak, például olyanok, mint az amerikai country menedzser. Ez hatalmas erőt és rálátást adott a gyógyszeriparra, ami nekem nagyon-nagyon tetszett. Ekkor fogalmazódott meg bennem, hogy nemzetközi karriert fogok felépíteni

egy multinacionális vállalatnál. Később számtalanszor összeraktam fejben ennek a folyamatnak minden lépcsőfokát, amiben persze az is benne volt, hogy a ranglétra megmászása együtt járhat majd azzal is, hogy néhány évet külföldön kell majd töltenem.

– **Hogy került homokszem ebbe az „idillbe”?**

– Egy cégfúzió kapcsán az én pozíciómat megszüntették, illetve – mint később megtudtam – az átvilágítás során a két összerakott csapatból a menedzsment nem azt a csapatot választotta, amiben én is helyet kaptam, így elbocsátottak.

Jó ideig kerestem a helyemet, aztán amikor a korábbi svédországi kollégáim közül néhányan céget alapítottak kint, megkerestek azzal, hogy idehaza hozzam létre a leányvállalatukat. Így kezdődött a vállalkozói létem, ami tulajdonképpen valahol a Goodwill Pharma előszobája is volt, mert később ezek a cégek nagyon egymásra épültek.

– **Azt gondolom, hogy ennél jobban fel sem lehetett volna vezetni a Goodwill Pharma történetét.**

– Viszonylag hamar megtanultam, hogy a vállalkozói létben, amit lehet, azt kell ki delegálni, ki kell adni a „középmezőnynek”, és nekem a cégalapítás mellett a stratégiával,

a piaci pozíciók és területek elfoglalásával kell foglalkozni. A kilencvenes évek végén érződött, hogy olyan időszakot élünk, amikor ezeket a dolgokat jól meg lehet alapozni. Persze akkor még nagyon kicsi vállalkozást vittünk, amiben jóformán semmink nem volt, csak a tudásunk. Viszont volt egy olyan

DR. JÓJÁRT FERENC ÉS DR. KARDOS MÁRIA

rálátásom az iparágra, amit utána szakértőként vagy tanácsadóként nagyon sok Magyarországon működő cégnél tudtam hasznosítani, amit nem mellesleg nagyon jól meg is fizettek. Később ennek hozadékaént jött a fejedászat, a csapatépítés és a marketingszolgáltatások. A cégünkön keresztül szinte valamennyi nagy hazai gyógyszergyárral dolgoztunk, számos terület kommunikációjában

elsőként vettünk részt, és gyógyszeripari promóciókat szerveztünk meg.

– Érzek némi páfördulást. Az orvoslástól indultunk el, most pedig már marketingről és stratégiáról beszélünk. Miközben afelöl sincsen kétségem, hogy gyógyszert orvosként eladni hiteles dolog. Hogy lehet a kettőt közös nevezőre hozni?

– Oldjuk fel ezt a dolgot! Nagyon fontos, hogy orvos vagyok, és pont ezért hiszem, hogy amit most csinálok, lehet jó célóként is csinálni. Nem adunk el egy gyógyszerből többet csak azért, hogy abból több bevételünk legyen, ha nem hiszünk benne. Azt tudni és látni kell, hogy az egészségügyet jelentősen befolyásolja a gyógyszeripar. Minden alapvető kutatás-fejlesztés, innováció mögött áll egy terv, egy

szolgáltatás. Olyan nincs a mai világban, hogy csak úgy valamit fejlesztünk, ez ugyanolyan célirányos, mint például az oktatás, amihez kell tankönyv és tanárképzés stb., de számtalan területet tudnék még említeni. Modern világban élünk, amikor valamiből dobozos terméket kell csinálni, ilyen például a gyógyszer is, de ugyanilyen mondjuk egy fürdő beutaló, hiszen azt is valamilyen terápiás céllal kapja valaki. Azoknak, akik ezeket a „termékeket” csinálják, be kell vonniuk olyan szakértőket, tudósokat, akik miatt elhiszik, hogy ez így van jól. Az ő nevük fémjelzi azt, hogy valóban jó ügy mellett állnak.

– A cég egy idő után már több lábon állt, de hogy lett ebből a végén gyógyszercég?

– Nagyon röviden fogalmazva volt ebben egyfajta életszerűség is. Bár már elért Szegedig az autópálya, de meguntam, hogy nap mint nap fel kell járnom Budapestre megbeszélni és tárgyalni, odaköltözni meg nem akartam. Ezért létrehoztam Szegeden egy csapatot, majd kitaláltam azt, hogy még kevesebbet kell Pestre járnom, ha itt készülnek a termékek, illetve itt történik a raktározás – összességében: ha minden itt történik. Ez után fogalmazódott meg bennünk az, hogy ha már minden itt van, akkor miért ne építsünk gyógyszergyárat. Ehhez kell venni területet is, amire pályázni lehet, mert ameddig ez nem valósul meg, csak elfutnak mellettünk a lehetőségek. Tehát először az alpinfrastruktúrát kellett megteremteni, és onnan már a gondolkodást,

építkezést nagyban segítette, hogy van hova és van hol felépíteni ezt a létesítményt. A kezdéshez egy dolog viszont megvolt – mivel én marketing- és értékesítésorientált vállalkozó vagyok –: a piaci kapcsolataink rendszere. Ennek köszönhetően mindig

tudtuk, mire van igénye az orvosszakmának, és mindig ahhoz fejlesztettünk és fejlesztünk, és nem azt gyártjuk, ami éppen a „csőben” van.

– Talán egy kicsit általános lesz a kérdésem, de amikor az ember bemegy a patikába, akkor több hasonló hatóanyag-tartalmú gyógyszer közül

választhat. Egy gyógyszergyártó cég üzletpolitikájában ez a dilemma hogy jelenik meg?

– A Goodwill Phárnának két jelentős lába van: az egyik a gyógyszerek, a másik pedig az étrend-kiegészítők. Ez utóbbiak körébe tartoznak a vitaminok és a gyógynövényeket tartalmazó termékek, de a köznyelv minden olyat gyógyszerként nevez meg, amit a patikákban lehet megvásárolni. A mi korai időszakunkban – és valahol még mindig ebben vagyunk – étrend-kiegészítőket fejlesztettünk és gyártottunk, mert ez nagyobb szabadságfokot ad abban a tekintetben, hogy a végtermék hogyan álljon össze. Mindig keressük az izgalmas hatóanyagokat. Egy hatóanyag-fejlesztés irdatlan nagy költségekkel jár, Magyarországon nem lehet pillanatnyilag olyan

új hatóanyagot találni, amivel egy közepemretű vállalkozás piacra tudna lépni. Egy ilyen molekula kifejlesztésének költsége egymilliárd dollár környékén mozog, ami egyértelműen jelzi, hogy ez csak a nagy multinacionális cégek játszótere. A mi mozgásterünk az olyan hozzáadott értékkel bíró innovatív generikus termékek területe, amelyekben van valami különleges, például egy jobb vivőanyag vagy gyorsabb felszívódás, de akár az is benne lehet, hogy találunk új hatásterületet, ami korábban még nem

volt kiaknázva – ezt tudatosan keressük.

– Még hallgatni is sok. Mekkora szürke-állomány és mekkora rálátás, vagy mekkora apparátus kell ahhoz, hogy naprakész legyen ezen a területen bárki is? Lehet ebből naprakésznek lenni?

A MI MOZGÁSTERÜNK
AZ OLYAN HOZZÁADOTT
ÉRTÉKKEL BÍRÓ
INNOVATÍV GENERIKUS
TERMÉKEK TERÜLETE,
AMELYEK BEN VAN
VALAMI KÜLÖNLEGES,
PÉLDÁUL EGY
JOBB VIVŐANYAG
VAGY GYORSABB
FELSZÍVÓDÁS, DE AKÁR
AZ IS BENNE LEHET,
HOGY TALÁLUNK ÚJ
HATÁSTERÜLETET...

MA OTT TARTUNK, HOGY
MEGVAN AZ EURÓPAI
GYÓGYSZERGYÁRTÁSI
ENGEDÉLYÜNK, ÉS EZZEL A
CÉGÜNK GYÓGYSZERGYÁRTÓ
VÁLLALATTÁ VÁLT

– Nagy elhivatottság és még nagyobb és még komolyabb megszállottság kell ehhez. Bevallom, nekem is van problémám, mert ezzel a dologgal nagyon nehéz leállni. Annál is inkább, mert mindenféle terápiás területen jelen vagyunk, a természet-től kezdve a csonttrikuláson át az fájdalomcsillapításig. Eleinte csak a mozgásszervi problémákra koncentráltunk, és ez most is nagyon erős lába a cégnek, a másik láb – és ezt az utóbbi időben a covid nagyon fel is erősítette – a vitaminok. Ennek jóval a

pandémia előtti előzménye a Szent-Györgyi Albert C-vitamin, ami önmagában is egy sikertörténet lett.

– Ha már a covid szóba került, akkor elmondható – némi feketehumorról élve –, hogy a járvány finoman fogalmazva is nagyot lökött a gyógyszergyártók szekerén?

– A pandémia első és második hullámában már sejtettük, hogy a vitaminok tekintetében megugrik majd az igény, de hogy teljesen kiürüljenek a raktáraink, arra nem. Ugyanakkor azon gyógyszereink forgalma, amelyek orvos-beteg találkozáshoz kötöttek, iszonyú nagyot zuhant. Szerencsére a kettő kiegyenlítette egymást, így át tudtuk vészelni ezt az időszakot.

– Innovatív emberként nem gondoltál arra, hogy ekkora igény láttán, ha lehet, még specifikusabb vitaminokkal lépjete ki a piacra?

– Igencsak szerteágazó a tudományos

érdeklődésem, úgyhogy természetesen az én fejemben is megfordult ez a gondolat. A Szent-Györgyi Albert-örökség kapcsán már kapható volt a C-vitaminunk, majd ehhez kapcsolódott a CeDeZin. Ehhez viszont kellett egy új gyártóüzem, ami egyébként már korábban tervben volt, ám a helyzet felgyorsította a beruházást, úgyhogy másfél-két év helyett fél év alatt el tudtunk indulni.

– Időközben elkezdett üzemelni a szabadkai gyáratok is, ami szintén nagy előrelépést jelentett a Goodwill Pharma történetében.

– A szabadkai gyár megépítésének tervét már csaknem hat éve dédelgettük, de kétségtelen, hogy a pandémia ennek az ütemét is felgyorsította.

– Ezzel a gyárral kapcsolatban azt olvastam egy veled készült interjúban, hogy most már ott álltok a világpiac küszöbén. Ezt kifejtened?

– Amikor felépül egy gyógyszergyár, akkor még nem tudod, hogy mit fogsz benne gyártani. Végig kell járni a stációkat: meg kell vened a gépeket, a kapszulázót, a tablettázót, a csomagológépet. Meg kell csinálni a légtechnikát, a biztonsági rendszereket, és ezek után be kell bizonyítanod, hogy tudsz gyógyszereket gyártani. És innentől kezdve még minimum fél-egy év, amikorra bebizonyítja a gyár, hogy az ott előállított gyógyszer minősége stabil, tiszta, nem szennyezett, nem fertőzött és piacképes. Ezt az egészet pedig ellenőrzik. Mi most ott tartunk, hogy ezt elértük, megvan az európai gyógyszergyártási engedélyünk, és ezzel a cégünk gyógyszergyártó vállalattá vált. Ezzel párhuzamosan keressük azt, hogy mi hozhatja meg az áttörést, amivel sok országban meg tudunk jelenni, és amivel a Goodwill Pharma ki tud lőni a világpiacra.

– **Én azt gondolnám, ismerve téged, hogy a csőben már van valami. Lehet erről beszélni, vagy ez üzleti titok?**

– Én azt vallom, hogy több vasat kell a tűzben tartani, és majd meglátjuk, hogy az adott pillanatban vagy helyzetben melyiket kell kivenni. A Szent-Györgyi vitaminok sikere kapcsán az látom, hogy célszerű lehetne a multivitamin-piacon egy termékkel vagy termékcsaláddal megjelenni, de emellett vannak további elképzeléseim is. Számomra még nagyon izgalmas terület a gyógynövény-tartalmú termékekben rejlő lehetőségek, illetve ugyanilyen nagy és izgalmas piac további étrend-kiegészítők fejlesztése is. Ugyanis a civilizációs ártalmak – az okaik közt ott vannak a gyorséttermek, a mozgáshiány, a túlsúly, a dohányzás, a szennyezett levegő – közömbösítésére alkalmazható vitaminokra van világszerte igény, jó lenne erre a területre be-, illetve kilépni.

– **A Délvidéken már korábban is volt érdekeltségetek, Szerbiában gyógyszer-tár-hálózatot tartottatok fenn, most pedig Szabadkán épült fel a gyógyszergyár. Ezt a földrajzi közelség miatt választottátok, vagy más szempontok miatt?**

– Van egy kiváló társam, aki kettős állampolgár. Egyszer eljött hozzám, és azt mondta, hogy ő meg szeretné csinálni Szerbiában azt, amit mi Magyarországon. Pont úgy, mint két évtizeddel ezelőtt itthon, béreltünk odakint egy irodát, és

elkezdtek csinálni a Goodwill Pharma Szerbiát. Büszkén mondhatom, hogy ez a cég hasonló árbevételt ér el, mint mi idehaza a magyar piacon. Szerbia annyiban más, hogy van még egy kis időelcsúszás a két ország között, mi egy kicsit előrébb járunk, aminek köszönhetően viszonylag jól belőhető, hogy mi fog történni mondjuk öt éven belül.

– Rád mennyiben hat, hogy a vitaminok és étrend-kiegészítők között vagy nap mint nap? Ezzel jár egyfajta jó értelemben vett szakmai ártalom is?

– Azt gondolom, hogy annak, aki túl van az élete delén, nagyon tudatosan kell gondoskodnia arról, hogy az egészsége tartósan jó maradjon. Az orvostudománynak hála, betegen is lehet sokáig élni, de annak nem sok értelme van. Hogy jó minőségben és aktívan tudjunk élni, ahhoz tennünk kell. Az első, a legfontosabb a mozgás, a második az, hogy mit eszünk, de hogy mit eszünk és ezt mivel egészítjük ki, az nem elhanyagolható. Ma már vannak étrend-kiegészítők, amelyekről bebizonyosodott, hogy tartósan jó hatással vannak az emberi szervezetre, és azok a vitaminok, amiket ezekkel a kiegészítőkkel beviszünk a szervezetbe, nem találhatók meg a feldolgozott élelmiszerekben.

– Egyébként te tudatosan étkezel?

– Nagyon tudatosan étkezem. Két évvel ezelőtt elkezdtem a vegán életmódot, amit ma már egy kicsit szabadabban kezelek, de most is igyekszem egy héten csak egyszer húst enni, és ahol csak lehet, az állati eredetű táplálékot kerülöm, ahogy a nagyipari módon készített termékeket is.

– Milyenek a tapasztalataid?

– Fogytam is, de talán az a legjobb, hogy az energiaszintem óriásit ugrott felfelé.

– Amikor két évvel ezelőtt itt jártam nálatok, akkor nem sokkal voltatok túl a Szent-Györgyi Albert özvegyével történő kapcsolatfelvételen. Azóta ez a kapcsolat nemcsak bensőségessé vált a professzor özvegyével, hanem akár kommunikációs sikernek is nevezhetjük. Hogy látod, Szent-Györgyi neve segítheti a korábban említett világgpiaci kilépést is?

– Szent-Györgyi Albert méltán az egyik legelismertebb magyar tudós, viszont

világszintű ismertsége nagyon alacsony, és bármennyire meglepő, nincsen azon a polcon, ami őt megilletné. Amerikában ismerik, és kint egy nagyon komoly rákalapítványnak a díja is a Szent-Györgyi-díj, a tudományos életben tehát mind a mai napig kitüntetett szerepet foglal el. Ennek ellenére azt kell mondanom, hogy amikor mi elkezdtük a kapcsolatfelvételt az özvegyével, akkor már egy kicsit kezdett a neve a feledés homályába merülni, ha lehet így fogalmazni. Mi nagyon sokat tettünk azért, hogy Szent-György Albert munkásságának híre újra a köztudatba kerüljön. A mai napig is sokat dolgozunk, hogy elfoglalja a méltó helyét, és a legnagyobb magyarok között említsék. Egyébként vele kapcsolatban én nagyon sok mindent el szeretnék még érni, például azt, hogy legyen egy róla készült filmsorozat vagy egy színdarab, mert eszméletlen figura, és zseniális életutat tudhatott a magáénak. Az első és második világháborús éveit, a Nobel-díja körüli vitákat, a házasságai vagy a kulturális életben való szerepvállalása, a Szovjetunióval való kapcsolata, Amerika, és ezen felül még egymillió-egy dolgot említhetnék, amik legendássá tették a professzor életét.

– Az özvegye, aki amerikai, hogyan éli meg ezt a dolgot?

– Szerintem megváltoztattuk az ő életét is, mert megismerkedésünkig tulajdonképpen ő már csak emlékként ápolta a volt férje tudományos hagyatékát.

– Ma mit gondol szerinted?

– Azt nem tudom, de az biztos, hogy egy átlagos amerikai nyugdíjasból olyan ember lett, aki újra számít a közösségben, és fontos társadalmi szerepet

tölt be. És abban is biztos vagyok, hogy az élete új értelmet nyert egy másik dimenzióban.

– Egy kicsit mosolygok magamban: innovatív vagy, stratégia vagy, és most a Szent-Györgyi-film vagy -színdarab ötlete kapcsán álmodozó is. Van még valami?

– Persze, mindig van egy álom, ami foglalkoztat, amit nem is olyan régóta dédelgetek. *(Nevet.)* Nagy rajongója vagyok Elon Musknek, a Space-X-nek, az űrutazásnak és az űrturizmusnak, aminek kihagyhatatlan kelléke lesz, hogy az űrhajókon vagy az űrutazásokon legyen C-vitamin, hiszen ezt az ember nem tudja szintetizálni. Szóval, hogyha megy majd egy Mars-expedíció, akkor azt szeretném, ha lenne rajta Szent-Györgyi Albert C-vitamin, ami egyben hungarikum is.

– Nézd, végül is egy Teslát már felküldött, annak a kesztyűtartójában egészen biztosan helyet kaphatott volna, csak előbb kellett volna telefonálnod neki. *(Nevetek).* Ha félretesszük a tréfát, és visszaszállunk a földre, akkor egy sor előremutató dolog történik veletek, a szabadkai gyár mellett a szegedi is megkapja az európai gyógyszergyártói minősítést és engedélyeket, hamarosan új székházba költöztök. Mi a földi jövő?

– Azt gondolom, hogy a cég előbb-utóbb az alapító személyétől függetlenné válik, bármennyire akarjuk ezt vagy sem. Amikor az ember még csak mikro-vállalkozást visz, akkor nem is érzi ennek a súlyát. Miközben nagyon meghatározó az alapító tulajdonosok szelleme egy cégben, később teret nyer majd az a tény, hogy a kollégák nem nekem dolgoznak, hanem

a cégnek. Bízom abban, hogy mi is elfogunk jutni odáig, amikor bebizonyosodik, hogy „nincs ránk szükség”, mert a vállalkozás kitermeli majd azt az új generációt – legyenek azok a gyerekeink, családtag, tőzsde vagy mások –, amely mellett egy önálló entitás jön létre.

– Ez nagyon objektív meghatározás volt, de el nem tudom képzelni, hogy ne legyen valami érzelmi része is.

– Minden jól működő vállalatnak van legalább egy, de lehet, hogy három-négy motorja is, akik közül nincs mindenki a reflektorfényben, de legalább annyit tesznek a vállalkozásért, mint mondjuk az alapító. Az alapító szellemisége – ahogy említettem – szerintem egy nagyon fontos pont, mert az generációkra beleég a cég kultúrájába.

– Lesz belőled nyugdíjas?

– Klasszikus értelemben biztosan nem, mert vallom, hogy mindig kell tenni valamit. Inkább azt gondolom, hogy a munka mennyiségét kell csökkenteni, és teret kell engedni a fiataloknak, de ameddig úgy érzem, hogy szükség van rá, hogy terelesssem őket, és tudok tenni is, addig biztosan fogok dolgozni. És innen már csak reménykedem abban, hogy az említett szellemiség kapcsán megmondják majd azt is, hogy mikor beszélék hülyeséget. *(Nevet.)*

– Amikor tiszteletbeli elnök úr leszel, mivel ütöd majd el a szabad óráidat? Egy egész életében kihívásokat kereső ember nyilván nem elégszik meg csak a kerékpárral vagy az olvasással.

– A cégtulajdonosoknak mindig kell biztosítaniuk a maguk számára egy „homokozót”, ahol játszani tudnak. Ha ez nem lesz később meg a cégben, akkor alapítani kell egy új céget. *(Nevet.)*

A beszélgetés a BrekaCom együttműködésével jött létre

ELEKTROMOS ÉLMÉNY AUTÓ.

MINI ELECTRIC

**MOST
KÜLÖNÖSEN
KEDVEZŐ
FELTÉTELEKKEL**

**MINI COOPER SE
KÉSZLETRŐL.**

Leier Autó | 9024 Győr, Szauter út 9. | www.leierauto.mini.hu

MINI Cooper SE elektromos fogyasztás (kombinált):
14,9 kWh/100km, CO₂-kibocsátás: 0 g/km.

BESZÉLGETÉS MALCHINER PÉTER
VEZETÉSI TANÁCSADÓVAL,
SZEMÉLYISÉG-SZAKÉRTŐVEL

VEZÉRCSEL BÁSTYÁKKAL

Idei első lapszámunk egyik legizgalmasabb beszélgetőpartnere Malchiner Péter, aki kalandos szakmai életutat tudhat már eddig is maga mögött. Ezt a tényt jól jellemzi az is, hogy kilépve a nagybetűs életbe, szembe megy a családi tradíciókkal és nem az orvoslás, hanem a színészi pálya mellett dönt. Később a szó valós és átvitt értelmében is átlép a világot jelentő deszkákról az üzleti életbe, mely stációt a trénerek és a coachingolás területe követ. Vallja, hogy a cégvezetésnek humán-alapúnak kell lennie, hiszen az alap minden esetben az ember. Hogy hogyan lehet valakiből sikeres vezető vagy munkavállaló, az attól függ, hogy emberként mennyire van rendben.

DAVEVS / PEXABAY

írta: MIFERFIAK *fotó:* MALCHINER PÉTER ARCHÍV

Malchiner Péterrel szűk egy éve beszélgettem először. Az akkori interjú Péter nagy ívet befutó karrierútja mentén haladt, aminek fonala a színészi pályától indult, majd érkezett a személyiség-szakértői hivatásig. Ez utóbbi, 2008-as markáns pálfordulást akkori élethelyzete is indokolta, így teljesen elmerült a terület megismerésében, fejlesztette magát, coach-képzéseken vett részt. Először Skóciában, majd az Egyesült Állomokban, legutóbb pedig a madridi La Salle egyetemen tanult. Az elmúlt több

mint egy évtizedben közel háromszázötven coachot, pszichológust és tanácsadót képzett Európa-szerte, és több mint tízezer coachnig- és tréningórát tudhat maga mögött. 2014-ben megírta You are more! című könyvét. Az idehaza és Németországban is bestselleré vált könyve után Péterrel az idén megjelent Az élet hat bástyája című könyve apropóján találkozunk, melynek kapcsán egy rendhagyó beszélgetés kerekedik ki, hiszen a pandémiával vívott harc negyedik menetében vagyunk, mely folyamat hatásait nem lehet figyelmen kívül hagyni.

**– A járvány miatt borultak a szten-
derdek, mennyire marad velünk
a hibrid munkavégzés? A helyzet meg-
követel egy új szervezeti filozófiát is?
Ha igen, akkor ez milyen szükségin-
tézkedéseket követel meg szervezeti-,
illetve humánoldalról?**

– A pandémia által felgyorsultak olyan belső szervezeti transzformációs folyamatok, melyeket már tulajdonképpen régen láttak és terveztek a cégek. A járvány által okozott stressz segítette a cégeknek abban, hogy gyorsabban és hatékonyabban hozzanak döntéseket. A legelső tény, amivel szembe kellett nézniük az volt, hogy az emberek hirtelen nemcsak fizikailag, de érzelmileg is távol kerülhettek a vállalattól.

Itt azonban van egy érdekes párhuzam. Mindannyiunknak kétféle otthona létezik, az érzelmi és a fizikai. Az utóbbi a ház, lakás, ahol élünk, az érzelmi otthon pedig tulajdonképpen a valódi belső világunk, ahol a leginkább otthon vagyunk.

Az érzelmi otthon most nagyon hasonló lett a fizikaihoz, mivel az emberek ugyanazt érezték, ugyanazt gondolták, ugyanazokkal a feszültségekkel, félelmekkel éltek a világ mind az öt kontinensén. Először fordulhatott elő az, hogy miközben a fizikai otthonaink akár több ezer kilométer távolságra vannak egymástól a világban, érzelmileg mégis egy közös otthonban találjuk magunkat.

– Egy vezetőnek milyen problémákkal kellett és még kell majd szembenéznie, hogy nézhet ki majd a hatékony vezetői kontroll?

– A vírus hatására, a munkahelyek bezárásával a home office műfaja megoldásként tört be, és ez óriási kihívás volt mindenki számára. A szervezeti filozófia nagyban változott, hiszen a vezetőknek az eddig gyakorolt vezetési elvektől, az állandó kont-

rolltól el kellett tekinteniük, el kellett fogadni ezt a tényét és hinni abban, hogy az emberek szabadon és önállóan, saját felelősségük tudatában elvégzik a dolgukat, miközben egy közös ügyön dolgoznak. Ma megvalósulni látszik az a régen emlegetett embematikus szöveg, hogy a vezetők tulajdonképpen azért vannak, hogy az embereket képessé tegyék a feladatok elvégzésére, vagyis: nem kell őket kontrollálni, hanem hagyni kell, mert önállóan is teljesíteni fognak.

Az egyén oldaláról egy sokkal komolyabb felelősségvállalás és az önindítási képességek fejlesztésének ténye került az előtérbe. Ugyanis az otthoni munkavégzés esetében, ahol senki nem figyel meg, senki nem kontrollál, ott válik szükségszerűvé és kerül fókuszba az önfelegyelem és kinek-kinek a maga energetizálása, mely sor végén a felelősségvállalás áll.

A járványhelyzet enyhülésével, amikor már nem volt zárlat, de igazából még teljes nyitás sem, szükségszerűen szinte észrevétlenül alakult ki a hibrid munkavégzés, ami lehetőséget nyújtott a cégek számára, hogy ezt a helyzetet kezelni tudják. Ennek köszönhetően számos helyen kombinálták a home office által szerzett előnyöket – mint a rugalmas munkaidő, vagy a családdal töltött több időt – és a vállalati környezetben lévő fizikális jelenlétet.

Amíg könnyen beépült és bevált a szisztéma a céges gyakorlatban, addig humán oldalról teljesen át kellett alakítanunk a hozzáállásunkat a feladathoz és a szervezethez. Különbséget kellett tenni úgynevezett szinkron és aszinkron feladatok között. Vannak olyan feladatok, amelyek otthonról végezhe-

tőek – mint például a prezentációk, táblázatok, kimutatások készítése, felkészülés különböző meetingekre, egy-két találkozóznak az online formában történő megtartása - és vannak olyanok is, melyeket szinkronban kell végezzünk, amikor fontos, hogy mindannyian együtt legyünk. Ilyen például a brainstorming, a közös tervezés, egyáltalán minden olyan feladat, amihez kollaboráció szükséges.

Erre születnek most a szervezetekben – néhol talán még szükségszerűen –, az úgynevezett közösségi terek. Ez annyit tesz, hogy az emberek bemennek, és igazából már nincsen egy fix helyük, ahol dolgoznak, de nem is ez a lényeg, hanem inkább az, hogy a közösségi terekben egymásra találjanak, beszélgetni kezdenek és ilyen formában kreatívan – az előremutató és közös értékeken alapuló –, együttműködésben még hatékonyabban tudjanak a közös célért tenni.

Mit jelent ez?

A multinacionális cégeknél már régebb óta gyakorolnak bizonyos működési formákat, amelyeket most jól tudtak mélyíteni. Ezeknél a vállalatoknál a munkatársak hozzá voltak szokva ahhoz, hogy a külföldi kollégákkal különböző online eszközökön keresztül tartották a kapcsolatot. Tehát csak a fontosabb ügyekben kommunikáltak. A metodika a kisebb cégeknél, kkv-knál szokatlan volt, mivel az ilyen vállalkozásoknál személyes hangvétel a jellemző és ennek okán sokkal személyesebb is a kapcsolat az emberek között.

Bármelyikről legyen is szó, a közösségi (online) tér, elmélyítheti ezeket a kapcsolatokat és növelheti a hatékonyságot.

– Milyen munkaerőpiaci rendhagyó átrendezés van, ahol talán a lehangosabban az egzisztenciális pályaelhagyókról beszélnek, te hogy látod ezt a kérdést?

A munkaerőpiacnál háromféle munkavállalói típust különböztetnék meg egymástól.

szólíthatja meg és teszi őket elcsábíthatóvá, de ők alapvetően lojálisak.

A másik típusú munkavállaló az, aki mindig is érzett valami bizonytalanságot magában, a vállalata iránt elköteleződését tekintve. Ebben a konkrét home office-helyzetben valaki talán a saját kreati-

HALMOS ÁDÁM – OPENBOOKS TULAJDONOS

Az egyikben azokról a munkatársakról beszélünk, akik jól érezték magukat a cégben eddig is, és akik home office-ban személyiségüktől függően vagy jól érezték magukat, vagy nem. Bármelyik oldalt erősítik, ők azok, akik változatlanul lelkesen állnak hozzá a munkához. Esetükben egy kívülről jött nagyon jó ajánlat leginkább a motivációjukat

vitásának a felismerésén keresztül, talán a helyzet által okozott kihívások miatt, megtalálhat magában valami mást, valami ezen túlmutató érdeklődést, tehetséget, ami miatt egy másik pályát, például a vállalkozói létet választja.

Ez a két típusú munkaerői szemlélet, ami most ebben a pillanatban és ebben a helyzetben

különösen jól meg fogja mutatni magát. Ők nem hasonlíthatók össze a klasszikus pályaelhagyókkal, akik a biztosabb egzisztencia miatt mennek el, mert számomra ez a harmadik típusú megközelítés.

A harmadik típus azért csinál valamit, mert pénzt kell keresnie és nem azért, mert bármikor is

Az első két csoportba tartozó típust viszont én inkább egy ügy mellett látom elkötelezettnek, ami lehet a vállalat ügye, vagy lehet az ő személyes ügye. Nagy valószínűséggel annak alapján fog egy váltásról dönteni, hogy hol tudja magát jobban kiteljesíteni, tehát nem csupán az egzisztencia miatt.

hullámának kapcsán azt mutatja, hogy itt már nem egy lejátszott, és egy majd elfeledésbe merülő történettel, hanem egy – az életünk rutinjához tartozó – kihívással állunk szemben. És ez az embereket végtelenül megtöri, elkésérti.

Nagyon nehéz most energiákat felszabadítani és találni, mert már nem is a pandémiától félünk annyira, mint inkább azoktól a bonyodalmaktól, amiket ez az új szituáció okoz: lezárások, utazási tilalmak, kell-e oltás vagy nem, beoltassam a gyerekeimet vagy ne – hozzám ilyen kérdésekkel fordulnak állandóan az utóbbi időben. Azt látom, hogy most van az a helyzet, amiről már nagyon régen beszélek, de most teljesedik ki az az állapot, amit úgy hívtam egykor: hogy a teljes elbizonytalanodás állapota, amikor mindenkinek az a legfontosabb, hogy saját magával mennyire van tisztában és mennyire vannak energiataralékai. Meg kell tanulnia mindenkinek azt, hogyan tudja feltölteni magát energiával, hogyan kell energizálni, hogyan kell nagyon komoly mentális és lelki higiéniával szemlélni a dolgokat annak érdekében, hogy ne menjen tönkre.

Ezt nagyon fontos témának tartom és ehhez kapcsolódik Az élet hat bástyája minden területen. Ez a könyv abban kíván segíteni, hogy valaki hogyan tudja önmagában stimulálni a felelősségérzetet, a tudatosságot, a felkészültséget ezekre a helyzetekre, hovatovább fenntartani és erősíteni mindezt.

elkötelezettnek érezte volna magát a munkája vagy a vállalat iránt. Ez pedig egy óriási különbség. Azok az emberek, akik csak pénzért csinálnak valamit, nagyon könnyen elcsábíthatóak és hogyha – nevezük most pályának – az a terület, ahol dolgoznak, elkezd inogni, rögtön egy másik egzisztencia felé tekintenek.

– Az utóbbi időben szinte makroszkopikusan nézzük hibrid, a home office-munkavégzés és a pályaelhagyás kérdését, miközben az alapvető kérdésnek annak kéne lennie, hogy: Hogy vagy?...de komolyan!

– Hogy vagyunk mi, emberek, mert ez az egész helyzet – különösen most, így a járvány negyedik

BEÉRHET AZ ELEKTROMOS ALMA

Az Apple évek óta dolgozik egy titokzatos „Titan” projekten. Az „almagár” önzetű elektromos autókoncepciójának nem titkolt célja, hogy ezzel kesztyűt dobjon a Teslának. Az elképzelések szerint a terv akár már 2025-re megvalósulhat.

írta: MIFERFIÁK *fotó:* VANARAMA

Összességében az Apple Carról mindaddig

nehéz beszélni, amíg a cupertinói vállalat nem tesz hivatalos bejelentést ezzel kapcsolatban. Egyelőre a TITAN projekt, ahogy vállalati

körökben nevezik, továbbra is nagyon titkos. A születendő Apple Car-ról rendrebben fel hírek, legutóbb tavaly, amikor a Hyundai-jal való esetleges együttműködés miatt, azonban a koreai azóta visszalépett a projektből, az ügy ismét névtelenségbe burkolózott. Az együttműködési tárgyalások alatt túl sok volt „ha”, ennek okán szóba sem került egy gyorsan beinduló sorozatgyártás lehetősége. A legoptimistább verziók szerint is csak 2024-ben léphetett volna piacra, de végül ez a dátum úgy tűnik kitolódik, mert a projekt még mindig fejlesztés alatt áll Cupertino-ban. Az Apple szerint a munka dandárján már túl vannak.

A legfrissebb információk szerint az almás márkának sikerült befejeznie „az alpmunkák nagy részét” – mondta a kaliforniai cég egyik szakértője. Apple csapatai hónapok óta dolgoznak azon a chipen, ami „a legfejlettebb alkatrésze” lesz majd az Apple autójának. A „Titan projekt” célja tehát az autó teljes vázának megépítése. A fő eltérési pont, amely lehetővé tenné, hogy az Apple Car kiemelkedjen az autonómia terén, és szó szerint teljesen automatikus lenne, ennek okán az Apple még csak azzal sem foglalkozna, hogy kormányt tegyen az autójára, hisz az utóbbi felesleges.

Sokan úgy vélik nagyon merész vállalkozás dátumokat kitűzni a cupertinói cégnek, különösen azért, mert a Tesla is – aki már jelentős lépéseket tett az önzetetés felé – küzd néhány markáns problémával az autonómia terén. Kétségtelen, hogy a teljesen önzetető autók egyes prototípusait látva közelebbnek tűnik, azonban a valóság egészen mást takar, hiszen számos szabályozás jelentősen hátráltatja még a technológia elterjedését. Ez utóbbi csak akkor fog megérkezni az utakra, ha rendszer százszázalékosn megbízható lesz.

Ebben az értelemben az Apple Car 2025-ös dátuma több, mint meglepő. Ma tehát nehéz elképzelni, hogy az Apple befejezzen minden munkát az önzetető autóján, mielőtt tesztelné és forgalomba hozná. A pontosabb megfogalmazás talán az lehetne a projekttel kapcsolatban, hogyha a munkák ilyen lendülettel haladnak tovább, akkor az Apple 2025-ben már közel lehet a célja eléréséhez.

„SIRÁLYSÁG”

írta: MIFERFIÁK fotó: VPLP

A francia stúdió új, 148 láb hosszú hajója, a Seaffinity, az esztétikáját és a meghajtást tekintve is a „tengeri madarak világából” nyer inspirációt.

A neves jachttervező, Patrick Quément irányításával készült hajó monolitikus formáját a sirályok könnyedsége, kecsessége és szépsége ihlette. A két hajótest és a tetőszerkezet szinte teljesen összeolvad, ami a sirályéhoz hasonló áramvonalas sziluettet képez.

A Seaffinity csendben és károsanyag-kibocsátás nélkül járja be a Földet, akár egy sirály. Még egy pár „Oceanwings”, azaz két, egyenként 250 négyzetméteres vitorlával is fel van szerelve, amelyek a hatékony és zöld hajózás érdekében hasznosítják a szélenergiát. „Olyan új hajó koncepciót akartunk kínálni

a vásárlóknak, amely jobban összhangban van a természettel” - áll a stúdió közleményében.

A vitorlákkal nyert energiát egy hibrid motor egészíti ki, amely egy hidrogén üzemanyagcella által termelt elektromos árammal működik. A VPLP nem közölt adatokat a sebességre vagy a hatótávolságra vonatkozóan, de azt ígérték, a többtestű hajó részben önműködő lesz.

A Seaffinity lakótereit megfelelően visszafogottak. (A sirályok végül is nem valami feltűnő madarak.) Az 55 láb széles, tágas lakóteret szűk színpaletta és kifinomult bútorok jellemzik, tehát nem veszik el a figyelmet a hajó külsejéről. A hátsó részen egy

nagyméretű fedélzet található napozóágyakkal, úszó platformmal és búvárkodási lehetőséggel.

„A hangulat fontosabb a dekoránál” – tette hozzá a stúdió. „Ami hajózáskor számít, az a szabad levegő, és hogy megcsodáljuk az élénk táruló látványt.”

A Seaffinity csatlakozik az elmúlt években debütált trimaránok seregéhez. A McConaghy Boats például 2012-ben mutatta be az ütős, 153 láb hosszú Adastrá nevű hajóját, majd ezt 2017-ben a 153 láb hosszú, ezüstszínű MC155-ös követte. És ez csak egyetlen ausztrál építő. Bár a Seaffinity egyelőre csak egy koncepció, reméljük, hogy hamarosan szárnyra kap.

BESZÉLGETÉS CSÖRGŐ LÁSZLÓVAL A DRIVINGCAMP VEZETŐ INSTRUKTORÁVAL

írta: KÖKÉNY ROLAND
fotó: DRIVINGCAMP

BIZTONSÁGOT AJÁNDÉKBA

A MiFérfiak magazin korábbi számaiban már többször találkozhattak Csörgő Lászlóval, a Drivincamp vezető instruktórával és vezetéstechnikai tanácsaival. Az elmúlt két esztendőben a Covid a zsámbéki vezetéstechnikai centrum mindennapjaira is rányomta a bélyegét. Ezúttal arról beszélgettünk Lacival a karácsony előtti időszakban, hogy akár magán, akár céges formában miért lehet hasznos ajándék a biztonság.

– Mennyire érintettek benneteket az elmúlt időszakban bevezetett korlátozások?

– Természetesen ránk is hatással volt a Covid okozta sokk, hiszen volt időszak amikor mi is zárva tartottunk. Szerencsére viszonylag hamar újra ki tudtuk nyitni a pályát. Mi mindent megteszünk annak érdekében, hogy a vezetéstechnikai oktatást a

COVID felől nézve is biztonságossá tegyük, ebben helyzeti előnyünk is van, hiszen a programok nagy része szabadtéren zajlik.

Talán ennek is köszönhető, hogy egyre több cég választ bennünket, mint csapatépítő program. A karácsonyi időszakhoz igazodva ráadásul ez egy jó lehetőség is, akár a munkatársaknak, akár a család-

tagoknak biztonságot ajándékozni karácsonyra.

– Honnan jött az „Ajándékozz biztonságot” ötlet?

– Korábban nagyon sokat beszélünk a vezetéstechnikáról, a pályáról és rólunk is már számtalan információ látott napvilágot, amit valamilyen módon kézbe akartuk adni a karácsony közeledé-

vel. Innen jött az ötlet, hogy mi lenne, ha ahelyett, hogy órákat töltenének az emberek az áruházakban, vásárolnának nálunk egy vouchert, ami aztán a karcsonyfa alá kerülhet, mint egy új és szokatlan, de rendkívül hasznos ajándék. Természetesen, fontos, hogy a megajándékozott ne értse félre ezt a dolgot, és ne gondolja azt, hogy azért kapja mert nem tud, vagy rosszul vezet, hanem azért, hogy még jobb legyen benne.

– Szóval akár ajándékba kapjuk, akár céges rendezvényen veszünk részt egy ilyen programon, le kell vetni az előítéleteket?

– Így van, nagyon fontos, hogy ebben a témakörben mellőzzük a sztereotípiákat. Óriási hiba bárki részéről azt gondolni egy ilyen tanfolyamról, hogy ez minősíti kinek-kinek a vezetését. Ugyanis egy ilyen ajándék tovább erősítheti biztonságérzetünket, főleg mondjuk akkor, ha egy kisgyermek érkezett vagy egy új autó került a családba. Egy ilyen vezetéstechnikai tréninggel olyan biztonságot adhatunk, ami nagyon hasznos lehet később a gyakorlatban. A közúton manapság egyre több örültség van, és aki ezeket a helyzeteket el tudja kerülni, a nálunk szerzett vezetéstechnikai tapasztalatokat alkalmazni

tudja a közúti közlekedésben, az sokkal nagyobb biztonságban tud közlekedni. Ezáltal sokkal jobban fog figyelni és átgondoltan közlekedik, megtalálja az autója és a saját maga határait, és pontosan látja majd a közlekedésben lévő szerepét is. Akár ajándék, akár nem, ezek a legfontosabb dolgok szerintem egy vezetéstechnikai tréningnél.

– Volt olyan vendég, aki azt gondolta, hogy nagyon jó sofőr és meglepődött oktatás közben?

– Igen, nagyon sokan voltak így. Amikor oktatás végén leülünk a vendégekkel és kiértékeljük a napot, akkor fontos, hogy érezze mindenki ennek a súlyát – jellemzően a tréning végére általában mindenkinek megváltozik a véleménye. A reakció legtöbbször az, hogy eddig azt hitte jól vezet, de kiderült, hogy mégsem. Mi itt a drivingcampen meg tudjuk mutatni – az épített pályának köszönhetően –, hogy maximálisan biztonságos körülmények között kinek-kinek hol vannak a határai. Aki még mondjuk soha nem csúszott meg a közúton, azt itt átélheti, megélheti ezt az érzést, kvázi lehetősége van játszani a fizikával. Egy ilyen tréning után azt gondolom, hogy akik többet képzeltek a valós tudásuknál magukról, azok egy picit vissza is fognak venni az úton. Ha ezt elértük, már ettől biztonságosabb lehet a közlekedés.

– Akkor egy trénernek nemcsak a vezetéstechnikához, hanem az emberekhez is remekül kell értenie. Ilyen típusú képzést is kapnak a Drivingcamp trénerai, illetve mekkora a csapat, mit lehet tudni az oktatókról?

– Jelen pillanatban a Drivingcamp tizennyolc trénerrel dolgozik. Nyilván az aktuális létszám függ az adott rendezvény nagyságától is, tehát nem minden nap dolgozunk ennyien. Van egy alapszapatunk és vannak csak beugró trénerok, de tizennyolcan

vagyunk összesen. Egyébként ráéreztem, mert a COVID-helyzetet kihasználva év elején csináltunk egy oktatási sorozatot, amelyben a trénereket képeztük. A Drivingcamp-nél alapvető és nagyon fontos a képzés, már csak azért is, mert minősített tréneri vagyunk a Német Közlekedésbiztonsági Tanácsnak is (DVR). Egy trénernek nemcsak jól kell tudnia vezetni, a legfontosabb része a feladatának talán az oktatás, a kommunikáció, a kapcsolatteremtés, éppen ezért

számos irányultságban csinálunk tréningeket. Sokszor megfelelő empátiával kell kezelni a résztvevőket. A tréningek előtti eligazítás során mindig elmondjuk a napi programot és azt, mire számíthatnak, még a mondandó végére sem ér az instruktor, és már jónéhányszor elhangzik a kérdés, vagy valaki a csapatból beszól: mikor lesz az egésznek vége. Jegyzem meg, hogy ekkor még egy nyolcórás tréning előtt állnak. Tehát, ha nincs erre előre fölkészítve a tréner, akkor egyszerűen megsemmisül. Egy tréner minden programra felkészül, mert szeretné a lehető legjobban átadni a tudást, de ha egy ilyen

megjegyzést kap, az enyhén szólva is demoralizáló, és ennek ellenére neki ebben helyzetben is választ kell adnia. A COVID után szerencsére mozgalmassabb az életünk, ezért egy picit hátrébe szorult a képzés, mivel nagyon sokat dolgoznak a kollégák, és egy idő után nem lehet túlterhelni őket.

– Visszatérve az előző, konkrét helyzethez, mit tehet ilyenkor az oktató?

– A képzéseken általában a tréner a közlekedésbiztonságra szoktak fókuszálni – és némi iróniával élve – várhatja bárki, hogy mikor lesz vége a programnak, de a közúton csak egyszer kell nagyot hibáz-

ni és vége van a történetnek. Tehát mi arra próbáljuk fölkészíteni az embereket, hogy egy hiba se történjen meg, és azt kérjük tőlük, hogy egy kicsi nyitottsággal álljanak a képzéshez. Nagyon érdekes, hogy mire az első szünetre kijövünk, azok az emberek, akik várták a végét, megkérdezik, hogyan lehet itt jelentkezni, mert elhozná a feleségét. Tehát ez mindenféleképpen egy nagyon pozitív visszacsatolás számunkra, hogy az emberek nem tudják, mire érkeznek, és megfelelő kommunikációval, megfelelő irányítással rá lehet őket terelni arra a vonalra, hogy ezt a bezárkózottságot egy kicsit kinyissák, és figyeljenek, felvegyék az új információkat. Olyannyira, hogy mondom, tréning végén viszik el az árlistákat, hogy akkor például hívja a barátját is ide hozzánk.

A trénernek fel kell készülnie, hogy mindenki nagyon ért a vezetéshez és az is nyilvánvaló, hogy ilyenkor át kell venni az irányítást, és határozottnak kell lenni, de csak akkor tud határozott lenni, hogyha van hát-

tér tudása, tehát a tudásnak meg kell lennie. Egy tréner soha nem mondhat butaságot az ügyfélnek, mert akkor rögtön hiteltelenné válik. Ezért van az, hogy egymást képezzük, nagyon sokat beszélgetünk, nagyon sokszor megbeszéljük egymással az éppen aktuális tapasztalatunkat.

A trénernek van egy alapfeladata, amit el kell végeznie, és azért, hogy az ember jól érezze magát munka közben, be kell egy kicsit csempésznie

a saját stílusát is a feladatba. Ezzel tud egyéni lenni, és ezzel tudja megfogni az ügyfeleket. Tehát van egy kicsi, úgynevezett „tréneri szabadsága” az ügyfelek irányításában. Ezt fontos dolognak tartom, mert nem húsdarálóban vagyunk, nem multinál dolgozunk.

– Senkit nem megbántva: mi a visszajelzés, ki a kedvenc oktató? Vagy mindenkit egyformán kedvelnek?

– Igen általában jönnek visszajelzések, de nem is kell név, mert a viccet félretéve csodálatos módon tényleg majdnem mindenkire azt mondahtom, hogy egyformán jönnek dicsérő szavak. Tehát a tréneri elégedettség kimagaslóan jó nálunk.

– Beszéltünk már korábban is a csapatépítés lehetőségéről, ehhez új elemek is megjelentek a pálya életében? Mik azok az újdonságok, amelyek a közelmúltban jelentek meg nálatok?

– Amikor nagyobb létszámban jönnek, a csapatépítés akkor is a vezetéstechnikára épül. Viszont vannak igények, hogy a pályánkon kívül is menjünk, tehát csapatépítő jelleggel más területeket is nézünk meg, legyen az például országúti vezetés, vagy

keressünk fel egy éttermet. Tehát lehet azt mondani, hogy kinyitottuk a Drivingcamp-et, és a csapatépítő tréningjeink számos olyan elemmel bővülnek, amelyek esetlegesen a pályán kívülre mutatnak. Pontosan azért, hogy ne legyünk egysíkúak, ne legyünk unalmasak, de a pályán belül is nagyon sok lehetőség van, akár egy egész napot el tudunk tölteni tisztességgel. Itt a résztvevők létszámától függően akár beteszünk statikus oktatási elemeket is.

– Van plafonja a létszámnak? Egy nap maximum hány embert „bír el” a pálya?

– A COVID után voltak olyan nagyobb rendezvényink, amikor háromszáz résztvevő is megfordult egy nap alatt a pályán. A munkánkat nagymértékben segíti az is, hogy beépítettük a nyitott parkolókat és így létrehoztuk Magyarország egyik legnagyobb olyan zárt bemutatótermét, ami több száz fő befogadására is alkalmas. Ráadásul az autós jellegre tekintettel ezen a fedett részre akár egy teherautó is minden gond nélkül be tud állni. De ki tudunk alakítani olyan teret is, ahol egyszerre akár hat autót is be tudunk parkolni, plusz a rendezvényen részt-

vevőket is le tudjuk ültetni. A csapatépítő játékok, különböző alvállalkozók bevonásával működnek. Showroomunkban lehetőség van nívós vacsora, vagy elegáns fogadás megrendezésére is. És mindezek mellett még ott van a gokart pályánk is, ami egy családi nap vagy egy csapatépítő sikeres része lehet.

– A karácsonyi szlogen: ajándékozz biztonságot, de úgy tudom, hogy ti magatok is mindent megtesztek a biztonságért és itt most elsősorban

a COVID-hoz köthető dolgokra gondolok.

– Így van. Természetesen biztonságos körülményeket biztosítunk a résztvevők számára, a trénerünk be vannak oltva. Ha szükséges, akkor program előtt napi szinten, gyors teszttel ellenőrizzük a trénerünket, hogy biztosan ne legyen probléma, illetve a vezetőségünk az épületbe rendelt különböző légfertőtlenítőket, minden előadótermünkben külön-külön, a közösségi helyiségekben pedig nagyobb teljesítményű légfertőtlenítők működnek. Az autókat is fertőtlenítjük, tehát ha valaki tőlünk bérel autót, az fertőtlenített autót kap. A kontakt kapcsolatoknál általában a kinti, szabadtéri részre fókuszáltunk, ha szükséges, az elméleti részt is meg tudjuk tartani a szabadban. Tehát mindenféleképpen fontos a számunkra az, hogy aki hozzánk érkezik, az nem csak a közúton, hanem magában a Drivingcamp-ben is biztonságban érezhesse magát ebben a vírusveszélyes helyzetben is. Mi mindent megteszünk, hogy az emberek érezzék: figyelünk rájuk, nemcsak a pályán a biztonságukra, hanem az egészségükre is.

MAROKKÓ

írta: BARNA ANDRÁS *fotó:* JURÁK ZSOLT

Újabb izgalmas kalandozáson vehettem részt Jurák Zsolt állandó utazási szakértőnkkel, akivel a témaválasztás aktualitását kivételesen most nem a tervszerűség, hanem egy baráti társaság marokkói utazásnak apropója adta. Hogy miért éppen Marokkóra esett a választásuk, az kiderül a következő emlékmorzsákból.

Nehéz

hitelesnek maradnia a tollforgatónak, hiszen a pandémia miatt a folytonosan változó állapotok következtében az utazási szabályok is akár naponta módosulhatnak. A Zsolttal történt beszélgetésem időpontjában Marokkó az egyik legkönnyebben elérhető célpontok közé tartozik, és bár közvetlen járat még nem repül az észak-afrikai országba, belépéskor elégséges a védettségi igazolvány felmutatása.

Zsolt a szó valós és átvitt értelmében is több oldalról megközelítette már Marokkót, így az országot

minden irányból igyekszik megmutatni nekünk, annak bájjával és ellentmondásaival együtt.

– **Barna András: Jellemzően mindig kiderül az első kérdés után, hogy hány alkalommal jártál az adott országban, hiszen rólad már tudni lehet, hogy valahol „egyszer” ott lenni legfeljebb csak a felszín kapargatását jelenti. Marokkóban hányszor voltál?**

– Jurák Zsolt: Bő tíz évvel ezelőtt voltam ott először, amikor egy a királyi városokat körbejáró utazáson vettem részt. Néhány évvel később Gibraltárról komppal mentem át Tangerbe, majd többször

megfordultam az országban a hajós utazásaim során is, mert az Amerikából érkező hajók általában megállnak Marokkó partjainál. Így jutottam el például Casablancába, illetve megfordultam Mekneszben is.

– **Ismerve téged, mindig van valami, ami miatt visszamész. Marokkóban mi volt ez a valami?**

– Azt gondolom, hogy az első utam volt a legmeghatározóbb élmény, akkor nagyon beleszerettem ebbe a kis észak-afrikai országba. Az ottlétem hivatalos programjának végén érkeztünk Marrákesbe, és ez a város óriási hatással volt rám. Szerintem maga a csodák városa, az óváros az agyaggal

tapasztott házaival és a fantasztikus főterével: a kigyóbüvölőkön, hastáncosokon, hennafestőkön kívül még millió más érdekesség is várja a turistákat. A piactéren nemcsak a forgatag színes, hanem egy-némely árus portékája is, bár olykor enyhén szólva is bizarr a látvány, hiszen nem minden nap nézel szembe nyüzött birkafejekkel. De ezen túllépve, ha az ember körbenéz, akkor a fűszerek, a bőrárúk és szőnyegek elképesztő kavalkádja mellett megtalálhatja és megkóstolhatja a világ legjobb datolyáit is, nincs a világon még egy olyan hely szerintem, ahol olyan finomat lehetne venni, mint itt. A Dzsema

el-Fna tér este a legizgalmasabb, amikor ott jártam, mindig úgy éreztem, mintha a keleti mesevilág valamelyik történetébe csöppentem volna bele. Szóval a tíz évvel ezelőtti utazásom koronájaként tekintek vissza Marrákesre, és persze bármikor szívesen visszamennék egy királyi városok (*Meknesz, Fez, Marrákes, Rabat*) körútra is. Ez utóbbi nyolc-tíz nap alatt kényelmesen körbejárható, és célszerű tavasszal vagy ősszel menni, mert akkor barátságos az időjárás. Az utazásaimat mindig igyekeztem ezekre az időszakokra időzíteni, az öt alkalomból csak egyszer voltam nyáron, de akkor szinte kibírhatatlan a hőség.

– Bár lehet, hogy egy kicsit korán teszem fel a kérdést, de minden egyes elbeszélésemben karakteres szerepet játszik a gasztronómia vagy a térség gasztronómiája. Innen milyen élményeket hoztál haza?

– Beszélgetésünk bármelyik szakaszában feltehetted volna ezt a kérdést, mindig ugyanaz lenne a válaszom. Őszinte leszek: bár a marokkói konyhának jó híre van, de nekem nem nagyon jön be az arab ízvilág a maga rettentő erős fűszerezettsége miatt. Amennyire szeretem az ázsiai, dél-amerikai, európai, abban is különösen az olasz konyhát, annyira távol

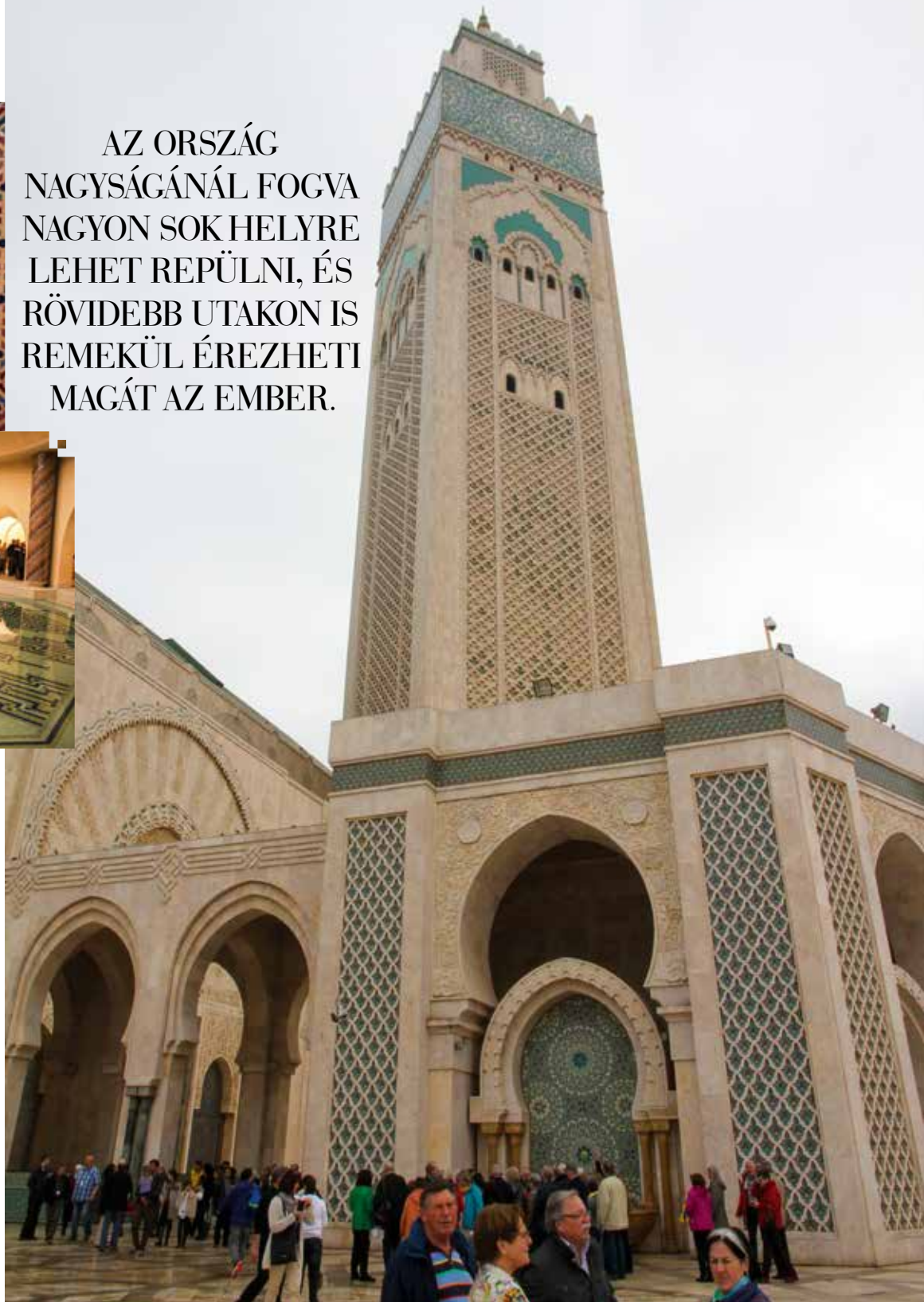
AZ ORSZÁG
NAGYSÁGÁNÁL FOGVA
NAGYON SOK HELYRE
LEHET REPÜLNI, ÉS
RÖVIDEBB UTAKON IS
REMEKÜL ÉREZHETI
MAGÁT AZ EMBER.

áll tőlem a marokkói. Még a szállodai svédasztalról is csak nehezen tudtam választani. Némiképp ellentmond ennek, hogy viszont részt vettem egy jól sikerült vacsorán, ahol az egyik helyi specialitásukat kóstolhattam meg, amit tazsin cserépedényben szolgáltak fel, rengeteg rizzsel, hússal a közepén. Őszintén jólesett, de aztán több napra elintézett, és ezen még egy pohárka unikum sem segített, így aztán továbbra sem kedveltem meg a konyhájukat.

– **Mi az, amit nagyon kedvelsz az élményeid tárházából?**

– Az építészet. Casablanca két dologról híres: az egyik a film, bár a forgatás nem itt zajlott, a másik pedig, hogy itt található az iszlám világ – Mekka

után – legnagyobb mecsetje. A II. Haszan 60. születésnapjára épült mecset valóban fantasztikus építészeti remekmű, minaretje a világban a legmagasabb, 210 méter. Ugyanakkor, amikor Marokkó kapcsán Casablanca felmerül, senkinek sem ajánlom meleg szívvel ezt a várost. Bár a turistahajók nagy számban kötnek ki itt – ami a film legendás hatásának köszönhető –, a várost nagy nyomor jellemzi, és látnivalókban sem nagyon bővelkedik az említett mecseten kívül. Egyébként két módon lehet vagy érdemes itt elmenni kirándulni: vagy befizet az ember egy szervezett útra, vagy ha szereti a kalandokat, akkor fogad egy helyi taxist. Én ez utóbbit választottam, így jutottam el a mecsethez is. Casablanca egyébként túlzottan távol esik az ország

jut az eszembe, ahol vízadagoló automaták voltak, üveg pohárral, amit a használó a végén elmosva visszatett. Nagyjából itt is így van, csak nem automata van, hanem vízárús és fém poharak. A bazárban nem árt résen lenni, mert azt tudni kell az arabokról, hogy amíg azt látják, hogy üzleti potenciál van az emberben, addig a világ legkedvesebb vendéglátói, de ha reményvesztetteké válnak, akkor gyorsan megfordul a hangulatuk. Bár rutinos utazónak tartom magam, egy ilyen kényelmetlen helyzetbe én is belekerültem, aminek az lett a vége, hogy a piac végéig jött utánam az árus, szidalmak sorát szórva rám.

olyan gyönyörű részeitől, mint például a főváros, Rabat, vagy Meknesz és Fez, a királyi városok.

A fezi óvárosban órákig sétálhatunk, és megnézhetjük a híres bőrfestőket is. A magam részéről imádok arab bazároknak sétálni, de csak helyi idegenvezetővel, ami nemcsak egyfajta biztonságot ad, hanem abban is nyugodt lehet az ember, hogy nem téved el, amire egyébként nagy az esély akkor, ha egyedül kel útra az ember. Kikerülhetetlen alakjai ezeknek a bazároknak a vízárúsok, akik teljesen autentikus színfoltjai a helynek. A vízárúsokról egyébként egy kicsit a negyven évvel ezelőtti Olaszország

– **Aki túl akar nézni az óváros romantikáján, azoknak mit ajánlanál?**

– Marrákestől nagyjából másfél órányi autóúttal elérhetjük az Atlasz hegységet és környékét, ahol jó kis kirándulásokat lehet tenni. Gyönyörű kashbakokat (*kashba: négytornyú anyagerődít-mény*) lehet megnézni, ahol szintén vannak nagyon hangulatos óvárosi piacok, amiket nem lehet kihagyni. A környék egyébként nemcsak a turistákat ihleti meg, hanem a filmeseket is. Számos nagy mozit forgattak itt, az Ali Babát egészen biztosan, és a Múmia egyes jeleneteit is.

– **A szállodákról még nem esett szó, pedig nálad hasonló prioritást élveznek, mint a gasztronómia.**

– Érdekes olyan típusú hoteleket keresni, amelyekben valóban azt érezzük, hogy Marokkóban vagyunk. Modern hotelek mindenhol vannak, itt is, de például Marrákesben a Dzsema el-Fna főtérről melletti Palota szálló olyan csodákba repíti az embert, ami kell ahhoz, hogy még közelebb érezhesse valaki magát a marokkói kultúrához. Egy-egy ilyen szálloda egyébként majdnem olyan, mint egy turistalátványosság. Úgyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy mint minden más arab országban, nagyon alaposan górcső alá kell venni, hogy milyen hotelben szállunk meg, és miért mondja rá az útikönyv, hogy mondjuk ötszillagos, mert érhetik meglepetések az embert a minőséget illetően. Érzésem és tapasztalatom szerint ugyanis ezekben az országokban mintha nagyvonalúbban osztogatnák ezeket a csillagokat. Egy biztos: négy csillag alatt nemigen keresnek szállásmegoldást.

– Rengeteg tapasztalattal a hátad mögött most milyen utazási tippeket és célpontokat javasoltál?

– Igazából az, hogy az utazás célpontja Marokkó lett, tulajdonképpen a véletlennek is köszönhető. Mivel egy évvégi útról van szó, ezért a „mindenből egy kicsit” játszotta a főszerepet a tervezéskor, és nem volt releváns szempont például a tengerpart sem. Marokkóban pedig ott van Agadir, ami egy felkapott üdülőhely, ahol magam is eltöltöttem már néhány napot. Én inkább a látnivalók híve vagyok, de azért kiegyezek egy rövid semmittevéssel is. Agadirnak egyébként jó a tengerpartja és jók a szállodái is, de mégsem vetekszik mondjuk egy Maldív-szigetekkel, de ha már az ember ott van Marokkóban, akkor ez a hely egy nagyon jó lezáró akkordja lehet egy kirándulásnak.

Az ország nagyságánál fogva nagyon sok helyre lehet repülni, és rövidebb utakon is remekül érezheti magát az ember. Ha azonban egy ilyen utazásra csak három vagy négy napot szánunk, akkor mindenképpen Marrákes lehet a jó választás. A városban vannak olyan lehetőségek – egyébként Budapesten is –, amikor egy helyi idegenvezetőt fogadva pont úgy járjuk be az óvárosi részt, mint a helyiek, és így mi is bepilanthatunk a kulisszák mögé. Könnyen ámulatba esik ilyenkor az ember, hiszen egyszer jobbra,

máskor balra fordulva mindig máshol bukkan ki, és soha nincs kétszer ugyanazon a helyen. Én többször is eljátszottam a gondolattal – bár nagyon jól tájékozodom –, hogyha most csak poénból lelépne az idegenvezető, akkor azt sem tudnám, hogy találjak ki ebből labirintusból. *(Nevet.)*

– **Nincs benned egy kis félsz ilyenkor?**

– Nem, semmitől nem kell tartani, abszolút rendezett a helyzet, csak éppen nem találnék ki a sikátorok labirintusából.

– **Ott tartottunk, hogy egyéni városnézés, helyi idegenvezetővel. Mi fér bele még ebbe a rövid időbe?**

– Egy olyan túra, ami úgy érinti az Atlasz hegységet, hogy a végén a csapat elérkezik a Szahara széléig is, ahol ha akarnak, tevégelhetnek is. Az élmények lezárásaként az utolsó napra kulináris élményeket terveztünk, amikor a csapat egy helyi séffel megy el majd piacozni. Megismerkednek a helyi fűszerekkel, zöldségekkel és gyümölcsökkel, a bevásárlás után pedig közösen elkészítik a menüsört. Egyébként egy ilyen programra a legközelebbi marokkói utazásom alkalmával én is el szeretnék menni, függetlenül attól, hogy nem a szívem csücske az ország konyhája. Ugyanis ennek a dolognak az az igazi varázsa, hogy jellemző-

en a főzés a helyi séf lakásán történik, ami további bepillantást ad a helyiek életébe, és még inkább testközelbe hozza az ország kultúráját.

Ha ezt a három-négy napot egy alaptúrának tekintjük az idő rövidségére való tekintettel, akkor ezekre aztán később rá lehet építeni külön-külön is

programokat, amiből én a király városokat nem hagynám ki semmiképp. Egyébként kiváló körutakat lehet találni a kinti arab utazási irodáknál is.

– **Talán, ha a beszélgetésünkből nem is domborodott ki erőteljesen, de azért a sorok között érezhető, hogy benned is van egyfajta megosztottság az országgal kapcsolatban, még akkor is, ha tapasztalt utazóként a helyén kezeled ezt a véleményed. Hogy összegeznél?**

– Lehet, hogy számszakilag a megosztottság ötven-ötven százalék, de ugyanakkor a látnivalók gazdagsága vagy akár a Dzsema el-Fna tér varázsa egyszerűen annyira átbillenti az ember véleményét, hogy az utazás végén szinte alig van, vagy már nincs is olyan, amit negatívumként lehetne említeni. Egy biztos, ahhoz, hogy az utazás jó legyen, nem árt körültekintőnek lenni, és mindemellett befogadóan kell kezelni az arab kultúrát, és akkor egy sor csodával térhetünk haza. Azt gondolom, és ez a megállapításom kifejezetten Marokkóra érvényes, hogyha valaki idekészsül,

az előtte mindenképpen nézze meg hangulatfokozónak az Aladdin című musicalt. Esküszöm, ez az előadás még jobban fel tudja húzni az utazást, mert a piacon sétálva tényleg azt fogja várni az ember, hogy elrohanjon mellette Aladdin, és ellopjon a zöldségárustól egy almát.

LAZZARINI

**Az olasz dizájnstúdió,
amely mindenféle extra-
vagáns alkotásról ismert,
nemrégén mutatott be
egy új, 70 méter hosszú
hajót, aminek a közepén
egy óriási szabadtér van.**

írta: MIFERFIÁK *foto:* LAZZARINI

ÍVRŐL ÍVRÉ

A koncepció, amely a Shape nevet kapta, valóban egyedülálló sziluettel rendelkezik, elegáns, futurisztikus vonalakkal és csillogó ezüstsínű hajótesttel, amely már látványában is a benne lévő újgenerációs technológiára utal.

A kiemelkedő motívuma természetesen az ív, vagy ahogy Lazzarini nevezi, a „lyukas fedélzet”, amely minden tengerész igényeihez igazítható. A hajó orránál lévő ajtón keresztül megközelíthető tágas tér ideális a pihenésre, és lépcsőkkel van ellátva az óceánba merüléshez.

A formát a felső fedélzeten található üvegfenékű végtelen medence koronázza meg. Ez lehetővé teszi, hogy az úszók fentről lenézzenek az alul lévőkre (vagy fordítva). Fent található egy helikopterleszálló is, amely megkönnyíti a fedélzeten tartózkodók ki-

és beszállását. A farnál egy vízparti strandklub található búvárplatformmal, valamint egy garázs a játékok számára.

A fényűző belső tér, amely a lyuk után a hátsó részen található, alig 35 méter hosszú, és három különböző fedélzetre lett felosztva.

Az első fedélzeten hat VIP lakosztály található, míg a lakrészek a második fedélzeten. A parancsnoki kabin a harmadikon. A legfelső fedélzeten egy jacuzzi is található, ha inkább a magányban szeretnél fürdőzni. Mindennek tetejébe a Shape-t úgy tervezték, hogy kizárólag tiszta energiával működjön.

Ha megépül, a Lazzarini által fejlettnek nevezett meghajtási rendszerrel lesz felszerelve, amely hidrogénnel működik, és a tetőn elhelyezett napelemek pedig az áramot termelik majd a fedélzeti berendezések számára.

BUDAPEST
HOTEL
BUDAPEST

BUDAPEST HOTEL

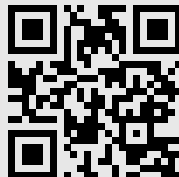
A budapesti viszonylatban is számottevő hotel mind a 289 szobája impozáns kilátást és kényelmes pihenést ígér. Nemzetközi és magyar ételeket kínáló étterme, retro hangulatú kávézója és társalgója megnyugtató kiindulópontja és befejezése a nyüzsgő budapesti napoknak. Egyedi hangulata miatt korabeli és modern filmek, reklámfilmek kedvelt helyszíne.

H-1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 47.

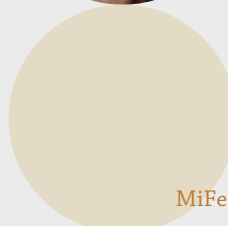
+36 30 313 4005

info@hotel-budapest.hu

www.hotel-budapest.hu

hotel & more

HÁZ GYŰJTŐKNEK

Az amerikai technológiai vállalkozó Mark Hammond nem bízott semmit a véletlenre, amikor házát megtervezte.

A szenvedélyes szuperautó gyűjtő Hammond egy meredek felhajtó alján két földalatti garázst alakított ki, amik elég nagyok hat autónak és néhány féltve őrzött régi motorkerékpárjának.

*írta: MIFERFIÁK
Forrás, képek:
ROBBREPORT*

A garázsban a könnyű kiszállás érdekében egy bemutatótermi stílusú forgatókorongot és még egy szerelőaknát is a kocsik alsó szemrevételezéséhez. Azért, hogy a földet kaparó szuperautói a meredek felhajtó ne súrolja meg a drága karosszériát, zseniális megoldást talált ki: ácsokkal építtetett egy durva, fából készült Ferrari-másolatot, és addig próbálgatta vele a felhajtót, amíg annak a lejtése megfelelő nem lett.

Az autóbarát kényelem csak néhány figyelemre méltó jellemzője ennek a 6000 négyzetméteres, üveggel teli ingatlannak, amely a szuperexkluzív Three Arch Bay enklávé része. Nagyjából öt mérföldre található Laguna Beach-től és mindössze ötvennyolcra Los Angeles belvárosától.

A 29,95 millió dolláros árat nagymértékben indokolja az ingatlan Csendes-óceánra néző fekvése, amely Dél-Kalifornia egyik leglélegzetelállítóbb kilátását nyújtja. A nyugati fekvésű, legfelső emeleti fedélzetről aranyó naplementéket nézhetünk, vagy a Santa Catalina-szigetre tekinthetünk, míg az északi kilátás a partvonal mentén egészen Long Beachig terjed.

A vízhez egy privát lépcsőn lehet lejutni a villa saját strandjára, ahol nagyot lehet csobbanni az óceánba vagy az árapály medencék egyikébe, amelyek minden dagályváltozáskor megtelnek.

A feljegyzések szerint Hammond 2005-ben 9,5 millió dollárt fizetett az áhított, egyharmad hektáros telekért, amelyen egy rozoga 1932-ben épült ház volt. Ezután nyolc évet és egy kisebb vagyont költött arra, hogy létrehozta ezt a kortárs remekművet.

A tervezés Orange County három vezető építésze, a Horst Architects, a CJ Light and Associates és az Aria Design közös munkájának eredménye. Olykor leküzdhetetlen problémákkal szembesültek, mert például a kaliforniai Partialis Bizottság előírta a tervezőknek, hogy az eredeti ház fakeretének ötven százalékát fel kell használni, hovatovább bonyolult és új alapokat kell létrehozniuk, amelyekhez csak nem hús vasbetonpillért kellett a meredek hegyoldalba süllyeszteniük.

A 2014-ben elkészült ultramodern villa a legtöbbet hozza ki a lenyűgöző kilátásból ezért szinte mindenhol üvegfalak határolják az épületet a teraszainak nagy része pedig szintén üvegfedést kapott.

Az északi kapui a meredek felhajtóra nyílnak az vezet fel a bejáratig. A fő lakóterületet a beltéri és kültéri élethez tervezték, a tetővel fedett konyhában elegáns Boffi szekrények és calcuttai márvány található. Ez nyílik a túlméretezett fedett teraszra, ahol tűzrakóhely és tágas nappali található. A konyha a ház hátsó részébe is kimerészkedik, ahonnan külső étkező és fedett pihenőhelyekre, valamint egy tizenöt méter hosszú úszómedencéhez és egy különálló vendégstúdióhoz lehet kijutni.

A nyitott üveglépcsőn (vagy a *lifttel*) lehet lejutni az alsó szintre és a látványos úgynevezett elsődleges lakosztályba, amely hihetetlen kilátást nyújt az óceánra és hatalmas, körbejárható szekrényt kínál. Két másik hálószoba is itt található, valamint ezen a szinten van Hammond szeretett „férfibarlangja” is, borbárral és 378 palackos kijelzővel, pókerteremmel és nagyképernyős mozival. A helyiség különös pikantiája, hogy egy gombnyomásra az oldalfalán lévő függönyök szétnyílnak, és egy üveglakot nyitnak a garázsba.

Laguna Beach-i szuper villát először 2019-ben dobták piacra, akkor 35 millió dollárért jegyezték, azóta kétszer is mérsékeltek az árát, először 31,9 millió dollárra, most pedig 29,95 millió dollárra, de még mindig keresi a gazdáját.

A probléma egy része a szomszédban lehet, ahol egy most elkészült 5000 négyzetméteres, öt hálószobás, háromszintes, háromszintes otthon a homokos Thousand Steps Cove-ra néző ingatlant most 10 millió dollárral kevesebért, azaz 19,99 millió dollárért kínálják. Tehát az igazi szuperautók szerelmesei számára a Hammond földalatti garázsa és más, az autókra összpontosító funkciók lehetnek a döntő tényezők.

BMW

IX

#bornelectric

Leier Autó | Győr

BMW iX átlagfogyasztás: 0 l/100 km; CO₂-kibocsátás: 0 g/km; Villamosenergia-fogyasztás: 19,4-23,0 kWh/100 km; Hatótávolság: 372-630 km.

BESZÉLGETÉS RÁNKI SÁRA BŰNÜGYI NYELVÉSSZEL

MENJ A CHATSZOBÁBA, MEGMONDOM KI VAGY!

írta: ROJKÓ ANNAMÁRIA fotó: BALOGH RÓBERT

Az igazságszolgáltatás főszereplői, a nyomozók, az ügyészek és a bírók a nap minden szakában föltűnnek a televíziós sorozatokban. A nézők igényeinek megfelelően változtatják karakterüket: tapasztalt úriemberek, jóképű, elvált családapák, vagy tekintélyt parancsoló, határozott női figurák. A háttérben dolgozó bűnügyi nyelvészekről azonban még egyetlen epizód sem készült. Itt az

idő, hogy Ránki Sára bűnügyi nyelvésztől megtudjuk, a valóságban hogyan leplezik le az álnéven írt levelek szerzőit, kik és miért használják a börtönynyelvet, és azt is, hogy miért akar valaki mindenáron igazságügyi nyelvészettel foglalkozni.

– Rojkó Annamária: A köztudatban úgy él, hogy az igazságszolgáltatásban a férfiak dominálnak. Nőként hogyan érvényesülhet valaki a rendőrség, az ügyészség vagy a bíróság világában?

– Ránki Sára: A látszat csal, mert valójában sok nő kollégával is dolgozom. Hátrányként sokkal inkább azt élem meg, hogy az igazságügyi nyelvész szakterület még mindig nem eléggé ismert a magyar jogrendszerben. 2004 óta foglalkozom büntügyi nyelvészettel, de még napjainkban is előfordul, hogy amikor előadást tartok a rendőrök számára rendezett konferencián és megkérdezem, hogy hányan dolgoztak már igazságügyi nyelvessel, akkor ötven emberből egy, vagy egy sem jelentkezik. Ennek több oka is lehet: vagy még soha nem hallottak erről a szakterületről, vagy nem dolgoztak olyan ügyön, amiben szakértő közreműködését kérték, vagy nem tudták, hogy bizonyos esetek nyomozásához lehetőségük lett volna igazságügyi nyelvész segítségét kérni. Ebbe a nagyon zárt rendszerbe nehéz bekerülni, és szakmailag alátámasztani, hogy a büntügyi nyelvészet hasonlóan alkalmazható tudás, mint a DNS-, vagy a nyomszakértőé, az írásszakértőé vagy egy igazságügyi pszichiáteré, illetve pszichológusé. Alapvetően a jogi képzésben kellene bevezetni, hogy a leendő jogászok, ügyvédek, bírások tisztában legyenek azzal, hogy adott esetben kirendelhetnek büntügyi nyelvészt. Igazságügyi orvostant, kriminológiát, kriminalisztikát tanulnak a jogi egyetemeken, de kriminalisztikai nyelvészetet nem.

– Egy bűncselekmény szálainak felgöngyölése során az eljárás mely szakaszában rendelik, illetve rendelhetik ki az igazságügyi nyelvészt?

– Foglalkoztam rendőrségi, ügyészségi szakban lévő ügyekkel is, jelenleg egy bírósági szakaszban lévő ügyön dolgozom. A felkérés elsősorban nem attól függ, hogy az ügy milyen szakban jár, sokkal inkább attól, hogy ki az a nyomozó, ügyész, bíró

azzal, hogy a névtelen levélben, vagy álnéven írt fenyegetések és zsarolási ügyek felderítése érdekében kirendelhet egy bűnügyi nyelvészt, aki szövegösszehasonlítás, komparatív vizsgálat alapján megállapítja, hogy a levelek szerzője ugyanaz a személy, vagy sem. Ezeknek az ügyeknek a jó része – ahogy a kollégák mondják – „megy a levesbe”, illetve az asztalfiókba.

stb., aki tudja, hogy létezik ez a szakterület, és kirendelhet bűnügyi nyelvészt. Ha például egy ügyben előkerül több álnéven írt e-mail, és létezik egy olyan szövegminta is, amelynek ismert a szerzője, felmerülhet a kérdés, hogy az, akitől a minta származik, szerzője lehet-e a többi e-mailnek. A tapasztalok szerint a nyomozó nem biztos, hogy tisztában van

Nem ismerem az erre vonatkozó statisztikákat, de tény, hogy számos esetben a rendőrségi szakból az ügy nem kerül át az ügyészséghez, nem lesz belőle vádemelés, mert nem találják a tettest, aki ellen vádat lehetne emelni. Előfordul, hogy valamelyik folyamatnál megbicsaklik a vizsgálat, nem sikerül lezárni az ügyet egyszerűen azért, mert a rendőrségnél

még nincs benne a kánonban, hogy kirendelhetnek egy igazságügyi nyelvészt, aki segítheti az ilyen típusú ügyek megoldását.

Ezt a szakterületet még abban az esetben is nehéz ismertté tenni, ha az ember korábban úgynevezett „nagy ügyek”-en dolgozott, mert az információk egy része titkos. Érdekes módon a hivatalos szerveknél sokkal nyitottabbak a magánnyomozó irodák. Tőlük többször kaptam megbízást néhány ügygel

kapcsolatban. Az egyik esetben a férje nevében, több, más álnéven írt levelet kapott a feleség arról, hogy a férj megcsalja, és a saját házasságában lévő három gyerek mellett öt gyereke van egy másik nőtől. Ilyenkor az első lépés, hogy az igazságügyi nyelvész a szövegeket összeveti egymással és más

beépült volna a rendszerbe. Mi az, ami másképp működik, mint nálunk?

– Bűnügyi nyelvészetet Magyarországon egyetlen intézményben sem oktatnak. Aki ezzel a szakterülettel foglalkozik, nem jogászként, hanem nyelvészként végzett valamelyik hazai egyetem bölcsészka-

a szomszédos Ausztriában, ha nem is minden rendőrkapitányságon, de régióként jó néhány helyen alkalmaznak igazságügyi nyelvészt.

– Magyarországon mi a hivatalos eljárásrend, amikor egy ügyhöz mégis igazságügyi nyelvész szakértőt kívánnak igénybe venni?

– Létezik egy igazságügyi szakértői névjegyzék, amelyre – néhány szakmai és technikai feltétel megléte esetén – fel lehet kerülni. Jelenleg négy szakértő szerepel a listán. Én tavaly teljesítettem az egyik követelményt, és letettem a jogi alapvizsgát. Ettől kezdve már csak az adminisztratív akadályokat kell leküzdenem.

– Ezen a ponton húzzunk ki egy újabb szálát a közös témánkból. Meséld el a saját történetedet, és mondd el, hogy hogyan kerültél erre a szakterületre?

– Újságíró családból származom, de tizennégy éves koromtól kezdve tanár akartam lenni. Azt hiszem, hogy a tanítás a személyiségem része. Soha nem vonzott, hogy egy konzervatív elit gimnáziumban tanítsak. Általában olyan iskolát szoktam választani, ahová

minta szövegekkel, nyelvi profilt készít arról, aki a szövegeket írhatta. A szakértői elemzés alapján végül megtalálták a levélírókat.

– Említetted, hogy külföldön az igazságszolgáltatás sokkal nyitottabb erre a speciális tudásra, ott a bűnügyi nyelvészet mintha már régen

rán. Azt követően autodidakta módon, valamelyik igazságügyi szervezetnél megtanulta a szakmát. Nyugat-Európában az igazságügyi nyelvészet tananyag a rendőrtisztai főiskolán, és az egyetemek bölcsészkarán nyelvészeti alapképzésben is tanulhatják a hallgatók. Nem kell messze mennünk,

hátrányos helyzetű gyerekek járnak, ahol kicsit nehezített a pálya, és esetleg a bűnügyi tapasztalataimat is tudom hasznosítani. Mostanában azonban eljutottam odáig, hogy a közoktatást szívesen elhagynám egy időre, és csak a bűnügyi nyelvészettel foglalkoznék, mert sajnálom veszni hagyni

azt a tudást, aminek a birtokában vagyok, és nem akarom magam teljesen elaprózni. Már az egyetemi tanulmányaim alatt is erre a területre specializálódtam, az első szakmai támogatóm Büky László volt, aki elvállalta a szakdolgozati vezetésemet börtönnyelvészetből. A Szegedi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskolájában 2009-ben az igazságügyi nyelvészetet választottam kutatási témaként.

Amikor 2012-ben befejeztem a tanulmányaimat, sehol nem kaptam állást. Ez annyira nyomasztott,

hogy el akartam menni vidékre, a lehető legmeszebb Budapesttől fizikai munkát végezni. Hét hónapot töltöttem a bikali Élmenybirtokon, és a mai napig tartom, hogy ez életem legjobb döntése volt. Dolgoztam az állatsimogatóban, voltam bébiszitter, és felszolgáltam a rendezvényeken.

Számomra ez egy fontos tanuló-időszak volt saját magamról. Az a döntés, hogy az igazságügyi nyelvészetről akkor nem tettem le, és nem hagytam végleg abba, többek között annak köszönhető, hogy Kollár László, az Élmenybirtok

tulajdonosa tartotta bennem a lelket, és sok erőt adott ahhoz, hogy elhiggyem, ha valamiben nagyon hiszek, azt meg tudom csinálni, és tartozom magamnak azzal, hogy valóban megcsináljam.

2013-ban nagyon sok intézményhez elküldtem a bemutatkozó leveletem azzal a kéréssel, hogy

HÁTRÁNYKÉNT
SOKKAL INKÁBB AZT
ÉLEM MEG, HOGY AZ
IGAZSÁGÜGYI NYELVÉSZ
SZAKTERÜLET MÉG
MINDIG NEM ELÉGÉ
ISMERT A MAGYAR
JOGRENDSZERBEN

fogadjanak, mert bűnügyi nyelvészként szeretnék gyakornoki munkát végezni, természetesen ingyen és bérmentve. Tizenöt hely közül kettőtől jeleztek vissza; az egyik a Budapesti Katonai Ügyészség, a másik a Nemzeti Nyomozó Iroda volt. A Budapesti Katonai Ügyészség akkori parancsnoka megkérdezte: „Sára, mondja el, hogy miért lesz nekem jó, ha maga itt dolgozik?”. Nem voltam hozzászokva az ilyen kérdésekhez, mert korábban soha nem tárgyaltam katonai vezetővel. Végül a parancsnok engedélyezte, hogy börtönnyelvészettel foglalkozhassam, és két nagyon fontos évet töltöttem a büntetés-végrehajtási csoportnál. A segítségükkel tanulmányozhattam a kihallgatástaktikát és beszélgettem a fogvatartottakkal. A Nemzeti Nyomozó Irodánál is sokféle munkám volt. Ha ezekkel a lehetőségekkel nem élhettem volna, akkor hiába mondanám el magamról, hogy igazságügyi nyelvészettel foglalkozom, hiszen idegen nyelvből fordítom a szakirodalmat és tudom, hogy a nyugat-európai országokban mindezt hogyan csinálják, de saját tapasztalatok nélkül nem lenne elegendő gyakorlatom. Végül a katonai ügyészségen végzett munkámnak és az ottani kollégáimnak köszönhetően – akik tudták, hogy milyen ügyeken dolgoztam –, a Központi Nyomozó Főügyészségen megbíztak egy próbamunkával, ami alapján egy évvel később állásajánlatot kaptam. Biztos vagyok abban, hogy mindez kizárólag annak volt köszönhető, hogy néhány szakember támogatta és nyitott szemmel követte, hogy mire képes ez a tudományterület.

– A börtönt megjárt embereken és az örökön kívül nem sokan beszélnek a börtönnyelvet. Ebben a közegben hogyan lehet nyelvészeti kutatásokat folytatni?

– A börtönnek kutatási terepként is egész más az atmoszférája, mint amikor az ember elmegy nyelvjárást kutatni egy szép kis faluba, mondjuk Egyházaskozárra. A börtönnyelv az egyik kedvenc kutatási területem. Szándékosan nem a börtönszleng kifejezést mondtam, mert a börtönben használt nyelvnek még sok nyelvi faktora létezik. Meggyőződésem, hogy a börtönnyelvi tudás a zárkák világában nem más, mint fizetőeszköz. Mindent meghatároz, hogy egy fogvatartott beszélje a börtönszlenget vagy ismerje a jelbeszédet, illetve a morzejeleket. Számára ez egyszerűen üzleti kérdés. Feltételezésem és tapasztalatom szerint a státusz, amit egy fogvatartott betölt a börtönhierarchiában, jelentős részben a börtönnyelvi tudásától függ. Minél jobban ismeri a börtönnyelvet, annál nagyobb tekintélyt vív ki magának.

A börtönnyelv-kutatás a civil kutatói társadalom számára azért fontos, hogy a börtön világról hiteles ismereteket kapjon. A büntetés-végrehajtás világa is átláthatóbb lesz, ha a vezetői adatot szolgáltatnak, ugyanis ha ezt nem teszik meg, akkor az olybá tűnhet, hogy van valami takargatni valójuk. Köztudomású, hogy a fogvatartottakhoz eljutnak olyan tiltott eszközök, mint a mobiltelefon, a kábítószerek vagy a gyógyszerek. A csempészés módját és közreműködőit sokkal hatékonyabban lehetne feltérképezni, ha többet tudnánk a börtönnyelvről, ami a rendszert működteti. Fontos adalék, hogy a

fegyőrök és a fogvatartottak ugyanazt a börtönszlenget beszélnek. Ezt az információt nem én találtam ki, hanem megkértem a fogvatartottakat, mondják el, hogyan működik a rendszer. Elmagyarázták a nyelvstratégiát – természetesen ezt mi nyelvészek nevezzük így –, hogy nem érné meg két különböző nyelvet használni a büntetés-végrehajtási intézetekben, mert néha nagyon sok információt nagyon rövid idő alatt kell megosztani egymással. A büntetésüket töltőket zárkában tartják, az információcserére mindössze néhány perc áll rendelkezésükre, amikor egyik körletből átsétálnak a másikba. A kommunikáció tehát térben és időben is korlátozott.

– A rabok simán megosztották veled ezeket a kulisszatitkokat és együttműködtek veled?

– Nagyon sok magyarországi büntetés-végrehajtási intézetben jártam, könnyebb lenne azt felsorolnom, hogy melyikben nem. Nyelvészeti kutatásokat végeztem többek között Kalocsán a női fegyházban, illetve börtönben is, de a legdurvább élményeim a Sopronkőhidai Fegyházhoz kapcsolódnak, ahol igazi nehéz fiúk vannak, emiatt félelmetes a légkör. Szerencsém volt, mert a fogvatartottak többsége önszántából segített az anonim kutatásban. Természetesen akadtak néhányan, akik határozottan elzárkóztak a személyes interjú elől; érthető

módon ilyen esetekben nem lehet kikényszeríteni a beszélgetést. Senkit sem kezeltem egyszerű adatközlőként, mindenkit a nevéen szólítottam, megköszöntem, hogy hajlandó részt venni a kutatásban, sőt kezdet is fogtam mindannyiukkal, noha fogalmam sem volt arról, hogy egy sorozatgyilkossal vagy egy bolti szarkával ülök le beszélgetni.

– És a fogvatartók? Ők mit mondtak, amikor arra kérted őket, hogy segítsék a munkádat?

– A smaszerek sokkal kevésbé voltak segítőkészek, nekem azonban ez nem volt meglepetés. Számukra komolyabb a tét, féltik az állásukat, nem lehetnek őszinték. A büntetés-végrehajtásban nem túl magasak a bérek, de nyilván nem lehet megkérdezni tőlük, hogy a börtönök világában mivel egészítik ki a keresetüket, mennyit fizetnek nekik például azért, ha elnézik, hogy valaki telefonál a börtönben. Ez utóbbi ugyanis bizonyos helyeken mindennapos eset.

– Milyen tulajdonságok, személyiségjegyek szükségesek ahhoz, hogy valakiből jó bűnügyi nyelvész váljék?

– Ehhez a szakterülethez az empátia mellett mérhetetlen kíváncsiságra is szükség van. Mindemellett rengeteg alázat és kitarás is kell ahhoz, hogy a munkánk eredményes legyen.

– Melyek voltak azok az ügyek, amelyek igazi kihívást jelentettek, és végül megoldódtak a segítségével?

– Sokszor úgy dolgozom egy anyagon, hogy nem tudom, mi az ügy egésze, én csak egy szeletét kapom a feladatoknak, ezért a végkifejletről nem kapok visszacsatolást. Az egyik ügyben egy pedofiloldal chatszobáiban kellett dekódolni az álneveket ahhoz, hogy kiderüljön, kik a szövegezők, és hogy ismerik-e egymást. Ehhez a munkához meg kell tanulni nyelvi szempontból a másik ember fejével gondolkodni, és ismerni kell, hogyan rakhat össze valaki egy álnevet,

milyen nyelvi stratégiai döntéshozatalok következnek egymás után, amikor az ember álnevet választ magának. Amikor az a kérdés, hogy a szöveg tisztán előállított szöveg – tehát spontán nyelvhasználatból származik-e –, vagy olyan szöveg, amit torzítottak, tudni kell, hogy az ember hogyan gondolkodik akkor, amikor hamisítani akar egy szöveget. Később megtudtam, hogy azt az oldalt sikerült fölszámolni.

Egy másik eljárásban egy szervezett bűnözői csoport titkos nyelvét kellett dekódolni írásbeli

és szóbeli dokumentumok alapján. Lehallgatási anyagokból és iratokból kellett visszafejteni a bűnszervezet egymás között használt titkos nyelvét. Ilyen kódfejtésről csak a külföldi szakirodalomban olvastam, hasonlóhoz itthon még nem volt szerencsém. Összeállítottam egy bűnügyi szótárt (*a szakirodalomban bűnügyi kategóriaszótárnak nevezik*). Egy ügyész kollegám elárulta, hogy egy másik ügy kapcsán, amiben egy virágnyelven folytatott

beszélgetést kellett elemezniük, csak fölcapták a jegyzéket, kiszótározták hogy mi mit jelent, és akkor összeállt a kép.

– Amikor az ember téged hallgat, nem érti, hogy miért kerültél ki ebből a rendszerből? Miért csak két évig maradtál a főügyészségen, megszűnt a szaktanácsadói státusz?

– Miután az ember eljön egy munkahelyről, szeretne lojális maradni a korábbi kollégáihoz. Maradjunk annyiban, annak, hogy 2015-ben eljöttem, nyomós oka volt. Itt nem is az a probléma, hogy az ember kiszáll egy ilyen rendszerből,

hanem inkább az, hogy nem tud visszamenni...

– Hogyan lehet egy ilyen helyzetből továbblépni, megint jött a fizikai munka?

– Egyik barátnőm elküldött egy álláshirdetést, amelyben az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság projektkoordinátori állásra, irodai munkára kerestek szakembert. Megnéztem a hirdetést, és ugyanott kerestek terepen dolgozó szociális munkást is. Én ez utóbbira jelentkeztem, ami a 2015. szeptemberi nagy menekülthullám idején volt. A vízágyúzos

éjszaka utáni hajnalban kezdtem a röszkei határnál, a kerítés szerb oldalán. Háromezer menekült gyűlt össze, és a szabadkai téglagyárban még másik négyezer – idősök, fiatalok, csecsemők, férfiak, nők –, akik messziről érkeztek, éheztek. Volt ott szülés, agyvérzés és infarktus. Menedzselni kellett, hogy legyen víz és fürdeni lehessen; gyakorlatilag egy készülő humán katasztrófát kellett megakadályozni. 42 °C fokban 12–14 órát voltunk a terepen.

Munkaköri leírásunk nem volt, azt csináltuk, amit az adott helyzet megkívánt. Amikor lejárt a szerződés, eljöttem, de a határra bármikor visszamennék dolgozni.

– Hogyan sikerült visszakerülnöd az igazságügyi nyelvészet közelébe?

– Szerencsére az ügyvéd kollégáim között akadnak olyanok, akik hisznek ebben a szakmában. Dr. Sziklai János ügyvéddel jó néhány ügyben dolgoztunk együtt.

– Kiemelnél egyet oly módon, hogy részletezed mi volt a rejtély, és hogyan sikerült megoldanod?

– Az ügyvéd úr egyik ügyfele több mint ötven darab zaklatólevelet kapott e-mailben. Az egyedi hálózati azonosító, azaz az IP-cím alapján nem lehetett egyértelműen megállapítani a feladó személyét, illetve akire a cím alapján a gyanú terelődött, tagadta, hogy tőle származnának a levelek. A feladatom az volt, hogy megállapítsam, a zaklató szövegek szerzője azonos-e azzal a személlyel, aki az IP-cím

alapján a látókörbe került. A félszáz e-mail mellett rendelkezésre állt egy, az illető személytől származó, összehasonlításra alkalmas szöveg minta.

Az összehasonlítás valójában gyakorlat kérdése, kicsit olyan, mint a jó helyesírás. Egy idő után meg lehet tanulni, de addig rengeteg szöveget kell tanulmányozni, hiszen sokféle szövegező létezik. Ez nem a klasszikus bűnügyi nyelvészet kategória, mert a zaklatóleveleket nem börtönlakók, hanem

hétköznapi emberek írják. Minden vizsgálatot úgy kezdek, hogy elolvasom a szövegeket, és azokat az elemeket, amelyek valamilyen szempontból egyéni szövegezési sajátosságnak látszanak, kigyűjtöm magamnak. Sajátosság lehet például egy mondat szórendje, vagy egy visszatérő helyesírási hiba. *(Ha online szövegekről van szó, akkor előfordulhat, hogy a „helyesírási hiba” valójában online szövegezési sajátosság.)* Amikor valaki sok állandósult szókapcsolatot, szólást, közmondást idéz – ami nem jellemző az

átlagemberek szóhasználatára – azt szintén egyéni szövegezési sajátosságnak vélem. Az is feltűnik, ha valaki rosszul használja a vonatkozó névmásokat, rossz helyre tesz egy vesszőt, vagy nagy kezdőbetűvel ír valamit, amit kicsivel kellene írnia egy folyó szövegben. Szóval rengeteg apróság lehet jó összehasonlítási szempont egy szövegösszehasonlítóhoz. Az átlagember spontán alkotja a szöveget, és nem gondolkodik arról, hogy hogyan használja a nyelvet.

Észre sem veszi, ha egy toldalékot a megszokottól eltérően alkalmaz, de ha sokszor előfordul egy szövegben, azt én biztosan kiszúrom, mert ez fontos elemzési szempont lehet. Miután megtaláltam a szövegezési sajátosságokat, fölállítottam egyfajta kategóriarendszert, ami alapján a szövegeket összehasonlítom. Érdekes tünet, hogy az ember szinte együtt él a szövegekkel, amikkel dolgozik.

– Az igazságügyi nyelvész szakmában az a hír járja, hogy fejből tudod a szöveget...

– Nem tudtam, hogy ez a hírem, de nem kamu, ez tényleg így van. És ha vége a munkának, akkor nyom nélkül elfelejtem. Ha egyszer fejjel lefelé lógatnának, és azt mondanák, hogy valamelyik ügyből mondjak valamit, akkor egy szót sem tudnék kinyögni, mert egész egyszerűen törli az agyam.

– Ahhoz képest, hogy csak a közeljövőben kerülsz fel a szakértői névjegyzékre, az egyik legjelentősebb, országos visszhangot kiváltó ügyszöveghez rendeltek ki szakértőnek.

– Sejttem, hogy mire gondolsz... a Gyárfás-ügyön dolgozom tavaly május óta. Amíg nem zárul le, addig erről semmilyen tekintetben nem nyilatkozhatom. Ezt a munkát azért kaphattam meg, mert az a négy ember, aki a névjegyzékben szerepel, nem vállalta el. Ilyen esetben a törvény úgy rendelkezik, hogy ha a névjegyzékben szereplők nem vállalják, akkor a szakterületről meg lehet keresni mást is.

– Ez az ügy jórészt abban különbözik az átlagos feladatoktól, hogy itt nem papíralapú vagy digitális anyagot kellett elemezni, hanem a Fenyő-gyilkosság kapcsán előkerült, Portik Tamás által diktafonnal rögzített hangfelvételek elemzése a feladat. Módszertanilag mi a különbség?

– Nagyon sok. Élő beszédet elemezni, illetve abból rekonstruálni bizonyos eseményeket, azok meglétét vagy hiányát, sajátos módszertant igényel, de léteznek olyan nyelvészeti iskolák, amelyek ezzel foglalkoznak.

– Számodra mekkora kihívást jelent a feladat? Azonnal igent mondtál a felkérésre?

– Bár a szakmai önéletrajzomban nem szerepelt, de amikor tanácsadóként dolgoztam a nyomozó főügyészség kötelékében, lehallgatási anyagok elemzésével is foglalkoztam. Ezekről az ügyekről nem beszélhetek, tény azonban, hogy a pályámon nem a Gyárfás-ügyben előkerült hangfelvételek dekódolása volt az első ilyen típusú eset. Azonnal tudtam, hogy ez egy kiemelkedő súlyú, nagy sajtóvisszhangot kiváltó ügy, amely több mint 500 percnyi hangfelvételt

meghallgatását igényli. Az eredményes munkavégzés érdekében létrehoztam egy szakértői csoportot, és bírói engedéllyel kirendeltem magam mellé két szakkonzulent, két neves nyelvészprofesszort. Egyikük a közelmúltban elhunyt Kálmán László, a doktori szigorlatom külső bírálója, a másik dr. Bakró-Nagy Marianne az egykori téma-

**AZ ÁTLAGEMBER SPONTÁN
ALKOTJA A SZÖVEGET, ÉS NEM
GONDOLKODIK ARRÓL,
HOGY HOGYAN HASZNÁLJA
A NYELVET**

vezetőm, aki mindig is biztatott, hogy foglalkozzam ezzel a szakterülettel. Amióta a hanganyag-felvételeket elemezzük, visszatért a már említett érzés, az ember ezzel kel és ezzel fekszik.

Fontos elmondanom, hogy a Gyárfás-ügyet szakmai-etikai szempontból ugyanolyan ügyként kezelem, mint az összes többit. A különbség inkább

annyi, hogy sokkal több energiát veszek igénybe. Akár elmarasztaló, akár felmentő lesz végül a bírói ítélet, az nem arról szól majd, hogy milyen szakvéleményt adtunk. Mi tisztességgel, legjobb tudásunk szerint dolgozunk, hogy mindez mire lesz elég, azt ma még nem lehet megmondani.

– Most, hogy otthagytad a közoktatást, több időd és energiád jut arra, hogy az igazságszolgáltatás intézményrendszerében tovább küzdj a bünyügyi nyelvészeti elfogadtatásáért?

– Jelenleg külsős oktató vagyok az egyik hazai egyetemen, ahol kommunikációt, pedagógiát és gyűlöletbeszéd-diskurzuselemzést tanítok. Ez utóbbit évek óta kutatom is. Ha valaki most megkérdezné, hogy hol látom magam tizenöt év múlva, akkor azt válaszolnám, hogy a saját vállalkozásomban bünyügyi nyelvészettel foglalkoznék. Ebben a szakmában még rengeteg a kiaknázatlan terület, például a tartalomelemzés, a nyelvi profilozás vagy a szövegírás. Magánszakértőként magam dönthetném el, hogy milyen ügyeket vállalok. Tudom, hogy egy kevésbé elhivatott ember ezt a tervet már rég feladta volna, de nekem ez egy szerelem, erről nem tudok lemondani.

HOTEL FIT
HÉVÍZ

FIT
HOTEL
HÉVÍZ

A fürdőváros központjában, 300 méterre a hévízi termáltótól található a családias hangulatú gyógyszálloda 52 barátságos, erkélyes és klimatizált szobával, étteremmel, bárral és wellness részleggel várja vendégeit. A Hotel FIT Hévíz kiválóan alkalmas a gyógyulni vágyók, városlátogatók és az üzleti céllal érkező vendégek számára egyaránt.

H-8380 Hévíz, Kossuth Lajos u. 76.

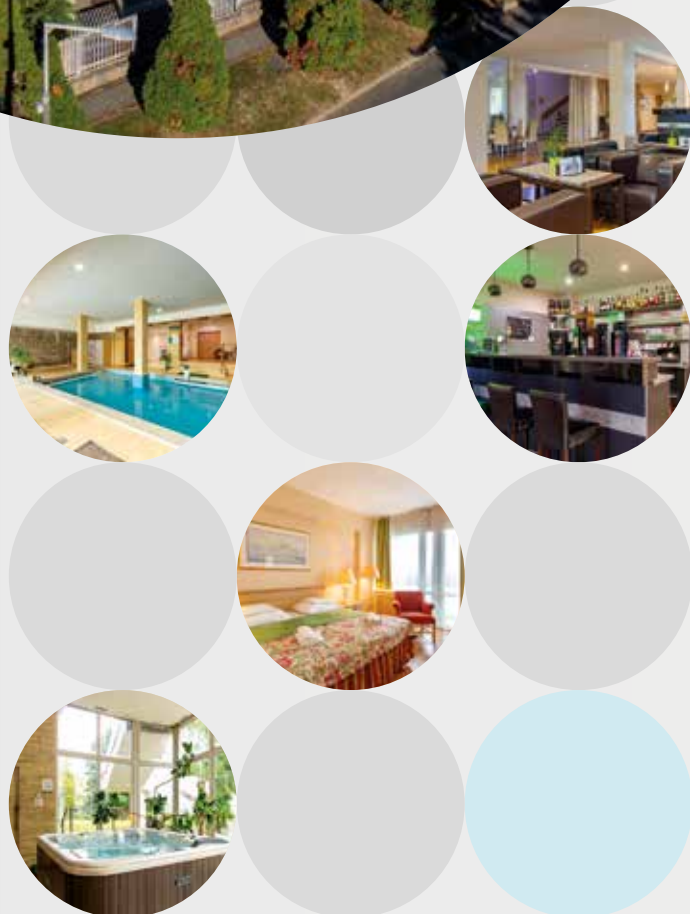
+36 30 153 7378

info@hotelfitheviz.hu

www.hotelfitheviz.hu

hotel & more

BUSINESS

ÁLMOTÓZÓ VIKING

írta: BARNÁ ANDRÁS *félt:* BALOGH RÓBERT

BESZÉLGETÉS IZRAEL NORBERTTEL, AZ ATNO FORGE KLUBMŰHELY ALAPÍTÓ TULAJDONOSÁVAL

Bizonyos fokig plagizálok a címmel, mert egy Izrael Norbert által írt – némi képzavarral élve – jelenkori memoárból ollóztam össze. Ez a picit szentimentalizmussal is átítatott két szó mögé bújtatott egyfajta hitvallás nemcsak Norbi nagy ívet befutó életútját jellemzi jól, hanem tökéletesen demonstrálja a személyiségét is. Számos interjúalanyom történetét megismerve éreztem már, hogy legalább két ember életét élik egyszerre. Norbi esetében ez a szám egészen biztosan több, mint kettő. Mintha mondjuk öt az egyben élet lenne az övé, amiben az oldalhajtások etapokká ötvöződtek az évek alatt, és ami a tanári diplomától indul, majd látszólag testidegen fordulatok mentén halad, végül a tiny-house típusú lakókocsik gyártásában csúcsosodik ki.

VENDÉGLÁTÓM BÁZISA A NÉPSZIGETEN TALÁLHATÓ. AZ EGYKORI HAJÓJAVÍTÓ ÜZEM ÖNTÖDÉJÉNEK CÉGÉRÉN 2017 ÓTA AZ ATNO FORGE MINDENFÉLE MOTORALKATRÉSZBŐL ÖSSZEHEGESZTETT FELIRATA KÖSZÖN VISSZA AZ EMBERRE.

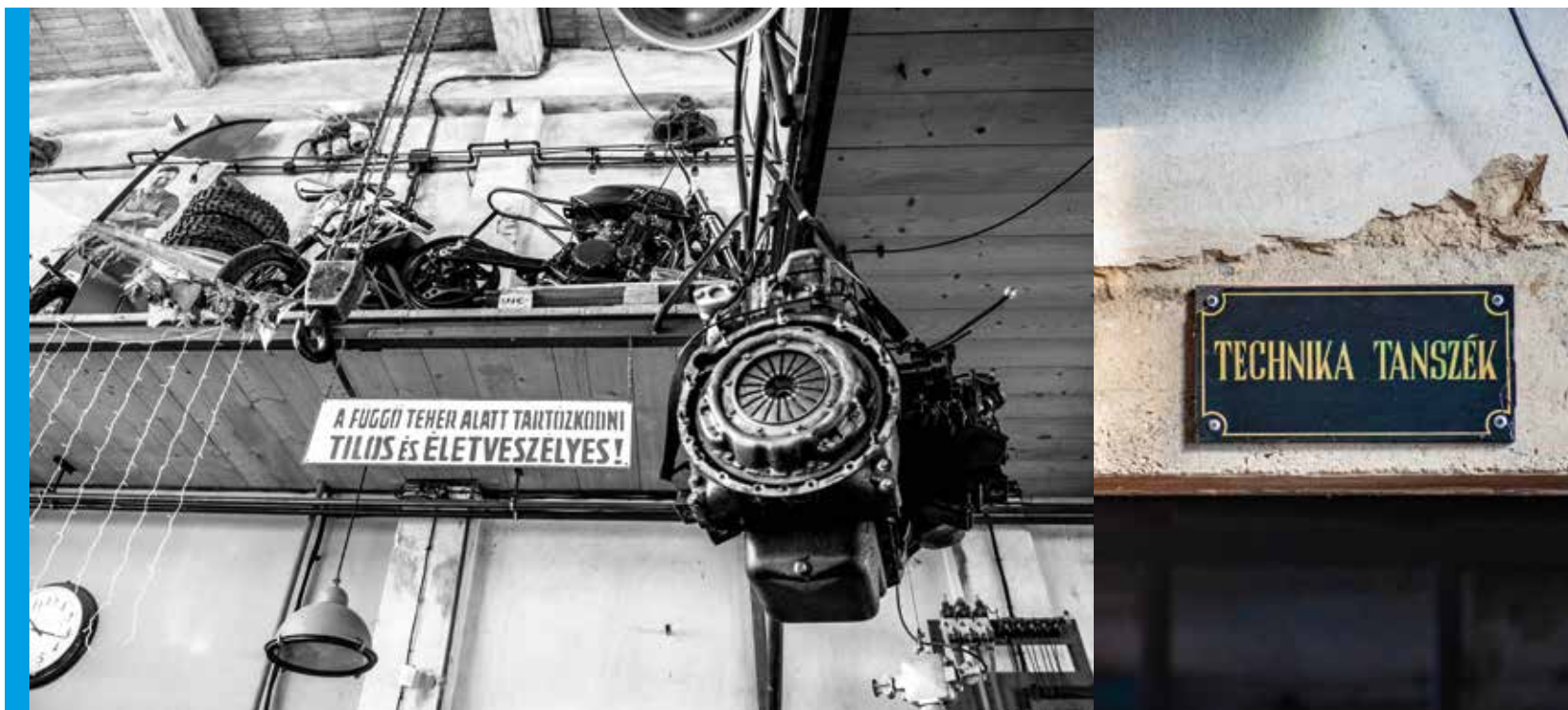
AZ ATNO mozaikszó – tudom meg később –, amit a két alapító, Jeli Attila és Izrael Norbert keresztnevének kezdőbetűiből kreáltak a tulajdonosai. A motoros klubműhelyként definiált „szerelde” rendhagyó közösségi térré vált az elmúlt évek alatt, és az egyik legszürreálisabb hely, ahol valaha megfordultam, ennek okán szinte bármit beleképzelhetünk a funkcióit

illetően. Úgy tűnik, hogy ezzel így voltak a megálmódói is. „A tiéd itt a tér” érzetemet nemcsak a romkocsmákra hajazó udvari berendezés, a szélvitorlából készített napvitorla és a söntréspult erősíti meg, hanem az a „Kolbásztöltés november 27-én” című programplakát is, ami a műhelyajtóra van kiragasztva. Ezek után mondhatnám azt is: hogy bent már nem

fogok semmin csodálkozni, de mégis – ugyanis a műhelyajtó mellett egy újabb söntés fogad, amiben látszólag minden szükséges vendéglátóipari kellék megtalálható. Úgy tűnik, hogy ezen a valóság-túli helyen különös szimbiózisban él együtt a villáskulcs és a sörcsap. De hogy soha ne felejtjük el, hol is vagyunk valójában, hangulati elemként nem Damoklesz kardja, hanem egy dízel Land Rover motor lóg a fejünk felett.

A kis csarnok hatalmas belmagasságát egy az oldalfalakon körbefutó galéria osztja ketté, rajtuk megannyi motorkerékpár. A vasparipák innen

néznek farkasszemet az egykori öntöde fehérre meszelt, hatalmas kéményével, mely szinte a műhely mértani közepén fut fel a plafonig és még azon is túl. Árnyékában egy ízeire szedett terepjáró vár jobb sorsra. Elég nehéz elképzelni, hogy itt esküvőket és céges rendezvényeket is tartanak, pedig de – mondja Norbi –, igaz, akkor teljesen ki van pucolva a hely, csak a karzaton lévő motorok az esemény szemtanúi.

Szóval van bőven látnivaló azon az alig húsz méteren, amíg a műhely bejáratától eljutunk a kijáratáig. Kilépvé a vasajtóval határolt egyik álomvilágból rögtön átlépünk egy másikba, ugyanis a műhely mögött áll Norbert egyik tiny-house lakókocsija. Éppen menetkész a guruló garzon, este már mások lakják – mondja Norbi –, de már most is a nyugalom szigete, itt beszélgetünk.

– **Barna András: Elmélyedve kicsit az életed történetében, azt gondoltam magamban, hogy az rengetegféle dolog, amivel eddig foglalkoztál, összegyúrva jelenik meg ebben a lakókocsiban.**

– Izrael Norbert: Ezt én sem tudtam volna jobban megfogalmazni, ugyanis valahol valamiképpen mindig minden ebbe az irányba mutatott.

– **Azért ezt magyarázd meg, légy szíves! Ugyanis az épületgépészet, az ipari alpinizmus, a mezővédő erdősávok telepítésének a jó értelemben vett végterméke hogyan lehet egy rendhagyó lakókocsi?**

– Mindenképpen indítsuk távolabbról! Szobon születtem, és bár ma már városi rangra emelték a települést, én mindig falusi gyereknek tartottam magam. Gyerekkoromban rengeteget sportoltam,

eleinte a foci volt a sláger, később leragadtam hat évre a kick-boxnál, majd jött a kosárlabda, amit a kadett válogatottságig vittem. Az általános iskola után a Boronkay György műszaki szakközépiskolába jártam, ami egy országosan is jó hírű intézmény volt, és itt ismerkedtem meg a gépészetrel. Őszintén mondhatom, hogy az ott megszerzett tudásomból merítem még ma is a legtöbbet. Édesapám 1999-ben meghalt, már csak emiatt is korán el kellett kezdenem dolgozni. Szóval már a középiskolai éveim alatt is melóztam nyaranként, épületgépészeti szigetelésekkel foglalkoztam. Később ez egyfajta vállalkozássá fejlődött, és ugyan már régóta felhagytam vele, néha még előfordulnak ezzel kapcsolatos megkeresések. A középiskola után Szegedre kerültem földrajz-testnevelés szakra.

– **Ha ennyire bejött a neked a gépész vonal, akkor miért váltottál a sportra?**

– Mert az még jobban érdekelt, és azt hittem, hogy a főiskolán jobban támogatják a sportot. De tévedtem, ugyanis rövid idő alatt kiderült, hogy itt nem sportolókat, hanem testnevelőket, pedagógusokat akarnak nevelni. Ennek köszönhetően a főiskola mellett tovább vittem a gépészeti munkái-

hegyek, szóval olykor hegyet is másztunk. Amikor lekerültem Szegedre, ott választani kellett egy sportot, és miután ez tetszett, én a falmászást választottam. Ez annyira bejött, hogy egy évvel később levizsgáztam, megcsináltam a saját cégemet, és az algyői Mol alvállalkozói lettünk, ami aztán magával hozta a többi megbízást. Ez a dolog egy picit rá is nyomta a bélyegét a főiskolai éveimre, mivel annyí-

hogy Szegeden betértünk egy használtruha-boltba, ahol szóba elegyedtem a tulajdonossal. Tetszett a dolog, és pár hét múlva megnyitottam az első üzletemet Háda-partnerként, pár év múlva pedig már tíz boltom volt, ebből kettő Szlovákiában.

– **Műszaki beállítottságú emberként, ipari alpinista vállalkozóként át tudad adni magadat ennek a tevékenységnek? Hiszen ezek a területek**

mat, amiben már egy sor ipari alpinista technológia is megjelent.

– **Állj! Hogyan lettél ipari alpinista?**

– Úgy, hogy a szakközépiskolai éveim alatt nagyon sokféle sportot kipróbáltam. Az akkori osztályfőnökömmel rengeteget jártunk az Alpokba és a Tátrába túrázni, és hát Szob környékén is vannak

munkánk volt, hogy alig tudtam összeegyeztetni a két dolgot. Így aztán négy helyett hat évembe került a diploma megszerzése. Majd időközben jött egy újabb váltás.

– **Mi volt ez a pálfordulás?**

– Már korábban is megfogalmazódott bennem, hogy szeretnék valami mást is csinálni. Úgy adódott,

olyan messze vannak egymástól, mint Makó Jeruzsálemtől.

– Igazad is van, meg nem is. Szeretek öltözködni, amit bevallhatóan egyfelől tekinthetünk a hiúság megnyilvánulásának is. De ha átnézek pusztán a tevékenységi körön, akkor elmondhatom, hogy bármivel is foglalkoztam eddigi életem során, abba

mindig beleástam magam. Amikor ipari alpinista lettem, akkor ez kevés volt számomra, megszereztem az oktatói minősítést is. Amikor elkezdtek a használatruha-kereskedelemet, akkor beiratkoztam a BGF (*Budapesti Gazdasági Főiskola*) külkereskedelmi közgazdász tanári szakára, hogy megtanuljam, hogyan működik ez az iparág mikro- és makrokörnyezetben, amikor elindítottuk a motorosklubot, akkor a TF-en (*Testnevelési Főiskola, később Egyetem*) megszereztem a sportmotoredzői végzettséget, amikor jöttek a lakatosmunkák, akkor kitanultam a hegesztőszakmát, a tiny-house-ok gyártásával egy időben pedig megszereztem

a túlméretes járművek vontatásához szükséges jogosítványt. Szóval az a fontos ebben az egészben, hogy bármit is csináltam, vagy bármibe is belekezdtem, ahhoz mindig hozzátanultam.

– **A vikingek harcossága megkérdőjelezhetetlenül ott van a habitusodban és a túlélő képességedben, de mégsem érzek benned teljes felhőtleniséget.**

– Valószínűleg ez az elmúlt időszak hatása. Hosszú és lassú folyamatot éltünk meg a pandémia alatt, és hogy mennyire vagyunk túl ezen, az ma még nem

megmondható. A társam, Attila, akivel letettük ennek a rendhagyó klubnak az alapjait, kevesebb lábón állt, mint én, és ezért más utat választott. A pandémia nagyon ránk számolt 2020-ban, és ma már bevallhatom, hogy számomra is nagyon rezgett a léc. A lakóautók reneszánszának hullámára felülve létrehoztam egy úgynevezett „van kibuc-ot”, egy alkotóműhelyt, ahol ki-ki maga építheti be, alakíthatja ki a saját lakóautóját. Most éppen három csapat dolgozik a saját projektjén, számukra nemcsak a hely és a szükséges szerszámok biztosítottak, hanem igény esetén a szakmai útmutatás is. A van kibucnak tulajdonképpen közösségépítő szerepe van, de ez a filozófia már a motoros klubműhely esetében is megvolt, hiszen ott is közösséget hoztunk létre. Örömmel mondom, hogy ez is lassan újraéled.

– **Ha már a kibuc szóba került, akkor nem tudok elmenni a vezetékneved mellett, hiszen egyáltalán nem szokványos.**

– Ezt többen is megjegyezték már, de összességében sem az országhoz, sem a valláshoz nincsen közöm. Az biztos, hogy héber eredetű keresztnév. Idehaza nem sokan vagyunk Izraeliek, talán száz-harmincan, de semmilyen rokonság nem igazolható a nevek viselői között. Viszont gyorsan megjegyzi mindenki. *(Nevet.)*

– **Ott tartottunk, hogy van kibuc, motorosklub, rendezvények. Ezek mind a te vállalkozásaid?**

– Igen, de mindegyiknek van egy felelőse, hiszen én ennyi mindent nem tudnék lekezelni.

– **Aligha képzelhető el, hogy ebben a kis műhelyben, amit látunk, épülne fel egy tiny-house. Azokat hol gyártják?**

– Noha mögöttünk van egy kétezeröt száz négyzetméteres csarnok, az alkalmatlan erre, ezért a gyártás szinte teljes egészét levittük vidékre, ahol van egy jól fűthető csarnokunk, aminek van akkora ajtaja, amin kifér a lakókocsi. Egyébként itt nemcsak gyártunk, hanem megfelelő a körülmények ahhoz is, hogy például a faanyagainkat is tárolni tudjuk.

– **Mielőtt túlzottan belemennék a részletekbe: honnan jött a tiny-house-ok gyártásának gondolata?**

– Az ötlet nagyon régi, még főiskolás koromból datálódik, és az oka több mint prózai. Ugyanis utáltunk hazamenni a hétvégi bulik után, mivel olyankor valakinek mindig az önmegtartóztatást kellett gyakorolnia, ami azért nem volt az igazi. Ezért aztán vettünk egy kombiautót, és abban aludtunk egy-egy átmulatott éjszaka után, hogy ne kelljen senkinek vezetnie, majd 2005-ben megvettem az első lakóautómat, aztán az évek során ezeket cserélgettem.

Nem olyan régen az élethelyzetem megváltozott. Válaszút elé kerültem, és mivel korábbi életem során már felépítettem három családi házat, nagyon nem volt kedvem egy negyediknek is nekiállni. Nemcsak a lendület kopott ki belőlem, hanem megcsömörlöttem az építőipartól is, amiben húsz évig

tevékenykedtem. Ezek összességének köszönhetően sokáig lakóautóban éltem – amit magam ízlésére alakítottam át – és szinte triviális lett a gondolat, hogy ha már volt ebben némi tapasztalatom, akkor miért ne építsek tiny-house-t is. Egyébként ezekre a

típusokra az interneten találtam rá, és gyakorlatilag azonnal magába szippantott a dolog.

– **Nagyon nem kell kutakodni a világhálón, ha az ember ilyen lakókocsiban gondolkozik.**

– Nagyon nagy kultuszuk van a tiny-house-oknak, de az igazi paradicsom az Észak-Amerikában, Ausztráliában és Új-Zélandon található. Bár már Európában is utat tört magának, de még egyáltalán nem bír olyan súllyal, mint az említett területeken. Összességében sok tényező vezetett odáig, hogy emellett tettem le a voksomat, amiben kétségtelenül nagy hatással volt rám az is, hogy az öcsém, amikor Írországban élt, akkor egy lakókocsihoz nagyon hasonló, úgynevezett mobile home-ban lakott évekig. A tiny-house ötlete nem az enyém, de nagyon sokat kellett azon dolgozni, hogy ez Magyarországon jogilag is megállja a helyét.

– Egyébként van olyan kategória, amibe ez besorolható?

– Erre nincsen jó és egyértelmű válasz, éppen ezért ennek további taglalása parttalan beszélgetéshez vezetne. Számomra az volt a fontos a saját tiny-house tervezésekor, hogy gyártástechnológiailag beleférjek a 3,5 tonnába. Három és fél évbe került, mire mindent kifejlesztünk ennek megfelelően, és innentől kezdve már sorozatban tudjuk készíteni őket.

– Nem olyan régen beszélgettem egy lakóautó-értékesítéssel és bérbeadásal foglalkozó cég képviselőjével, aki elmondta, hogy a többszörösére nőtt a lakóautók iránti igény a pandémia alatt. Nálatok is tapasztalható volt ez a „pozitív covidhatás”?

– Érdeklődés szintjén mindenképpen megta-
pasztaltunk egy nagy robbanást, hiszen megnőtt az

igény a szeparációs elvonulásra. Éppen ezért mi a tiny-house-ra ráhúztunk egy turisztikai vállalkozást is, hiszen ezekben a lakókocsikban a „semmi közepén” is komfortos életet lehet élni. A helyzetet az árnyalja, hogy a vírushelyzet miatt az alapanyagok beszerzése sokkal nehezebb és drágább lett, így mi is lassabban tudjuk elkészíteni őket.

– Ha valaki elvonulós, nomád életre vágyik, akkor feltehetően az első gondolata egy lakóautó vagy egy lakóautó lesz. Mikor választ valaki a sémától eltérően olyan megoldást, mint a tiny house?

A TINY-HOUSE-RA
RÁHÚZTUNK
EGY TURISZTIKAI
VÁLLALKOZÁST IS,
HISZEN EZEK BEN
A LAKÓKOCSIK BAN
A „SEMMI KÖZEPÉN” IS
KOMFORTOS ÉLETET
LEHET ÉLNI

A TAPASZTALATOKAT MUTATJÁK, HOGY MEGKERESÉSEK EGY JÓ RÉSZE A SZÁL-LÁSDÓK KÖZÜL ÉRKEZIK

– Az elmúlt hat hónapban hétszáz árajánlatot küldtünk ki, ami óriási szám. A megnövekedett igényt nemcsak a korábban elmondott szeparációs megoldás lehetősége indukálta, hanem az is, hogy a tiny-house-ban az otthon kínálta komfort köszön vissza. Nagyon leegyszerűsítve: ebben a lakókocsiban semmi nem olyan, mint egy „hagyományos” lakókocsiban, ezért azoknak is jó megoldás lehet, akik alternatív lakhatási megoldást keresnek. Ráadásul ezt akár egy mezőgazdasági telekre is ki lehet húzni, mivel semmilyen közműbekötést nem igényel. A lakóautókkal – amik állati jók és szépek – szemben itt mi huszonhat négyzetméteres életteret tudunk nyújtani, de ez lehet harminckilenc, vagy többet is egymásba kapcsolva még nagyobb, akár ötvennégy négyzetméter is. Az ténykérdés, hogy idehaza, de akár Európában is ez egy nagyon új alternatíva. Bár a megítélésük alapján egyre nagyobb teret hódítanak, az biztos, hogy néhány évnek még el kell telnie ahhoz, hogy a tiny-house-ok a helyükre kerüljenek.

– **Van arra vonatkozólag valamilyen adat, hogy kik, milyen réteg érdeklődik a tiny-house-ok iránt?**

– Statisztika nem készült, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy megkeresések egy jó része a szálladók közül érkezik, vagy egy olyan rétegből kerül ki, akinek anyagilag van annyi mozgástere, hogy a saját felhasználáson túl szállásértékesítésben is gondolkodjon. Egyébként mi is azért hoztuk létre a Pop.Holiday turisztikai vállalkozásunkat, hogy ez a cég szállásadóként üzemeltesse majd a lakókocsikat.

– A Cápák között üzleti showműsorban is szerepeltél, ahol két Cápával Lakatos Istvánnal és Balogh Petyával is egymás tenyerébe csaptatok.

Ma hol tart ez a kapcsolat a két üzletemberrel?

– István társtulajdonos a Pop.Holiday Kft.-ben. Nagyon jó, ám rendhagyó a kapcsolatunk, mind üzleti, mind pedig emberi oldalról. Ő egy klasszikus értékek mentén gondolkozó, megfontolt üzletember, aki teret ad a megérzéseinek. Esetünkben sem kockázati befektető, hanem egy olyan üzlettárs, aki hiszi, hogy ez egy jó dolog. Ezért is nagyon szeretek vele együtt dolgozni.

Balogh Petya örök vidám személyiség, aki az indíttatásánál fogva is nagyon otthonosan mozog

a social média világában, azonban egyelőre abban maradtunk, hogy ennek jelentős aktivizálása az együttműködésünk egy következő lépése lehet.

– A műsor az egymásra találás mellett mennyit tolt a szekereden?

– Az biztos, hogy egy alapos ritmusváltást eredményezett, úgyhogy csak mostanra sikerült utolérni magunkat. Rengeteg átcsoportosítást igényelt, hiszen az általam elképzelt lineáris fejlődés helyett szinte egyik napról a másikra csúcsra jártunk magunkat, amit viszont a gyártási kapacitás nem tudott

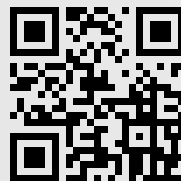
hotel & more

SZÁLLODÁK MAGYARORSZÁG NÉPSZERŰ VÁROSAIBAN

- **családias szállodák**
- **céges és baráti rendezvények**
- **wellness és gyógyászati szolgáltatások**
- **bel- és külföldön egyaránt**

H-1022 Budapest, Fillér utca 84/a
+36 1 792 2950 | +36 30 643 4270
info@hmhotels.hu
www.hmhotels.hu

A SZMOKING TÖRTÉNETE

írta: BARNA ANDRÁS *fotó:* SILKA, GENTLEMANSGAZETTE.COM, GQ.COM, PIXABAY

Az év vége mindig jó alkalom arra, hogy az ember egy kicsit visszatekintszen. Jellemzően ilyenkor a közel-múlt kerül górcső alá, viszont Kanizsai Silka Ágnessel ezúttal most egy rendhagyó múltidézésbe fogtunk és távolabbra tekintettünk vissza. Magazinjaink állandó divatszakértőjének kalauzolásában a szmokingok történetén megyünk végig, mely beszélgetés kapcsán annyira ránk ragad a nosztalgikus hangulat, hogy ennek okán a Gatsby-korszak is képbe kerül. Ha valaki ennek a csaknem százéves stílusirányzatnak históriáját is szeretné megismerni, akkor azt társmagazinunkban, a MiNőkben olvashatja el.

Tulajdonképpen egy mondatban el lehetne mondani a szmoking történetét, hiszen nagyon durván arról szól, hogy a kényelmetlen és nehezen kezelhető frakk „pingvin farkát” levágták. Azonban ennek a viseletnek sokkal távolabbi és fantasztikus életútja van, ami itt-ott még romantikus is. Egy biztosan elmondható róla, hogy nagy visszatérő viselet a divat palettáján és mostanság már ki tudja hányadik reneszánszát éli.

– **Barna András: Honnan érdemes indítani szmoking történetét?**

– Kanizsai Silka Ágnes: Egy biztos, hogy a szmoking történetében Anglia és Amerika játssza a két főszerepet, de úgy gondolom, hogy mielőtt a történetben elérünk – az általad is említett – romantikus részhez, foglalkozunk egy kicsit az előzményekkel és a kor etikettjével. A 19. század utolsó évtizedeiben leköszönő viktoriánus korszak még sok területen

érezte a hatását. Ekkor Anglia uralta a férfidivatot és az öltözködési kódok is egyre pontosabbak lettek. Ezzel egy időben a nappali ruházat alkalmi fejlesztései elkezdtek beszivárogni a konzervatív estélyi öltözékbe, megalapozva ezzel a ma ismert, úgynevezett kétszintű öltözködési kódot, amit a napszakok határoztak meg. Az öltözködést tehát szigorú szabályok határozták meg: a „vacsoraóra” nemcsak a nap végét jelentette, hanem az esti formalitások kezdetét is. Következésképpen egy udvarias társaságtól elvárták azt, hogy tagjai vacsora előtt estélyi ruhába öltözzenek és felkészüljenek bármilyen eseményre, amelyen részt vehetnek az étkezés után. Persze ebben az időben is voltak kivételek és olyan társadalmi rétegek, mint például az angol dzsentrik, akik némileg szembementek ezekkel az etikett-szabályokkal, de az a történet egy másik szála.

– **A szmokingot a praktikum, nem pedig egy ötlet hívta életre ismeretek szerint.**

– A szmokingot a frakk praktikus átszabásának, átalakításának köszönhetjük. Korábbra tekintve azt láthatjuk, hogy a frakk a vidéki lovaglóruházatból városi nappali öltözékké, végül hivatalos estélyi viseletté fejlődött, talán ezek után nem

meglepő, ha a szmoking is lóháton indult hódító útjára. A viktoriánus korszakban a britek és az amerikaiak is igen aktív életet éltek és számos szabadtéri tevékenységnek hódoltak. Rendszereztek vadászatok és a lovas események, amik kényelmesebb ruházatot igényeltek. Ehhez megfelelően alakult a viselet is. Egy angol szabó 1850. körül készítette el az első rövid, nappali kabátokat, ami a férfiaknak nagyobb mozgásszabadságot nyújtott – például a lovon –, mint a

hosszú frakk és azok kabátok, amiket az etikett szerint a nap folyamán hordani kellett.

Kis túlzással azt is mondhatom, hogy később ez a nappali viselet a szabadidős programok után egyszer csak dohányzókabátként vonult be a földbirtokosok szivarszalonjába. Puha bársonyból készítették és tulajdonképpen rövid házikabátként funkcionált, amiben a házu elszívhatta a vacsora utáni

szivarját, miután a hölgyek visszavonultak. Azzal, hogy a füstös szivarszalonok kedvelt ruhadarabja lett a neve sem lehetett kérdéses. Az egyre népszerűbbé váló öltözéknek nem sokat kellett várnia arra, hogy egy nap aztán fekete gyapjúból készüljön, frakk díszítéssel, hogy méltó legyen az ebédlőbeni viselésre is.

– **Ezekután egyszer csak ott állt a szmoking a siker küszöbén?**

– Mondhatni. Az új étkezőkabát sikerét azonban Viktória királynő legidősebb fia, a walesi herceg jelentette, aki szerette az elegáns, de kényelmes ruhákat. 1865-ben a legendás Savile Row szabói, a Henry Poole & Co. a leendő VII. Edwardnak egy akkor még korai stílusúnak mondható változatot, pontosabban

változatokat készítettek, amiket vacsorák alkalmával hordhatott. Függetlenül attól, hogy a herceg hogyan és mikor fedezte fel a frakkot helyettesítő estélyi kabátot, azt tudni lehet, hogy ezek után rendszeres viseletté vált számára.

És innen indul a romantikus része a szmoking történetének.

– **Ami Tuxedo Park-ból indult tudomásom szerint – legalábbis a tengerentúlon.**

– Egyetlen ismert feljegyzés van arról, hogy a vacsorakabát, hogy került át Angliából Amerikába és az valóban a Tuxedo Park archívumából származik.

A milliomos kávébróker, James Brown Potter és színésznő felesége, Cora 1886-ban nyári szabadságukat töltötték Angliában, amikor egy udvari bálon

bemutatták a párnak a nőcsábász walesi herceget, aki el volt ragadtatva Cora szépségétől.

A feljegyzés szerint ennek okán hívta meg a házaspárt vacsorára Sandringhambe. Amikor Mr. Potter tanácsot kért vendéglátójától, hogy mit vegyen fel egy ilyen alkalomra, a herceg a szabójához, Henry Poole & Co-hoz küldte és kérte, hogy számára is adjanak, készítsenek egy vacsorakabátot.

A kávébróker ezután hazavitte az újítást, ami először a Tuxedo Park

klubban mutatkozott be. A vacsorakabát ezt követően Amerikában sikersztori lett neve pedig egyértelműen az újvilág Tuxedo Parki debütálására vezethető vissza. A legalább az 1930-as évekre visszanyúló források szerint a stílust akkoriban a többség – viszonylag gyorsan – a ma ismert népszerű estélyi kabátként fogadta el.

– **Mennyiben törté meg ez a kor etikettjét, hol és hogyan kellett viselni a szmokingot?**

– A „hol” kérdésre meglehetősen egyszerű és száraz definíciót határoztak meg: csak a leghétköznapibb körülmények között volt hordható, vagy ahogy a korai brit elnevezés is meghatározta: a rövidruhás társalgó öltözék, a frakk kötetlen alternatívája éppúgy, mint a nappali elődje a hosszú ruhakabát.

Mint ilyen, kezdetben nem volt helye vegyes társaságban, ahol a nők például estélyit viseltek.

A kabát viselésének „hogyan” magyarázata az estélyi ruhák két különálló kategóriájára összpontosított. Az etikett az alkalmi estélyi ruhának a fekete frakkot és nadrágot, fekete vagy fehér mellényt, fehér csokornyakkendőt, fehér inget, fehér kesztyűt és fekete lakkcipőt határozta meg. A kötetlen estélyi ruha abban különbözött a formálistól, hogy a „fecskefarkú” helyett a szmokingot vagy a vacsorakabátot viselték.

– **Tulajdonképpen ezzel elkezdődött a szmoking, azaz a tuxedo egyfajta, máig tartó menetelése is?**

– Az öltözék úgynevezett aranykora az 1930-as évek volt. Az elegancia ekkorra megfizethetőbbé vált az átlagemberek számára is, hála annak, hogy már kész szmokingokat is lehetett kapni, tehát megnövekedett elérhetőségük. A stílus üzenete fiatalos hatással is bírt, ami az 1930-as években és megszabadította a férfiruházatot a kőbe vésett öltözködési előírások kényszerétől. Ennek köszönhető, hogy az 1920-as évek estélyi ruházat trendjei, amelyek eredetileg az elit

társadalmi körökre korlátozódtak, elkezdtek a tömegekre is kiterjedni. Ennek ellenére az első világháború idején a szmoking népszerűsége csökkent, konzolidálódott és inkább hivatalos öltözképpé alakult.

A vacsorakabátot később egyébként a hollywoodi filmsztárok importálták Amerikába, ami a harmincas évek közepére már óriási divattá nőtte ki magát és ekkor indult el az éjkék szmoking őrület is, ami egy jó időre a fekete színt a háttérbe szorította. Létrejött egy új változat is a kétsoros szmoking – amelyet korábban túl informálisnak tartottak –, ami szintén hatalmas népszerűségnek örvendett ezekben az időkben. További térhódításaként elfogadhatóvá vált a fehér szmoking zakó, fekete nadrág viselet is.

Az 1940-es években a szmoking háttérbe szorult az öltönyökkel szemben. A második világháború férfidivatját az informálisabb öltözet jellemezte. A szmoking a második világháború után sokkal jobban előtérbe került, mint elődje, a frakk, ugyanakkor a viseltre jelentős hatással volt az, hogy a háború idején a férfiak többsége a hagyományos öltönyöket részesítette előnyben.

Az űrkutatás korszakában új anyagok és stílusok jelentek meg olyanok, mint például a műszál szövetek, amikből már a bonyolultabb szabású vacsorakabátok is születhettek, így 1950-re a szmoking első reneszánszát élve újra visszatért a divat palettájára. A fehér nyakkendő viselése viszont teljesen elhagyták és a fekete nyakkendő stílus uralkodott a filmpremierek, a magas rangú társadalmi eseményeken és még az esküvőkön is. Amerikában a vacsorakabát új státusza fejtörést okozott az etikett szaktekintélyei számára. Úgy vélték, hogy a hagyománytisztelő réteg még nem áll készen arra, hogy felhígítsák a szokásos „formális” viseletet azzal, hogy ezt kiterjesztik a szmokingra is. Ugyanakkor belátták, hogy nem logikus továbbra is „informálisként” emlegetni az öltözetet, akkor, amikor az öltöny elfogadása a fekete nyakkendő viseletet a rendkívüli estélyi viselet szintjére emelte. Érdekes esszenciája a korszak történetének, hogy John F. Kennedy volt az utolsó elnök, aki fehér nyakkendő öltözékben jelent meg egy amerikai nyitóbálon.

De nem ő volt az egyetlen múltidéző a tuxedo története során. Később egy rövid időre egy másik amerikai elnök, Ronald Reagan is újjáélesztette a nyolcvanas évek hagyományát. Hatására megjelentek a színes variációk a szmokingnál, ám ez inkább kivétel volt, mint szabály. Visszatérve: az ötvenes évekre egyre beláthatóbb volt, hogy a viselkedési normákat már nem a hasonló gondolkodású társadalmi elit, sokkal inkább a különböző társadalmi-gazdasági csoportok ízlése diktálja.

A szmoking az 1970-es években a diszkó képében alakult át immáron sokadszorra. Azonban a forradalmi generáció a szmoking konzervatív stílusából szinte semmit nem tartott meg, csak a homályos sziluett maradt. Az újhullám-

ban minden mindennel együtt megjelenik, a szmokingok divatjában a hatalmas csokornyakkendő, a színes mintás kabátok, a fodros, csipkés ingek. A tipikus szmokingoknál ebben az időben általában legalább két ilyen deviáns motívum megjelenik, de legtöbbször az összes kiegészítő. A fellángolás a nyolcvanas évek végéig tartott, majd újból megjelent a klasszikus stílus, és a szmokingok ismét konzervatívabbak lettek.

– Napjainkban hogy áll a szmokingdivat?

– A hivatalos változata újabb ütést kapott a 2000-es években, amikor a ruházati kódex félreérthetővé vált. A business-casual lett a legfontosabb öltözködés a munkahelyen, és a fényes fekete öltönyök hozzájuk illő nyakkendővel majdnem teljesen helyettesítették a hagyományos fekete nyakkendőt, és a színes ing is ebben a korszakban kezdett hódítani.

A szmokingok legklasszikusabb formáját Daniel Craig-ra adták a Casino Royale-ban. Az estélyi öltöny 2006-ban igazi sláger lett. Bond ekkor egy hagyományos, csúcsos hajtókás kabátot és rejtett gombolós inget viselt, csokornyakkendővel. Nagyjából ezzel egyidőben Barack Obama is divatot teremtett kétgombos, rovátkolt hajtókás szmokingjával. Az 1990-es évek végére tehát az egy- és kétgombos, rovátkolt hajtókák a közönséges üzleti öltönyök min-tájára váltak a vacsorakabátok legnépszerűbb

stílusává és még az olyan konzervatív tervezők is, mint Ralph Lauren, bevonták őket formális vonalaikba. De akár klasszikus, akár kortárs szmokingokról beszélünk, mindegyikük csak feketében vagy éjjelben maradt elfogadható.

A 2010-es években a szmoking ismét egy újabb aranykorába lépett. Az évtized szmokingjainak stílusát inkább a klasszikusokhoz hasonlították, semmint a 1990-es vagy a 2000-es évek vacsorakabátjaihoz. Ennek okán a fekete volt a legnépszerűbb szín, de az éjjel vagy akár a sötétkék is egyre népszerűbbé vált. A szmokingdivat oldalhajtásaiban népszerűek lettek a bársonyos, illetve a nem hagyományos értelemben vett vacsorakabátok is.

Ugyan a szmoking sztenderd estélyi viseletté való felemelkedése a negyvenes-ötvenes évektől kezdve a frakkot viszonylagosan háttérbe szorította, ugyanakkor az öltöny elfogadottsága miatt mostanság még mindig nincsen az őt megillető polcon. Emiatt

csak a legünnepélyesebb alkalmakra predesztinálják. A történelme azonban bebizonyította, hogy a szmoking rendkívül ellenálló öltözék. Világháborúk, gazdasági visszaesések és olykor az ellenkultúra hatása sem tudta csorbítani a vacsorakabát népszerűségét. Az egy évtizeddel ezelőttihez képest a fekete nyakkendőös öltözék iránti növekvő érdeklődés miatt úgy tűnik, hogy a viktoriánus viselet ragyogó fekete-fehér eleganciája még a huszonegyedik században is páratlan maradt.

aura
HOTEL
BALATONFÜRED

AURA HOTEL**** BALATONFÜRED

Pihentető kikapcsolódás és zavartalan csend az Aura Hotelben, ahol minden a nyugalomról és feltöltődésről szól.

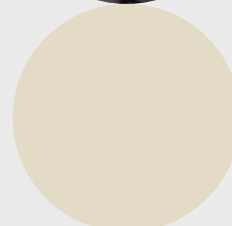
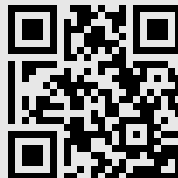
Vendégeink inspiráló környezetben vehetik igénybe a szálloda „fill up” szobai szolgáltatásait: az ingyenes szobai aquabárt, a pihentető alváskomfortot biztosító king size méretű ágyat, a relaxáló esőerdő zuhanyt valamint az organikus kozmetikumokat.

H-8230 Balatonfüred, Munkácsy Mihály u. 5.

+36 87 535 860

info@aura-hotel.hu

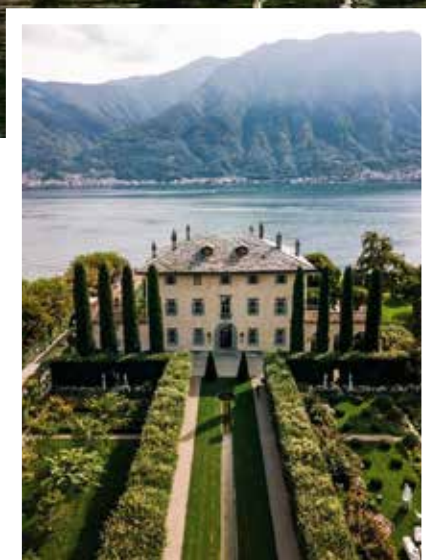
www.aura-hotel.hu

VALAKI EGY NAPRA „GUCCI” LEHET

írta: MIFERFIÁK fotó: ROBBREPORT

A mozik a közelmúltban mutatták be a Gucci-ház című filmet. Ha valaki – úgy akar élni egy napig, mint Ridley Scott mozijában Patrizia Reggiani és Maurizio Gucci (Lady Gaga és Adam Driver), akkor annak akár szerencséje is lehet ugyanis a filmben szereplő comói rezidencia most kiadó.

A filmben feltűnő és Villa Balbiano néven ismert ház egy lenyűgöző olasz villa a festői Comói-tó partján. A 16. századi épület egy pillanat alatt híres lett az egész világon, melynek tulajdonosai most meg is lovagolják a népszerűség hullámain. A villa ugyanis bérelhetővé vált az Airbnb keresztül, igaz ez az ajánlat csak két vendég számára és egy éjszakára szól, aminek az ára ezer euró adók nélkül.

A patinás rezidencia Aldo Gucci a Guccio Gucci a divatház megalapítójának legidősebb fiának otthonaként szerepel a moziban. És az Airbnb szerint ez az egyik legnagyobb magánház a tóparton.

A történelmi palota egykor a híres Tolomeo Gallio bíboros tulajdona volt, később pedig egy másik bíboros Angelo Maria Durini bővítette ki.

A villa az elmúlt évszázadok autentikus műalkotásaival és bútoraival van berendezve, melyek nagy része Christie's és a Sotheby's aukcióin vették az ingatlan tulajdonosai. Hat luxuslakosztályát – melynek egyikhez magánlift is tartozik - az ismert francia belsőépítész, Jacques Garcia tervezte.

A ház falain ma is megtalálhatók Recchi és Agostino Silva testvérek 17. századi freskói.

Természetesen a pazar enteriőr mellé gyönyörű park és egy saját móló és kikötő tartozik.

A rossz hír, hogy lapunk megjelenésekor a foglalási lehetőség dátuma lejár, így mi csak irigykedhetünk.

„PÉNTEK VOLTAM A ROBINSON SZIGETÉN”

írta: BARNA ANDRÁS *fotó:* BALOGH RÓBERT

BESZÉLGETÉS LÁSZLÓ ÁRPÁDDAL, A ROBINSON ÉTTEREM TULAJDONOSÁVAL

László Árpád 2021-ben megkapta a Dining Guide életműdíját. A Robinson étterem tulajdonosa elképesztően kalandos életutat tudhat maga mögött, a karrierje igazi filmbe illő történet, nemcsak a vállalkozói létének tökéletes lenyomata, hanem a rendszerváltás körüli időszaké is. Árpád egy igazi „a jég hátán is megélő” személyiség, aki egykor azonban egyáltalán nem az „Antarktison” képzelte el a jövőjét, hanem sokkal inkább egy szigeten a Városligeti-tóban. Már az ötlet is hajmeresztő, így bizonyára sejteni lehet, hogy most egy nem mindennapi fordulatokkal tűzdelt és anekdotákkal fűszerezett interjú következik, amelyben ezen a délutánon én voltam Péntek Robinson szigetén.

Három évtizeddel ezelőtt aligha hihette bárki komolyan, hogy a Városligeti-tóra mesterséges sziget épülhet. Helyesbíték: egy ember egészen biztosan hitt a dologban: László Árpád. A Robinson az elmúlt több mint harminc év alatt a liget részévé vált, ahogy Árpád is, aki később alapítója lett a Liget Köztársaságnak is.

Vendéglátónkkal szinte egyszerre érkezünk a tóparti étteremhez, de mégsem itt kezdődik a történetmesélés, hanem a Robinson szomszédságában, a Nádor hídon lévő BRGR hamburgerezőnél, ami Árpád számára a ligeti lét origóját is jelenti. Az általa felújított tulajdonképpen „fél hídon” állt korábban Budapest első olasz fagyfaltozója, ami-re a Robinson mellett olyan vállalkozások bölcsőjeként is tekinthetünk, mint a pesti alsó rakparton álló Columbus Pub, a Spoon, a belvárosi Fusion és

a Cucina, vagy az egykor a Fontana-házban üzemelő Vendetta étterem és az említett ligeti BRGR is. Árpád elmondása szerint – jó térlátása és tervezésimádata miatt –, ha nem a vendéglátásban helyezkedett volna el, akkor egészen biztosan belsőépítész vagy építész lett volna. Szerencsére ezen a területen sem kellett a kreativitásáról lemondania, hiszen minden éttermében kifejezésre jut az alkotói szabadság. Sokoldalúsága azonban nem csak a jó térlátásban mutatkozik meg, kitekint a vendéglátáson túlra

is. Létrehozza a Happy Box franchise-hálózatot, amely két évtizedes fennállásának fénykorában negyvenöt franchise partnert és százhusz „shop in shop” üzletet tudhatott maga mögött.

Árpádot hallgatva és figyelve úgy látom, hogy ez az intenzív vállalkozói lét jóformán barázdát sem húzott a szemei köré. A korát meghazudtolóan néz ki, és szája szegletében pedig szinte állandóan ott bujkál a mosoly. Még öt perce sem beszélgetünk, de úgy érzem, hogy életének szinte minden percében történt valami izgalmas és felejthetetlen dolog. Talán ez tette őt nagy mesélővé, akin elég csak egy „gombot” megnyomni ahhoz, hogy ennek a históriának én is részese legyek.

– Barna András: Honnan gyökerezethető a vendéglátás iránti szereteted?

– László Árpád: Azt is mondhatnám, hogy talán már óvodás koromtól, ugyanis imádtam napos lenni, aki leszedi az étkezés után a tányérokat. Később a szüleimmel igen sokat jártunk jó éttermekbe, ahol számomra nagyon imponált a felszolgálók nettsége, és az az elegancia, ahogy szervírozták az ételleket. Jóllehet kívülről csak ezeket látta az ember, de engem megfogott. A nyolcadik után a Huba utcai vendéglátóipari szakközépiskolába mentem. Ez az iskola általános képzést, mindenbe csak egy kis betekintést adott, így a végére egy kicsit szakácsok, egy kicsit felszolgálók és egy kicsit üzletvezetők is lettünk. Az iskolai évek gyakorlatai alatt számos helyen megfordultam tanulóként, ami már egy

sokkal izgalmasabb része volt ennek a mesterségnek, hiszen az ember láthatta, hogy működik a rendszer a kulisszák mögött. És ez az időszak persze jól megmutatta számomra azt is, mit lehetne még jobban csinálni.

– Hol kezdted?

– 1976-ban érettségiztem, abban az évben, amikor nyitott a budai Hilton, ide jelentkeztem. Angolul, franciául jól beszéltem, és egy kicsit németül is, úgy-

hogy fel is vettek. A Hilton volt az „első és utolsó” munkahelyem.

– Némileg ismerve az életutad, azt gondolom, hogy te már gyerekkorodban is a jó értelemben vett „csibészek közé” tartozhattál. Így volt?

– Egyáltalán nem, sőt azt mondhatom, hogy tulajdonképpen burokban nőttem fel. Nyolcéves koromban egyszerre kezdtem el sportolni és komolyzenét tanulni. Tíz évig jártam egy héten háromszor este héttől nyolcig zongoratanárnőhöz, aki a Szent

István parkban lakott. Amikor a többi gyerek rúgta a homokot a játszótéren, én kottákkal a hónom alatt ballagtam az órámrá. Hazafelé pedig már kihalt volt a tér, mert abban az időben minden gyereknek este nyolcra haza kellett érnie. Én letettem a cuccomat a hinta mellé, felültem az egyikre, és tíz percig tiszta erőből hajtottam magam.

– Nem lázadtál otthon a helyzet ellen?

– Tulajdonképpen nem volt időm lázadni, ugyanis is a zongora mellett tíz éven keresztül versenyszerűen úsztam egy olyan szigorú edző mellett, akinél enyhén szólva sem volt apelláta. Minden áldott reggel hatkor már a tizenötös buszon ültem és mentem a Sportuszodába. Leúsztam minimum kétezer métert, az edzés végén jött értem az édesapám, és vitt az iskolába. Olyan fegyelmezett környezetben éltem, és ez annyira beleivódott a mindennapjaimba, hogy

esélyem sem volt esetlegesen egy rossz társaságba keveredni.

– És azon nem gondolkoztál, hogy sportvo-nalon indulj el, vagy ebbe investálj nagyobb energiákat?

– Érdekes, hogy nem, de a sport iránti rajongásom a mai napig él. Az úszás után egy jó ideig cselgáncsoztam, majd kipróbáltam magam háromtusában is, azóta pedig teniszezem egy héten háromszor. Ha visszatekintek az eddigi életemre, talán fél év

volt, amikor nem sportoltam semmit, de akkor is csak azért, mert elszakadt a keresztszalagom.

– **Ott hagytuk abban, hogy Hilton...**

– Fiatalkor ellenére a Hiltonban megválasztottak brigádvezetőnek, ami azért volt érdekes momentum, mert a kollégáim mind tíz-tizenöt évvel idősebb és tapasztaltabbak voltak, mint én. A munka mellett elvégeztem a felsőfokú áruforgalmi szakot, majd kitaláltam, hogy visszatérek a zenéhez is, és dzsesszzongorista leszek. Ezzel a lendülettel jelentkeztem az ORI dzsessz tanszakára, mely karriernek akkor és abban a pillanatban lett vége, amikor elvittek katonának. Noha megpróbáltam kibújni a dolog alól, de a végén úgy voltam katona, ahogy akkor Magyarországon csak nagyon kevesen. Bármilyen furcsán is hangzik, de ez az időszak egy újabb adaléka lett a jövőmnek.

– **Ezek szerint jó helyre kerültél?**

– Némi vargabetű után igen. Határőrnek vonultam be, és szinte biztos voltam abban, hogy Pesten maradok, mert az édesapám akkor a BM-nél volt gépkocsivezető, és azt hittem, majd a papa elintézi mindent. Ehelyett Sopronba kerültem, amit akkor csak gladiátorképzőnek hívtak. Itt aztán minden volt, amit nem kíván az ember. Gumicsizmában lapátoltuk a mínusz huszonöt fokban a havat a szögesdrót mellől, de még a sopronkőhidai börtönt is őriztük, majd felkerültem az Ady-ligeti laktnyába. Két hete lehettem ott, amikor érkezett egy telex, hogy elvezényelnek. Olyan filmszerű világba

kerültem, mint a Rejtő Jenő regényben a Galamb nevű légiós, aki sivatag szélén luxus környezetbe találja magát. Az alumínium kanalak után a Herendi étkezészetek, ólomkristály poharak nem tűntek valószínűsnek. Budai protokollvillákba kerültem felszolgálóként. Abban a másfél évben a Magyarországra érkező államfőknek voltam a személyi pincére. Az első munkáim egyike volt, hogy a kuvaiti emírnek kellett három napig felszolgálnom, de olyan megközelíthetetlen emberek reggelijét is szervíroztam mint például Kadhafi vagy Arafat. Esméletlenül érdekes, ugyanakkor bizonyos tekintetben tudathasadásos állapot és időszak volt, hiszen ezekkel az emberekkel földi halandó alig találkozhatott.

– A leszerelésed után visszakerültél a Hiltonba?

– Igen, és rá fél évre kiküldtek a düsseldorfi Hiltonba továbbképzésre, ahol a felszolgálás mellett partiszervizeket adtunk. Házon belül volt egy francia étterem, ahova engem a jó nyelvtudásomnak köszönhetően elég sokszor beengedtek dolgozni. Ez nagy hatással volt rám, mert megtapasztaltam, hogy van olyan étterem, amelyet még nem láttam, és azt gondoltam, hogy minden étteremnek így kellene működnie a világban. Alaposan feltöltődve jöttem haza. A kint szerzett tapasztalataimból fakadó ötleteimet próbáltam itthon is megvalósítani, de ezek mindig elhaltak valahol.

– Ez a tény sarkalt arra, hogy lépj egy nagyot?

– Ebben az időszakban már lehetett vállalkozni. A kollégáimmal az üzemi étkezdében ülve mi

is ábrándoztunk a jövőről. Mindegyikünkben buzgott a tettvágy. Az egyik lángossütőben, a másik hurkasütőben gondolkozott, a harmadik menasszonyruha-kölcsönzőbe társult volna. Amikor engem kérdeztek, akkor azt válaszoltam: én egy fagyfaltozót csinálnék a Városligetben. Az ötletet

Olaszországból hoztam magammal, ahol már voltak utcai fagyfaltozópultok, de ez idő tájt idehaza még nem voltak ilyenek, csak cukrászdában lehetett fagyfaltozót kapni.

– Ez indította el benned a lavinát?

– Igen, ugyanis elhatároztam, hogy a kétszáz éves

Nádor híd tetejére építem meg az álmat egy nagy terrazzsal. Óriási aknamunkába kezdtem. Egy magam kreálta megbízólevéllel – mert csak így lehetett akkoriban ide bejutni – elmentem a Munkásmozgalmi Múzeum archívumába, ahol számos korabeli képet találtam a helyről, aminek alapján megcsináltam a

látványrajzokat, és ezzel elmentem a tanácsházára. Az ügyintéző nyitott volt, vagy talán elfogta valamiféle nosztalgikus érzés, mert azt mondta: ha beszerzem az ehhez szükséges csaknem negyven szakhatósági engedélyt, akkor ő nem fog a terveim útjába állni. Akkoriban a Ligetben húsz éve nem adtak ki építési engedélyt. Annyira felvillanyozott a dolog, hogy 1985-ben kiléptem a Hiltontól. Munkás időszak következett: a legnagyobb nehézséget az infrastruktúra kiépítése jelentette, de megoldottam, majd elmentem Olaszországba kitanulni a fagyfaltozás mesteriségét, mert mi nem por-, hanem főzött fagyit készítettünk. Ezzel együtt megvettem az ehhez szükséges Carpigiani gépeket, amik az első darabok voltak idehaza. A bolt hihetetlenül beindult, óriási sorok kígyóztak, és kialakult a megfelelő stábom is, akik egy idő után vitték az üzletet. Ennek köszönhetően lett egy kis szabadidőm, és új dolgokról ábrándozhattam.

– A Robinsonban?

– A fagyfaltozó mellett/mögött már évek óta néztem az egykor jobb időket látott ligeti tó üresen álló betonteknőjét, és arra gondoltam, milyen jó lenne, ha el tudnám intézni, hogy legyen benne újra víz benne egy kis szigettel, szökőkúttal és egy csupa üveg étteremmel. Újabb látványterveket készítettem, és újra elmentem a tanácsházára engedélyt kérni.

Az ötleteimen „edződött” előadó majd infarktuszt kapott a kis sziget projektmen. De a Nádor híd felújításával már lett annyi reszpekem, hogy ismét adtak egy esélyt, és azt mondták, ha megszerzem az ehhez szükséges immáron hatvan szakhatósági hozzájárulást, akkor kiadják az engedélyt. És én megszerzem.

– A koromból fakadóan is tudom, hogy milyen nehéz volt még normál helyzetben is engedélyekhez jutni. Nem szegte kedvedet a bürokrácia?

– Iszonyú sziszifuszi munka volt. Képzeld csak el, hogy csatornát, villanyvezetéket kellett kihúzni a szigetre. A csatornát az Állatkerti úton lévő fővezetékbe kellett bekötni, de a BKV nem adott bontási engedélyt az aszfaltra. Felfogadtam egy alagútúrót csapatot, akik beástak hat méter hosszan az út alá, és így rá tudunk kötni a csatornára. Ugyanis azt nem mondták, hogy alagutat fúrni nem lehet. De nem ez volt az egyetlen ilyen nehézség. Akkoriban még a Postához tartoztak a telefonvonalak, amire akár tíz évet is várnia kellett egy igénylőnek. Szinte lehetetlen küldetésnek tűnt hozzájutni, de amikor kiderült, hogy a Városligeti-tó közepére adtam be vonaligényt, akkor végképp örültek tartottak. Végül is vállaltam, hogy a nyolcszáz méterre lévő állomásig saját költségemen kiásatom az árkot, aminek köszönhetően aztán kiadták az engedélyt. De ezzel még nem ért véget a tortúra, ugyanis kiderült, hogy a Kábelgyárban nincs olyan vezeték, amilyen nekem kellene. Óriási szerencsémre pont jó időben voltam jó helyen, mivel némi egyezkedés és egy üveg orosz pezsgő hatására átállították az egyik gépsort, így pár nap múlva ott volt a kért QV5 kábelmennyiség. Azért fontos a megnevezése, mert

kiderült, hogy ezzel rögtön öt telefonvonalam lett, amiből kettőt megtartottam magamnak, a többi eladtam a környező butikosoknak. Végül is 1986. június 16-án megnyitott a Robinson.

– **Ez is úgy beindult, mint annak idején a fagyizó?**

– Tulajdonképpen igen, de ahhoz, hogy minőségi vendéglátást csináljon az ember, ahhoz óriási erőfeszítés kellett. Akkoriban még látótávolságban sem volt a gasztronómia forradalom, nem voltak megfelelő alapanyagok, úgyhogy minden héten kimentem a bécsi piacra, és mindent hoztam, ami csak a csomagtartóba belefért. Az, hogy ez akkor így működött, talán ma már elképzelhetetlen. Később aztán felzárkózott a piac, és könnyebb lett az élet.

– **Az eddig elmondottak alapján az ember azt hihetné, hogy szinte minden arannyá válik a kezében, vagy legalábbis sikerre van ítélve. Ezt te is így érzed?**

– Az ember jellemzően mindig a jó dolgokra emlékszik vissza, de nyilvánvalóan előfordultak nehézségek és olyan esetek is, amikor meg kellett fizetnem a tanulópenzt. Egyébként ma is tartom, hogy minden bukás csak megerősít, ha célt határozottan látod és nem adod fel. Persze azt is gyorsan fel kellett ismerjem, hogy az üzleti élet nem egy „one man show”. Kellenek azok a jó képességű vezetők, akik ugyan olyan maximalizmussal állnak hozzá a feladatokhoz ahogy azt én átadom. Arra azért büszke

vagyok, hogy ami nem ment elsőre, azt makacs akarattal újra szervezve, építve sikerre vittem.

– **Miért fogtál bele egy ilyen tőled távol álló dologba, mint az ajándékkereskedelem?**

– Azért, mert láttam egy piaci rést. Amikor elindultam ezzel a vállalkozással, Magyarországon még senki nem foglalkozott ajándékkereskedelemmel és díszcsomagolással. Úgyhogy igazi erőpróba volt olyat létrehozni, amit itthon még senki nem csinált. A felfutás mai szemmel elképesztően gyors volt, és most már megvallhatom azt is, hogy úgy építettem fel egy franchise-rendszert, hogy magáról a franchiseról kevés fogalmam volt a kezdetek kezdetén. Húsz évig szinte egyedül voltunk a piacon és aki másolni próbált az hamar elbukott. A negyvenöt üzlet és a százhusz „shop in shop” partner nagyon erős háttérrel jelentett. Egyébként ennek a vállalkozásomnak az üzleti mivolta mellett nagyon fontos adaléka volt, hogy a közben felépült éttermeim mellett szellemi kapcsolódást is jelentett számomra.

– **Nálad mikor nem jött ki a lépés?**

– Életem során mindig különleges szimbiózisban voltam a vízzel, amit talán a sok úszásnak köszönhetek. Feltehetőleg tudat alatt ez is munkált bennem akkor, amikor megálmodtam, hogy csinálok egy hajóbárt a Dunán. Vettem egy kiselejtezett uszályt, és felépítettem rá a Columbus Piano bárt. Az egykori Forum Hotel előtt horgonyozott, és mindenki számára és a számomra is úgy tűnt, hogy ismét belenyúltam valami tutiba, mert akkor – 1995-ben – ilyen még nem volt, mert a Dunára mint használható és kiaknázatlan területre senki nem gondolt. Azonban hiába a süppedős szőnyeg a hófehér zongora és az ilusztris helyszín, a hatalmas megnyitói csinnadratta,

a hely csak nem akart beindulni. Akik az első nap zseniális ötletnek tartották, azok pár hónappal később azt mondták, nem való a Dunára étterem, bár és ha nem karok többet bukni, meneküljek.

Én azonban nagyon hittem benne, és a Duna varázsában is. Előre menekülve lebontottam mindent, amit alighogy felépítettem – csak a nevét hagytam meg –, és egy új, angol típusú pubot csináltam belőle. Mintha ma lenne, úgy emlékszem arra, hogy az átalakított hely öt nappal a nyitás után úgy tele volt, hogy egy gombostűt sem lehetett leejteni. És ez utána így ment hét évig.

A siker annyira felvillanyozott, hogy néhány évvel később vettem egy másik kiszuperált, hetvenöt méteres, rozsdás hajótestet, ami Dunaujvárosnál volt kikötve, és személtérakónak használták. Gondoltam a pub hangulata után létrehozok egy elegáns éttermet. Ebből lett a Spoon, egy háromszintes, két étteremmel üzemelő, nagy teraszos állóhajó a Columbus mellett. Volt benne lift, és a konyha miatt még a gázt is beveztettem, amit szintén nem volt egyszerű jóváhagyatni. Végül is egy olyan flexibilis csövet használtunk, mint amelyet az olajfűrótoronyok és a tankerek közötti összeköttetésre használnak, így ennek köszönhetően az engedély is zöld utat kapott.

– Több hajót már nem bírt el a rakpart, hogy beljebb kerestél lehetőséget?

– Elbírna, hiszen a negyed ilyen széles Szajrán

százhajó, étterem, hotel fér el békésen egymás mellett. Én mégis egy kicsit eltávolodtam a parttól. Egy ismerősöm szólt, hogy a Zsolnay Kávéház – az egykor az City Grill volt – megürese-

dett. Ide álmodtam meg a Fusion étteremet, aminek a belsőépítészete vagyok a legbüszkébb. A keleti konyha volt a specialitása, és három séffel indultunk el: egy japánnal, egy kínaiával és egy indiaival. 2007-ig minden paradésán működött, de aztán jött a válság, és megállt minden, mint a golyó a falban.

Döntenem kellett, és ahogy a Columbus esetében, itt is előre menekültem, és egy teljes átépítés után újrainyitottam Cucina néven. A keleti étteremből olasz étterem lett, olasz séffel. Úgy gondoltam, hogy

csak ez lehet az egyetlen megoldás, hiszen az olasz konyhát mindenki ismeri, és sokan meg tudják fizetni. Jó lépésnek bizonyult az új koncepció, mert már az első napon feltáztunk. Később a Müller tulajdonában lévő Fontana-házban is nyitottam egy szintén olasz éttermet. Ennek a dolognak több pikantériája is volt. Egyfelől a három-ezer négyzetméteres nagysága, mert ekkora étterem soha nem létezett még Budapesten. Kétezer négyzetméterre megvoltak az elképzeléseim és látványterveim, de a harmadik

ezer négyzetméterrel igazából nem tudtam mit kezdeni, ezért oda lakásokat terveztem. Az aláírandó tízéves szerződés mellékletét képezték a szintenkénti tervek. Sajnos amikor meglátták odakint az elképzeléseimet, akkor lecsaptak a „lakásötletre” és a háztulajdonos, a Müller drogériák atyja az épület bontását határozta el. Hosszútávú szerződés helyett kaptam egy azonnal felbontható megállapodást, azzal a megjegyzéssel, hogy ha

ilyen feltételekkel is nyitnék, akkor adnak harminc napot magára az építkezésre. Nem szeretem, ha sarokba szorítanak, de elvállaltam. Szerencsémre elég lassan lehet itthon építési engedélyhez jutni így ha nem is tíz évig, de négy és fél évig miénk volt a hely és a Vendetta.

ARRA AZÉRT
BÜSZKE VAGYOK,
HOGY AMI NEM
MENT ELSŐRE
AZT MAKACS
AKARATTAL ÚJRA
SZERVEZVE,
ÉPÍTVE SIKERRE
VITTEM

– A te életedben minden volt: rendszerváltás, Bokros-csomag, gazdasági válság, most meg a pandémia, és ehhez társult nem mellesleg még egy gasztroforradalom is. Sokat látott vendég-látós emberként mit gondolsz a mai állapotokról?

– Sok jót nem, de főleg ezt most a teljes munkaerőhiányra értem. Ma az éttermi világ – a médiának is köszönhetően – a séfek köré épül. Míg korábban keveset beszéltünk a szakácsokról, ma csak róluk szól egy étterem. Felértékelődött a jó séfek árszija. Nehéz megnyugtató kondíciókat biztosítani, ami

sokáig ott tartja a munkaerőt, mert mindig akad valaki, aki többet ígér. Szinte licitálnak az éttermek, hogy üzemelni tudjanak. Van, ahol a séf az egyik tulajdonos és a befektető így érzi magát biztonságban. Sajnos azzal is szembesülni kellett jó pár tulajdonosnak, hogy az általa felépített séf, akibe energiát, pénzt fektetett és minden kívánságát teljesítve megteremtette a háttérrel, hogy a hõn áhított Michelin csillagot elérjék, a következő évben már a saját útját keresve lelépett. Persze ez is egy természetes folyamat, mert ki ne akarna a saját

konyháján sepregetni. A pandémia tovább rontott a helyzeten. Mi százhatvan napig voltunk zárva, és én százhatvan napig fizettem a legfontosabb dolgozóimat. Szerencsém volt, mert meg tudtam tartani őket, de nem mindenki volt így ezzel a szakmában. Itt jegyzem meg, hogy az újrainítás után a vendégkör is átalakult. Míg korábban nagyjából harminc-hetven százalék volt a magyar és a külföldi vendégek aránya, addig mostanság ez az arány megfordult. Azóta sokszor feltettem már magamnak a kérdést: harminc év alatt nem sikerült ezt az arányt elérnem

MÍG KORÁBBAN NAGYJÁBÓL HARMINC-HETVEN SZÁZALÉK VOLT A MAGYAR ÉS A KÜLFÖLDI VENDÉGEK ARÁNYA, ADDIG MOSTANSÁG EZ AZ ARÁNY MEGFORDULT

és most a legnagyobb bajban ők telítették meg az éttermet minden nap.

– **Először érzek a hangodban szkepticizmust...**

– Ha most azt vizionálnám, hogy minden visszaáll a régi rendbe, és újból özönlénének a turisták, és még kinyitna mondjuk száz étterem, akkor nem lenne elegendő jó, szakképzett munkaerő. Én két hónapja nem találok egy szakképzett szakácsot és a felszolgálókat is lasszóval kell fogni. Miért? Mert a szakma felhígult, és nem jószántából, hanem a szükség okán. Az egykori munkaerőknek meg kellett találniuk a maguk boldogulásának útját, ami lehet – sőt biztos –, hogy egy másik bizonyos fokig

kényelmesebb életvitelhez vezetett. Arra gondolok, hogy esetleg egy új munkahelyen már nem kell hétvégén vagy például ünnepnapokon is dolgoznia. Tehát sokan felcserélték a kicsit kevesebb bért egy olyan más típusú szabadságért, ami azt eredményezte, hogy például többet lehet együtt a családjával. Persze azt sem szabad elfelejteni, hogy a bennük lévő félelem sem múlt el, mert mi van akkor, ha ismét beüt a krach, és megint minden bezár.

– **Lehet, hogy naiv a kérdés, de a lojalitás egy ilyen helyzetben lehet életszerű elvárás?**

– Nekem óriási szerencsém volt, mert a stábom megmaradt, amiben persze az is közrejátszott, hogy ezt finanszírozni is tudtam. De egészen biztos vagyok abban, hogy nem tudnék még egyszer százhatvan napra, de még kevesebbre sem bezárni. Ebből az aspektusból nézve feltehető az a kérdés, hogy én egy ilyen helyzetben mennyire vagy mennyi ideig tudnék lojális lenni a munkavállalóimhoz. Hiszen a lojalitásom nekem is csak addig tart, amíg a zsebem engedi. Az én esetem nem egyedi, nagyon sok étterem-tulajdonos küzd még ezzel.

– **A pandémia okozta általános bizonytalanság és depresszív hangulat hagyott nyomokat azon a progresszív habituson, ami téged jellemez?**

– Állandóan tele vagyok ötletekkel, és vallom, hogy a Robinson számomra a leginspiratívabb hely, az ötletek tárháza. Itt a legújabb fejlesztésünk egy kéttestű kis hajó, tulajdonképpen egy kis úszó sziget. Egy kis elektromos motor hajtja, és nyolc ember tud rajta étkezni egyszerre, és olyan lassan halad körbe a tavon, ami alatt mondjuk az előétel végére érnek. Amikor beér a dokkba, már várja őket az új fogás, és a hajó indul egy újabb romantikus körre.

Jövő tavasszal debütál ez az unikális projekt, de már volt néhány tesztüzem, és akik ezen részt vettek, azt mondják, hogy nagyon különleges élmény.

– **Ha már szóba került az inspiráció: vannak olyan ötleteid, amelyek a fiókban maradtak?**

– Van néhány. *(Mosolyog.)* 2006-ban egy hosszabb egyeztetés után sikerült megvásárolnom egy Clark Ádám téri foghíjtelket, ahova egy hetvenszobás

Ezt végül azért nem fogadták el, mert ahogy akkor mondták: látványában elvonta volna a figyelmet az Alagútról. (!!!) Aztán ránk zuhant a 2008-as válság, és a további investíciók olyan kockázattal jártak volna, amiket már nem akartam bevállalni és eladtam a projektet.

A szállodaépítés tervéről azonban nem mondtam le. Néhány éve vettem ötszáz tonna vaslemez, ezek

szállodát terveztem, a földszinten egy bisztróval a tetején egy skybárral. Azonban az első kerületi önkormányzat nem akarta kiadni rá az engedélyt, mert ők leginkább játszóteret képzeltek el oda, pedig vagy ötven-hatvan pályámű közül választhatnak. A legvégén már én terveztem egy hotel homlokzatot, ami egy „dunai” hullámra emlékeztetett.

ből épült egy negyvenhárom szobás úszó butikhotel, azonban – számomra érthetetlen módon – a már megkapott kikötési engedélyemet a budapesti rakpartra visszavonták –, úgyhogy most várja a jobb időket a komáromi hajógyárban.

– **Azt a lendületet és energiát, ami végigkísérte az életedet, valamelyik gyereked örökölte?**

– A legidősebb lányom politológiát tanul az ELTE-n, a másik angol nyelvű kommunikációt hallgat, a fiam még gimnazista, belőle még akármilyen lehet, de egyelőre ő sem mutatja annak a jelét, hogy mit szeretne csinálni. De nem élem meg ezt valamiféle traumaként. Azt szoktam mondani: a hatvanhárom éves testemben egy húszéves szív dobog, és engem ma is úgy visz a lendület, mint korábban bármikor. Ennek okán addig csinálom ezt a dolgot, amíg lehet, és ha mondjuk húsz év múlva le kell tennem a lantot, akkor még mindig eldönthető, hogy van-e olyan a családban, aki tovább viszi az üzletet, vagy pedig el kell majd adni.

– **El tudod képzelni, hogy a liget patriótájaként elhagyd ezt a helyet?**

– Ezen nem gondolkozom, de tény, hogy a liget részévé váltam. 1985 óta vagyok itt, és átéltem a nagyon elhanyagolt és a most átépülő ligetet is. 1995-ben a ligeti intézményekkel azért alapítottuk a Liget Köztársaságot, hogy tegyünk valamit ezért a fantasztikus helyért. Én talán ennek okán is maximálisan a most folyó projekt mellett vagyok, mert meggyőződésem – és most nem mennék bele a részletekbe –, hogy ez a Városligetnek jót fog tenni. És olyan méltó helyé fog válni, mint a New York-i Central vagy a londoni Hyde park.

– **Van olyan, hogy nem csinálsz semmit?**

– Nincsenek üres óráim, most például egy háromszintes házat építek, de közben állandóan jár az agyam. Ha elmegyünk nyaralni, nekem nem szabad lehunynom a szemem napozás közben, mert azonnal megjelenik előttem egy újabb vízió.

ÁLLANDÓAN TELE VAGYOK
ÖTLETEKKEL, ÉS VALLOM,
HOGY A ROBINSON SZÁMOMRA
A LEGINSPIRATÍVABB HELY,
AZ ÖTLETEK TÁRHÁZA

UTAZÁSI TIPPEK AUSZTRIÁBÓL

A kanapé szabadságra mehet

Mozgás közben érezhetjük igazán, hogy élünk, hiszen amikor lehetőségünk nyílik a természetben végzett testmozgásra, a lelkünk is felüdül. Ha mozgásba lendülünk, a szellem megpihen. A hegyekben, a vízben vagy az erdőben... egy jó kalandba mindig érdemes belevágni. Ausztria egyedülálló természeti adottságai ideális felételeket kínálnak az aktív kikapcsolódáshoz: szó szerint megmozgatnak.
www.austria.info/mozgas

Kint minden szürke és hideg is van – a kanapé pedig szerencsére meleg és kényelmes. Ám a friss levegőn végzett mozgás nemcsak a testnek, hanem a léleknek is jót tesz. Ennek okán most a kanapé is szabadságra mehet és jöjjön néhány ötlet testmozgásra, amelyek segítenek kiegyensúlyozottan átvészelni a telet.

I. Kis kalandok a hóban

A nap süt, kint minden fehér, a hőmérő is mínuszt mutat, a hideg pedig kipirosítja az orcánkat: álomidőjárás csak a másik fajtából. Havas időtöltésként mindenki kipróbálhatja ezt a három sporttevékenységet, ami kis dombokon vagy sík terepen is jó mulatság.

Szánkózás

Sokunkban felidézi az emlékeket, még akkor is, ha a gyermekkori szánkódombok ma már nem tűnnek olyan hatalmasnak. Mégis, a szánkózás szórakoztató időtöltés és maradandó emlékeket szerez a következő generációnak – akár a szomszédos rövid szánkópályán, akár az egy kilométer hosszú Ziegenalm szánkópályán csúszunk.

Sífutás

Ausztriában még mindig másodhegedűs, ám ha valóban élvezni akarjuk a tájat, ez kell legyen az

első választás. A nyugodtabb tempó miatt a sífutás az egész család, kicsik és nagyok számára egyaránt élményt nyújt. Sífutópályák a legtöbb tartományban vannak – ha van elég hó, akkor például a bécsi Práterben is felcsatolhatjuk a síléceket.

Hótalpas túrázás

Lehetővé teszi, hogy még porhóban is jól haladjunk, és különösen alkalmas a türelmetleneknek is: nem kell várni a jól karbantartott pályákra vagy ösvényekre, bármikor felcsatoljuk a hócipőt és már indulhatunk is! A hegyekben, például a Salzburg tartományban történő hótalpas túrázások természetesen különös figyelmet kell fordítani az időjárás-előrejelzésre.

2. Következő szint: téli móka állatokkal

Hógolyót dobálni a saját kutyánknak és látni, hogy milyen jól szórakozik, amikor elkapja és ráharap, klasszikus téli tevékenység. Ha nincs saját kutyája, vagy valami különleges élményre vágyik, szívből ajánljuk a kutyaszántúrát huskykkal.

Az állatok fektelen energiája és lelkesedése a szánhúzás során önmagában is élményt jelent, amit Ausztriában is kipróbálhat. Huskyfarmok a Waldvierteltől Vorarlbergig találhatóak. Tipp haladónak: ha teljesen rá akar hangolódni a kutyákra, a legjobb, ha többnapos túrát foglal, ahol nemcsak a szánkót irányítja, hanem segít az etetésben és a há-mok felhelyezésében is. Figyelmeztetés: szívszorító

lehet a túra végén husky nélkül hazamenni. De egy ilyen kutya sajnos nem igazán alkalmas arra, hogy sok (rúl sok) időt töltsön velünk a kanapén.

3. Élmények hó nélkül

A legtöbben igazi télre vágyunk, sok hóval, de sajnos nem mindig kapjuk meg, amit szeretnénk. Persze ez még nem ok arra, hogy a kanapén pihenjünk. A tél hó nélkül is sok mindent kínál.

Korcsolyázás

A klasszikus téli sport, amit sok helyen űzhetünk. Például a

Bécsi Jégalom pályáján vagy a tiroli Piburger See természetes jégfelületén, egy nagyvárosi jégcsarnokban vagy egy kisvárosi jégpályán – a kínálat széles!

Jégtekvés

Nem csak akkor jó ötlet, ha korcsolya nélkül jobban érzi magát, vagy ha szeret másokkal versenyezni. A pályák általában korcsolyapályákkal vagy vendéglőkkel vannak összekötve, így a sikeres játék után koccinthat a győzelemre.

Téli túrázás

Egy túra télen segít, hogy valóban megéljük

a pillanatot. Még hó nélkül is érezhető a természet nyugalma az erdőkben és mezőkön, így kizárhatjuk a stresszes mindennapokat. Ausztria minden részén vannak túraútvonalak, de már egy rövid séta is segít kiszellőztetni a fejünket.

Foto: Österreich Werbung/Harald Eisenberger

4. Mozgás és kulináris élvezetek: tökéletes kombináció

Sétálgatni a karácsonyi vásárban egy forró csokoládé vagy egy puncs társaságában és karácsonyi ajándékokat találni, Ausztria minden részéből származó finomságokat kóstolni, forralt bort inni a barátokkal – a hangulatunk garantáltan jobb lesz.

A sok adventi vásár Ausztriában arra invitál mindenkit, hogy megtalálja a saját kedvenc helyeit – érdemes átnézni a helyi eseménynaptárakat. Számos kisvárosban is tartanak karácsonyi vásárokat –

és pont ezekben találhat kézzel készített egyedi tárgyakat és házi készítésű különlegességeket. Gyakran a helyszín önmagában is elbűvölő.

5. Fedezze fel a termálfürdők világát!

Ellazulás a gyógyfürdő meleg vizében, felöntés a szaunában – ez már csalás, vagy még mindig mozgásnak számít a friss levegőn? Nekünk ez nagyon is annak számít, elvégre ehhez is fel kell állnunk a kanapéról! És őszintén szólva, mi tudná jobban elfeledtetni velünk a téli sötétséget, mint egy lazító hétféve,

ahol tényleg hagyjuk magunkat kényeztetni?

Mi lehet jobb, mint a friss, hideg levegőn töltött nap után hazatérni és feltenni a lábunkat? Egy forró csokoládé hozzá – tökéletes jutalom!

Mert még most is érvényes az, amit már nagyszüleink is tudtak: mindent mértékkel és cállal. A szabadidős programunknak nem szabad stresszbe torkollnia, abból már van elég a mindennapjainkban.

(X)

Foto: Österreich Werbung/Harald Eisenberger

BMW X5 PLUG-IN HIBRID.

AZ EGYIK LEGNÉPSZERŰBB SAV
MOST FÉL ÉVIG HAVIDÍJMENTESEN.

Leier Autó

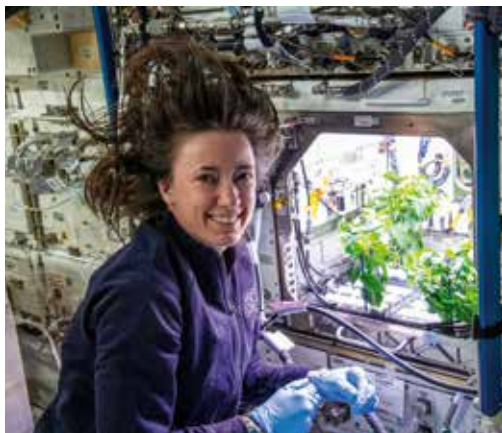
9024 Győr, Szauter út 9.

Tel.: (+36 96) 513 213

www.bmw-leierauto.hu

joyelectrified by

A kép illusztráció. A tájékoztatás nem teljeskörű, és nem minősül ajánlattételnek. Az akció igénybevételének feltételeiről tájékozódjon a bmw.hu oldalon vagy az akcióban résztvevő BMW Márkakereskedések egyikénél, akik, mint közvetítők a Merkantil Bank Zrt. finanszírozó képviselőjében járnak el. BMW X5 Plug-in hibrid: Átlagfogyasztás (l/100 km): 1,2-1,7 ; CO₂-kibocsátás (g/km): 27-39.

TACO NASA

A NASA űrhajósai az ISS-en egy taco lakomával kényeztették magukat, miután betakarították az első chili-paprika-termésüket. „A betakarítás után megkóstolhattuk a piros és a zöld chilit” – tette közzé közösségi oldalán a NASA űrhajósa, Meghan McArthur.

írta: MIFERFIÁK fotó: NASA

A megtermelt paprikák a NASA Habitat-04 nevű kísérletének részei. A szárnypróbálgatás idén nyáron kezdődött, amikor az űrhajósok először termesztettek chilipaprikát az ISS fedélzetén. Négy hónap után a paprikák készen álltak a betakarításra, melyek egy részét megették, a többit pedig visszaküldték a földre.

Az űrhajósok több mint húsz éve járnak az űrben, ahol többnyire csomagolt élelmiszerekkel és az utánpótlás csomagokban szállított friss élelmiszerekkel táplálkoznak. Most, hogy a NASA hosszabb küldetésekre is készül, a kutatók azt keresik, hogyan lehetnek az asztronauták bizonyos tekintetben, illetve részben önfenntartóak.

2015 óta az űrhajósok már tíz különböző zöldséget termesztettek és fogyasztottak az űrállomás fedélzetén, mivel továbbra is a friss étkezés problémájával foglalkoznak az űrben. A legénység jelenleg a Földről származó csomagolt élelmiszerekre támaszkodik, amelyek nagy hátránya, hogyha túl sokáig tárolják őket, elveszíthetik kulcsfontosságú tápanyagaikat. A saját termesztés előnyei a szélesebb ételválasztékon túl mentális szempontból is fontos, hiszen a növények látása, szaglása és gondozása pozitív hangulatot eredményez az elszigetelt, zárt környezetben.

A Plant Habitat-04 misszió azért döntött pont a paprika mellett, mert magas a C-vitamin-tartalma, valamint azért is, mert „robosztus” alakja miatt jó eséllyel és sikeresen terem meg az űrben. A paprika könnyen kezelhető a mikrogravitációban, és olyan szedd és edd termés, amely nem igényel főzést vagy bonyolult feldolgozást. Alacsony a mikrobiális szintje is, ezért az űrhajósok számára biztonságos a fogyasztása.

AKADÉMIA
SPORTHOTEL BALATONFÜRED

* * * *

AKADÉMIA HOTEL**** BALATONFÜRED

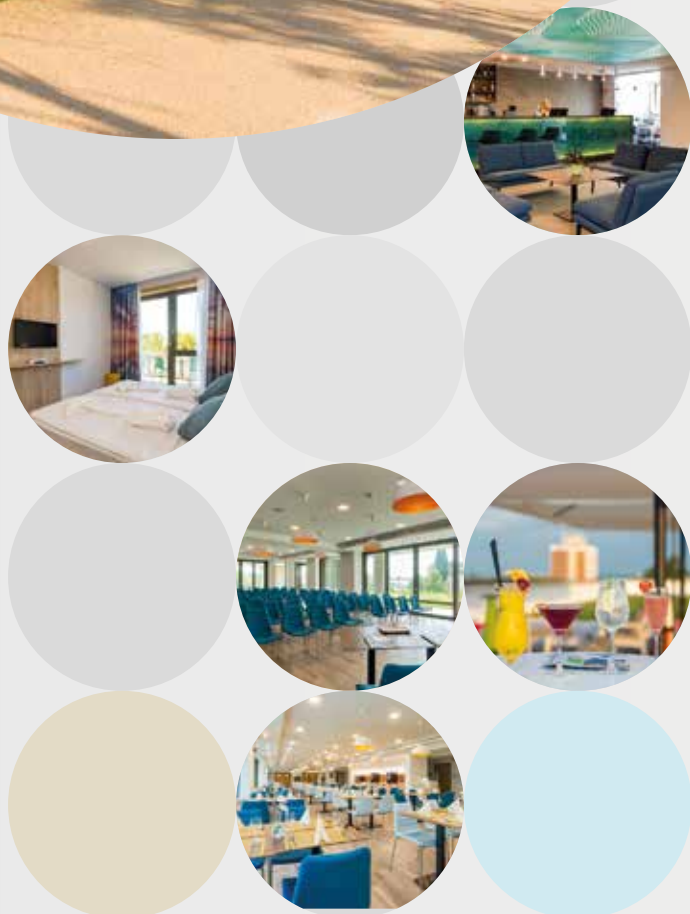
A Balaton északi partjának fővárosában Balatonfüreden a Tihanyi Apátságra lenyűgöző kilátással rendelkező modern, négycsillagos szállodánk csendes környezetben, közvetlen az uszoda mellett a városközponttól csupán 10 perc sétára található.

H-8230 Balatonfüred, Horváth Mihály utca 66.

+36 20 378 7428

info@akademiahotel.hu

www.akademiahotel.hu

A RYES-TŐL a RESERVES-IG

A csempészeknek köszönhetően a kanadai whisky virágzott Amerikában a szesztilalom idején. Ma egy új kézműves mozgalom újra fellobbantja az egykori éra bűnös, de annál izgalmasabb lángjait.

írta: MIFERFIAK fotók: GYÁRTÓK

fellendültek, úgy nőtt az alkoholfogyasztásunk is – és kis idő elteltével a szesztilalom előtti szint hetven százalékára emelkedett vissza. Ezt az amerikaiak a kanadaiaknak köszönhetik.

Míg a bűnözői szindikátusok azzal gyarapodtak, hogy „fürdőkád gint” készítettek, amiket később a szeszfőzdeknek adtak el, a jó anyag északi szomszédaiktól származott. Ez azért van, mert bár Kanada még az USA előtt bevezette a saját szesztilalmát, a mértékletességi törvények még mindig lehetővé tették az alkohol gyártását és exportját.

Harry Hatch – aki olyan szeszfőzdek tulajdono-

sa volt, mint a Hiram Walker az 1920-as években – nem akarta hagyni, hogy amerikai szomszédei szomjan haljanak.

Davin de Kergommeaux, a Canadian Whisky: The New Portable Expert és a The Definitive Guide to Canadian Distilleries című könyvek szerzője szerint a Hatch's Navy nevű, halászközből lett rumfutárok kollektívája segített az Ontario-tó túlsó partjára átvinni az alkoholt az amerikai oldalon várakozó szeszcsempészeknek. „A csempészek a határnál lévő szigeteken bújhattak el, majd kirakodhatták

a piát, és mielőtt bárki észrevehette volna, már vissza is érték Kanadába” - mondja a szerző és történész. „Voltak embereink Detroitban, akik jelezték, ha szabad a part, hogy átjöjjen az ital.”

Hasonlóképpen Samuel Bronfman, a manitobai szállodatulajdonosból lett whiskykészítő is szívesen árulta portékáját az amerikaiaknak. Csakhogy ő maga nem vett részt a „rumrunningban”, ehelyett egy olyan proto-forgalmazási modellt hozott létre, amelyben hagyta, hogy mások vigyék át a határon a termékeit. Ez üzletpolitika – de leginkább módszer – elég sikeres volt ahhoz és annyi bevételt hozott,

hogy ennek köszönhetően felvásárolta a kanadai rivális Seagram's-t, aminek megtartotta a nevét, majd később a vállalatot piacvezetővé tette.

A Hiram Walker's Canadian Club és a Seagram's VO a legnépszerűbb márkák voltak a szesztilalom idején. A Canadian Club saját hivatalos története ma már azt állítja, hogy ez volt a „No. 1. csempészett whisky az USA-ban” a Noble Experiment alatt. Ezek a márkák nem voltak egyedül. Kanadában is óriási készleteket halmoztak fel az amerikai

Atöbb mint egy évszázaddal ezelőtti szesztilalom első napjaiban sikerült elérni azt a szándékolt bravúrt, hogy az amerikaiak leszokjanak a szesről. Ennek hatására 1920-ban az alkoholfogyasztás az Egyesült Államokban kevesebb mint egyharmadára esett vissza. A kormány azonban nem tudta sokáig távol tartani az amerikaiakat a „piától”. Ahogy a húszas évek

AZ ELMŰLT
ÉVTIZEDBEN
ROBBANÁS-
SZERŰEN NŐTT
A KANADAI
KÉZMŰVES
LEPÁRLÓK
SZÁMA, JELEN-
LEG TÖBB MINT
250 MŰKÖDIK

bourbon és rozsból készült whiskykból. Olyannyira sokat, hogy 1935-ben az amerikai pénzügyminiszter 60 millió dollár *(ma 1,2 milliárd dollárnak megfelelő összeg)* jövedéki adóhátralékot követelt a kanadai lepárlóktól a szesztilalom idején illegálisan délre szállított szeszes italok után.

A korszakot követően a kanadai borostyán még akkor is megmaradt, amikor az amerikai szeszfeldék újra megnyitották kapuikat. Részben azért, mert a kanadaiaknak meg volt az az előnyük, hogy tovább érlelődtek, mint amerikai társaik, akik a semmiből építették újjá készleteiket. Kergommeaux szerint néhány amerikai vállalat, mint például a marylandi Calvert lepárlóüzem, valójában kanadai whiskyvel töltötte palackokat. „A Seagram’s megvásárolta [a Calvertet], és azokat a palackokat kanadai whiskyvel töltötte meg, mert az érettebb és jobb ízű volt” – mondja.

Az olyan márkák, mint a Canadian Club és a Crown Royal óriási népszerűségnek örvendtek az Egyesült Államokban, és a Don Draper-félek a háború utáni amerikai fellendülés éveiben a sima, északi whiskyket kortyolgatták. Bár ezek a lepárlók még évekig mozgatták az egységeket a dicsőséges évek elhalványultak ennek köszönhetően a kanadai whisky innovációja és előretérése csökkent. Az egykori generáció nem tudott lépést tartani a megújuló amerikai kézműves mozgalmak lendületével szemben.

Ma ez úgy tűnik kezd megváltozni. Tízhusz évvel vagyunk lemaradva az Államokhoz képest a kézműves lepárlás terén, de igazán csodálatos whiskyjeink vannak” – mondja de Kergommeaux, és a kategória fordulópontjaként az Ontario tartományban közel 30 évvel ezelőtt alapított

Forty Creek Whiskyre utal. Az elmúlt évtizedben robbanásszerűen nőtt a kanadai kézműves lepárlók száma, jelenleg több mint 250 működik. Ezek közé tartoznak a peated ryes, a különböző hordótípusokban előállított whisky és az árpán kívül malátából készült malátás gabonafélékből készült single malts. Egy évszázaddal ezelőtt az amerikaiak azért néztek északra, mert csak ott kaphattak alkoholt. Most a kanadaiak olyan whiskyt készítenek, amelyet még az amerikai lehetőségek bősége mellett is érdemes felkeresni.

A kanadai whisky hosszú utat tett meg a szesztilalom óta, és a jövője gazdagabbnak tűnik, mint valaha, hiszen új, kis szériás lepárló keltek életre és számos különlegességet állítanak elő már ismert készítőik is, akik közül az alábbiakban ötöt mutatunk be, amelyeket érdemes megkóstolni.

CROWN ROYAL NOBLE COLLECTION

Ez a 16 éves rozspálinka 2021 elején debütált a Crown Royal Noble Collection részeként, ami egy olyan sorozat, amely a lepárlóban különböző cefrék, hordótípusok és érlelési időszakok felhasználásával készült whiskyk sokféleségét mutatja be. A fűszereket és gyümölcsöket a vanília és a karamell jegyei egyensúlyozzák.

CANADIAN CLUB 42 YEAR OLD

Ez az ultraprémium palack olyasmis, amit inkább egy single malt scotch-tól várnánk, mint egy kanadai whiskytől. De a Canadian Club gyárt néhány nagyon jó szériát, köztük ezt az érett és ízgazdag párlatot, amely a márka CC Chronicles sorozatának második kiadása. Tele fűszerezett jegyekkel, amelyeket barna cukor, méz és aszalt gyümölcsök egészítenek ki.

PENDLETON DIRECTORS' RESERVE 20 YEAR OLD

Ezt a magas minőségű kevert whiskyt Kanadában desztillálják, de az oregoni Hood River Distillers (Portland, Ore) oregoni gleccserforrás-víz felhasználásával készül. 20 évig érlelik, ami a hasonlóan érlelt scotch-okkal egyenértékű izméltséget biztosít.

MASTERSON'S 10 YEAR OLD RYE

Ezt a 100 százalékos rozwhiskyt Potstillben desztillálják, majd egy évtizedig fehér tölgyfahordóban érlelik, mielőtt a Deutsch Family Wine and Spirits importálja és palackozza. Az amerikai rye rajongói élvezni fogják a fűszeres, virágos és édes jegyek egyensúlyát egy kortyban.

HUNT & GATHER LOT NO. 2

Ennek a whiskynek a forrása nem nyilvános, de ez egy erőteljes párlat, amely gazdag és ízletes és 15 évig érlelik. Ezt az intenzitást enyhíti a magas kukoricatartalmú cefre (kanadai whiskytől szokatlan módon), ami az édes gabona és a barna cukor bourbon-szerű karakterét helyezi előtérbe.

Megjelent!

Megvásárolható: az Inmedio, Relay üzletekben és az OMV kiemelt benzinkútjain.

Előfizethető a postán és digitális formában a dimag.hu oldalon.

Olvasható: a Hotel&More szállodái szobáiban,
a Pannonia Golf Clubban és a legjobb helyeken

MiNők

A gyengédebb nem legerősebb magazinja

minokmagazin.hu

MiNők

MINŐKMAGAZIN.HU

2021/04
1490 Ft

 A NAGY
BESZÉLGETÉS

Mautner Zsófi

Közgazdász, gasztroblogger,
szakíró, műsorvezető

 GASZTRO BUSINESS

Nagy Zsófia

A fűszeres lány

 INTERJÚ

Dr. Szomolai Eszter

esztétikai orvos

 A FÉRFI

Sasvári Sándor

musical színész

UTAZÁS
PERU

**FŐDÍJAK
AZ ÓRAKÉSZÍTÉS
OSCARJÁN**

ÉPÍTÉSZET:
*Otthon,
cápákkal*

FOTÓ: RTL MAGYARORSZÁG/ CÁPÁK KÖZÖTT/ HARGITAY OLIVÉR

A NAGY BESZÉLGETÉS

Balogh Levente

A Cápák között üzleti showműsor egyik befektetője

TRIOTREND
BELTÉRI AJTÓK

MINŐSÉGI AJTÓRENDSZEREK

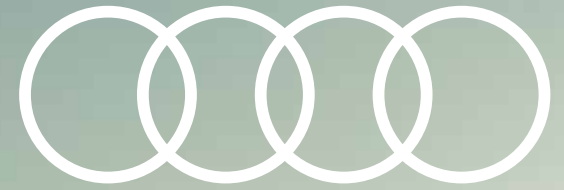
TRIO TREND KFT.

1117 Budapest, Nádorliget u. 8/F.

tel/fax: +36-1-216-6662, +36-1-455-0491

e-mail: infobp@triotrend.hu ♦ www.triotrend.hu

Készen áll a jövőre.

A tervezéstől a kivitelezésig újraértelmeztük az intelligens teljesítményt a Dakar ralin induló új Audi RS Q e-tron* modellünkkel. Felkészítettük, hogy képes legyen új utakat kijelölni, és teljesíteni az autósport egyik legnagyobb kihívását.

A jövő hozzáállás kérdése

*Az itt látható jármű a Dakar rali versenyére készült, és nem kapható sorozatgyártású modellként.